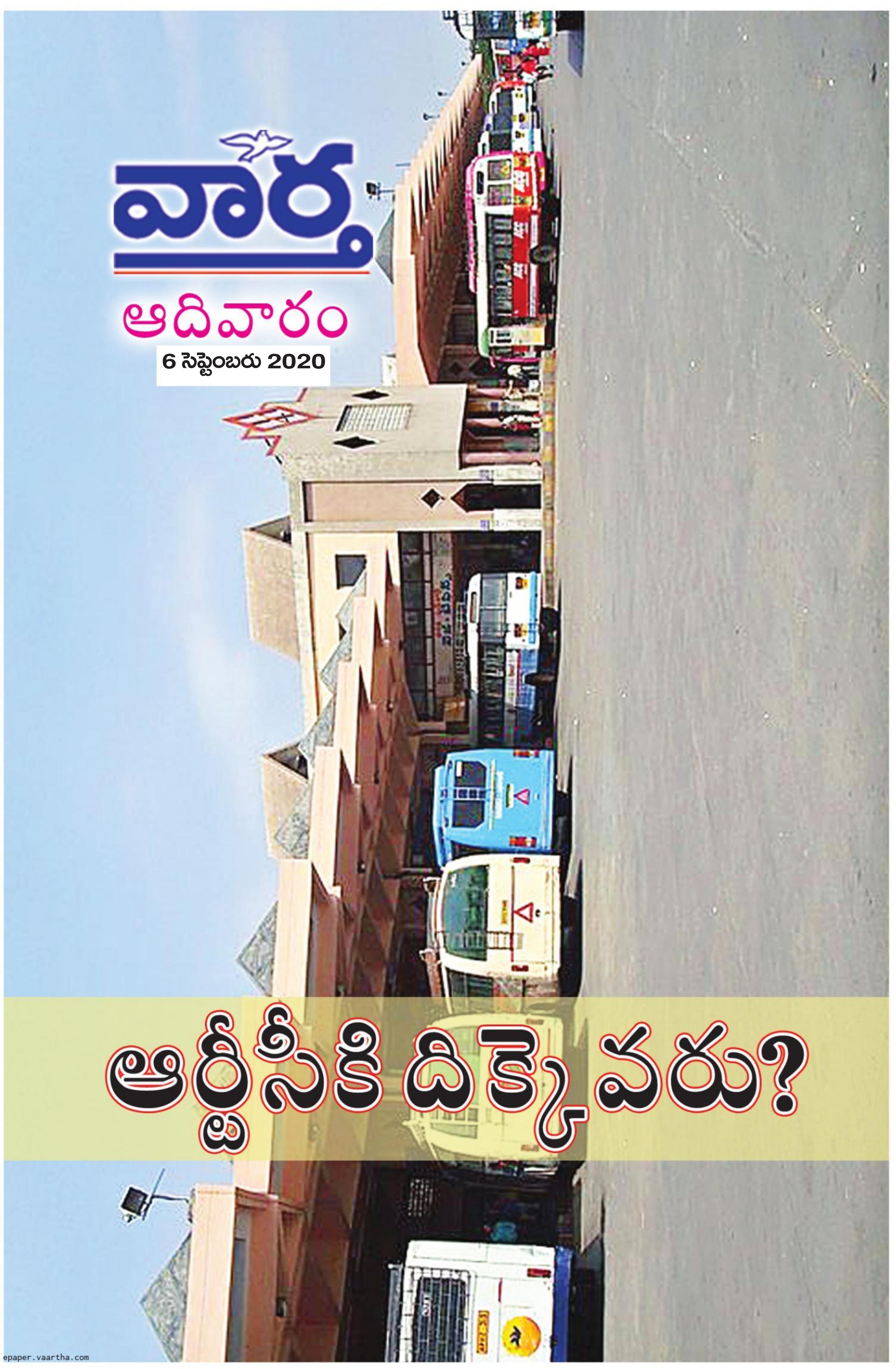

వార్త

ఆదివారం

6 సెప్టెంబరు 2020

ఆర్థిక దిక్కువు?

నితిన్ కెరియర్లో కాస్త బలాన్నిచ్చిందని చెప్పుకోవచ్చు. త్వరలోనే 'రంగ్ దే' సినిమాతో అభిమానుల ముందుకు రాబోతున్నాడు. ఇప్పటికే మాటింగ్ దాదాపు పూర్తి అవడంతో తన తరువాతి చిత్రం బాలీవుడ్లో సూపర్ హిట్‌గా నిలిచిన 'అందాధున్' చిత్రాన్ని తెలుగులో రీమేక్ చేసేందుకు సన్నాహలు చేస్తున్నాడు. దర్జకత్వం మేర్లపాక గాంధీ. 'అందాధున్' ఒరిజినల్ మూవీలో సీనియర్ నటీమణి టుబు నటించి అందరినీ మెప్పించింది. అందులో ఆమె పాత్రే కీలకం.

అయితే ఆమె పాత్రలో ఎవరిని తీసుకోవాలి? టుబునే తీసుకుంటే ఒరిజినాలిటీ బాగుంటుంది కదా! అని ఆలోచించినప్పటికీ వర్గవుట్ కాలేదట. ఆ తర్వాత గోవా బ్యాటీ ఇలియానాను అడగ్గా.. తాను ఇలాంటి పాత్ర చేయలేనని తేల్చి చెప్పేసిందట. ఇక పైనల్గా శ్రియ, ప్రియమణి, మమతా మోహన్ దాన్ లాంటి ఇలా.. ఇంకొందరిని సంప్రదించారట! పైనల్గా ఈ కీలక పాత్రలో నటించడానికి శ్రియను సంప్రదించగా గ్రీన్ సిగ్నల్ ఇచ్చిందట. సో.. ఇన్నాళ్లగా వెతికి వెతికి వెయిట్ చేసినప్పటికీ సరైన నటీమణి దౌరికిందని చిత్రబృందం ఫీలపుతోందట. అంటే చాలా రోజుల తర్వాత మళ్ళీ తెలుగులో శ్రియ సినిమా రాబోతుందన్నమాట!

'అందాధున్' రీమేక్లో శ్రియ!?

టాలీవుడ్ యంగ్ హీరో నితిన్ వరుస సినిమా లతో బిజీ బిజీగా గడుపుతున్నాడు. 'భీష్మ' చిత్రం

త మిట్ స్టార్ హీరో సూర్య శివకుమార్కు తెలుగు లోనూ మంచి ఫాలోయింగ్ ఉంది. అందుకే తన ప్రతి సినిమాను కోలీవుడ్తో పాటు మన దగ్గర కూడా విడుదల చేస్తుంటారు. అలా లేటెస్ట్ కూడా తాను నటించిన

సూర్యసినిమా 200 దేశాల్లో వ్యాపారం!

చిత్రం

'ఆకాశమే సరిహద్దురా'

చిత్రాన్ని కూడా ప్లౌన్ చేశారు.

అయితే ధియేటర్స్ లోనే విడుదల

చేయడానికి రెడీ చేసిన ఈ చిత్రం కూడా ఇప్పుడు పరిస్థితులు వల్ల నేరుగా డిజిటల్ ప్లౌన్ ఫామ్లోకి రానుంది.

వచ్చే అక్టోబర్లో విడుదల కానున్న ఈ చిత్రంపై ఇప్పుడు లేటెస్ట్ టాక్ మరోటి వినిపిస్తోంది. అమెజాన్ ప్రైమలో ఈ చిత్రం భారీ స్థాయిలో విడుదల కానుందట.

మొదట ఏకంగా 150 దేశాల్లో విడుదల కానుంది అని టాక్ రాగా- సూర్య నిర్మాణ సంస్థ కో ప్రాండ్యాసర్, దర్జకుడు అయిన రాజశేఖర్ పాండియన్ భారీ ఎత్తున అక్టోబర్ 30న 200ల దేశాల్లో విడుదల కానుంది అని తెలిపారు.

సుధా కాంగ్ర దర్జకత్వం వహించిన ఏ చిత్రంలో అవర్ర బాలమురళి హీరోయిన్గా నటించగా జీవి ప్రకాశ్ సంగీతం అందించారు.

మంచి ముత్కొలు

మానవత్వమే మానవుని అసలైన మతం.
దయగల హృదయమే భగవన్నిలయం.

- స్వామి వివేకానంద

సమధింగ్ స్పెషల్..4

కార్బోవిలేజ్

'సంఘీ'భావం..5

నాలాలపై కబ్బలతోనే ముంపు సమస్య

వ్యాకేస్లకు ఎందుకింత డిమాండ్?..6

కవర్స్పోర్..8

ఆర్టీఎస్కి దిక్కెవరు?

మదిని దీచే గ్లోబీయర్ పార్సు..12

సంపూర్ణ జాతక కథలు.. 14

ధర్మంగా జీవించు..

వ్యక్తిగత సాధికారతకు అక్షరాస్యత
కీలకం..18

కథ..20

రచయిత్తి అంతక్కుయలు

ఈవారం కవిత్వం..23

చినుకుసవ్యడి

విషయ విశేషం

త్రినేత్రుడీ

నారసింహలడు..22

చిత్రభారతి..30

అగని పయనంలో

సైఫ్ అలీజాన్..30

ఇంకా..కృతి, మొగ్గ,
నవ్వల్..రువ్వల్,

వాస్తు వార్త, పదమథనం,

వారఫలం..

వగైరా..వగైరా.

చిరునప్పు కోసం..

పోలీసు: సార్ మాకు

కొంచెం స్టాఫ్ ను పెంచండి..

మంత్రి: ఒక్క సిసి కెమెరా

వందమంది పోలీసులతో

సమానం ఆని మీరే

అంటున్నారుగదా! ఇంకెందుకు

స్టాఫ్ ను పెంచాలి?

...

రాజు: అవినీతి సామ్యు

బయటకు తీస్తారట..నీకు

భయం లేదా?

గోపి: అది లేనిది ఎవడికి

బావా? భయపడకు. అలాం

టీ సామ్యు చాలామంది

దగ్గర వుంది.

కరోనాపై మంచి సమాచారం

ఆగస్టు 16 వార్త ఆదివారం అనుబంధంలో 'సంఘీ'కాలంలో 'ఆర్టోగ్యూట్రీలో' కరోనాకు చికిత్స చేయాలి!' అనే వ్యాసం బాగుంది. కరోనా కేసులు పెరుగుతున్న నేపథ్యంలో ఆర్టోగ్యూట్రీలో చేర్చితే పేదలకు, మధ్యతరగతి వారికి ఎంతో మేలు జరుగుతుంది. ప్రైవేటు ఆనుపత్రిలో లక్షలు ఖర్చుపెట్టి వైద్యం చేసుకునే స్థితి కొంతమందికి ఉంది. ఈవారం తార్తాతీరంలో సినిమా వార్తలు బాగున్నాయి.

'సమధింగ్ స్పెషల్!'లో బంగారు గుర్తం వార్త బాగుంది. ఇందులోని వింతవార్తలన్ని బాగున్నాయి. ఫోటోలపై ఇచ్చిన వ్యాసం చదివించేదిలా ఉంది. మంచి సమాచారాన్ని అందించారు. ఫోటోగ్రఫీ ఏవిధంగా అమల్లోకి వచ్చిందో వివరించిన తీరు బాగుంది.

బ్యాక్సోప్సేబీలోని టర్మిన్

అగస్టు 16 వార్త ఆదివారం అనుబంధంలో కవర్స్పోర్లో 'అయోధ్య రాముడిదే..'లో రామాలయ నిర్మాణ వివరాలను

పర్వతశ్రేష్ఠుల ఫోటో

ఆకట్టుకునేలా ఉంది. నిజంగా ఇది మనసు దోషుకునే పర్వతశ్రేష్ఠులే అనిపించేలా ఉంది.

- పద్మలీ, గుడివాడ

అందించారు. అయోధ్యలో రామాయణ నిర్మాణానికి సంబంధించి చిన వివరాలను అద్భుతంగా

ఇచ్చారు. అనేక సంవత్సరాలుగా నలిగిపోతున్న ఈ వివాదాస్పద భూమిపై

రామమందిరం నిర్మాణానికి సంబంధించి పునాది

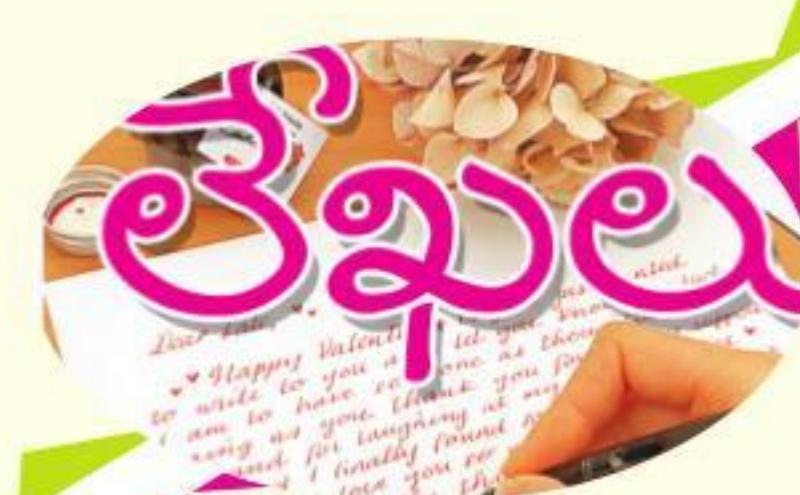
వేయడం, ప్రాముఖ్యతగల వివరాలను

అందించారు. - త్రివేణి, బందరు

చదివించే వార్తలు

ఆగస్టు 16 వార్త ఆదివారం అనుబంధంలో 'అయోధ్య రాముడిదే' కవర్స్పోర్ బాగుంది. హిందూవులకు రామాలయం నిర్మించడం ఆనందించే విషయం. 'శీలమే అన్నిటికన్నా ఉత్తమమైనది' అనే వ్యాసం బాగుంది. ఈవారం కథ చదివించేలా ఉంది. అలాగే పర్సనల్పొయింటలోని కుటుంబ సమస్యలపై వివరించిన తీరుబాగుంది.

- శశిధర్, మిర్యాలగూడ

కవర్స్పోర్

అగస్టు 16 వార్త

ఆదివారం అనుబంధంలో

కవర్స్పోర్లో 'అయోధ్య రాముడిదే..'లో రామాలయ నిర్మాణ వివరాలను

మీకు మొక్కజోన్సు కంకులంటే ఇష్టమా! అయితే శైంజి అనే గ్రామానికి వెళ్లాల్సిందే. మొక్కజోన్సు కంకులకు ఈ గ్రామం పెట్టింది పేరు. వినెందుకు ఆశ్వర్యంగా ఉన్నా ఇది నిజం. ఈ గ్రామాన్ని అందరూ కార్బువిలేజ్సుగా పిలుస్తారు. ఇంటర్వెట్లోనూ ఆ పేరుతోనే పాపులర్ అయింది. హిమాలయాలకు దగ్గరగా ఉత్తరాఖండ్లోని తెహ్రీగార్ వాల్ జిల్లాలో ఉంది శైంజి. మనదేశం లోని ఐఎస్ఎలకు శిక్షణ ఇచ్చే లాల్బహదూ రీశాప్రై నేపనల్ అకాడమీ శైంజికి పదికిలో మీటర్ల దూరంలోనే ఉంది. ఆ గ్రామంలో ఏ ఇంట్లో అడుగు పెట్టాలన్నా పనువు రంగులో మెరిసే మొక్కజోన్సు కంకుల తోరణాలను దాటుకుని లోపలికి వెళ్లాల్సిందే. శతాబ్దాలుగా ఆ గ్రామ ప్రజలు పాచిస్తున్న సంప్రదాయం ఆది. ఎందుకంటే ఆక్కడ మొక్కజోన్సు ప్రధాన ఆహారపంట. స్వచ్ఛంగా పారే యమునోత్రి ఒడ్డున ఉన్న శైంజిలో నీటికి కొదువే ఉండదు. ఈ గ్రామం పక్క నుంచి ఓ పెద్ద నీటిపాయ ప్రవహిస్తుంటుంది. అందుకే ఆక్కడ ఏడాదికి మూడుపంటలు పండుతాయి. అయితే ఎక్కువగా మొక్కజోన్సులే పండిస్తారు ఈ గ్రామ ప్రజలు. కొంత మేరకే వరి, గోదుమ, బంగాళాదుంపలు సాగు చేస్తారు. శైంజిలో మొక్కజోన్సు పంట వేసే ముందు మనలా గింజలు కొని విత్తి విధానం ఉండదు. ప్రతి ఒక్కరూ మరుసటి పంటకు

సముద్రంగ
స్ఫోర్చు!

కావల్సిన గింజల్ని ఎండబెట్టి దాచుకుని వాటినే విత్తుతారు. అందులో భాగంగానే బాగా గింజలు పట్టిన పెద్ద కంకుల్ని ఎంచుకుని ఇంటి గుమ్మాలకీ, గోడలకీ, కిటికీలకీ వేలాడదీస్తుంటారు. అందుకే ఈ గ్రామంలోని ప్రతి ఇల్లూ పనువు మయంగా కళకళ లాదుతూ ఉంటుంది.

తోర్క వైల్ట్జ్

అందమైన ఈ గ్రామాన్ని చూస్తున్నాడ్ది
ఇంకా చూడాలనిపించే
దృశ్యాలు చాలనే ఉన్నాయి.

ఎప్పుడూ ప్రవహించే కాలువలో కేరింతలాడనిపి స్తుంది. ఇక్కడ వాతావరణం చల్లగా, అహోదక రంగా ఉంటుంది. శైంజిలో ప్రధాన ఆహారం మొక్కజోన్సు రొట్టెలు. వాటికి తోడు అక్కడ ప్రత్యేకంగా వాల్నట్లతో చట్టి చేస్తారు. అందుకే ఆ చుట్టుపక్కల ఉన్న దెష్రోడూన్, ముస్సీరి చూడ్డానికి వెళ్లిన పర్యటకులు తప్పనిసరిగా ఈ కార్బు విలేజ్స్ చూడ్డానికి వెళుతుంటారు. ఆక్కడ మొక్క జోన్సు రొట్టెల్ని రుచి

చూడటంతో పాటు కంకుల మధ్యలో పొట్లోలు దిగి మొక్క జోన్సు పంటల్ల సేదతీరి ఎన్నో జ్ఞాపకాలు మూటగట్టు కుని వస్తుంటారు. ఎంతో పరిశుభ్రంగా ఉండే ఆ గ్రామంలో ఒకవేళ పర్యటకులు రెండు మూడు రోజులు ఉండాల న్నా గ్రామస్తులే తమ ఇళ్లలో ఆతిధ్యమిచ్చి రొట్టెలతో విందు చేస్తుంటారు. ఇలాంటి గ్రామాన్ని ఒక్కసారైనా చూసి తీరాల్సిందే.

ఈమధ్య కొవిడ్ పాజిటివ్ వచ్చిన వాళ్లందరికి తప్పనిసరిగా విటమిన్-డి సప్లైమెంట్లను వాడమంటున్నారు వైమ్యులు. దీనికి కరోనాకి ఏమిటి సంబంధం అంటే చాలానే ఉంది అంటున్నారు ఇజాయెల్, బార్-లాన్ విశ్వవిద్యాలయ పరిశోధకులు. వాళ్ల చేసిన

డి-విటమిన్ టో కొవిడ్కు దూరం!

ఓ అధ్యయనంలో విటమిన్-డి లోపంతో బాధపడేవాళ్లే ఎక్కువగా కొవిడ్ బారిన పడుతున్నట్లు తేలిందట. డి-విటమిన్ స్థాయిలు తక్కువగా ఉన్నవాళ్లలో శ్యాసకోశ సమస్యలు ఎక్కువగా ఉంటున్నట్లు గతకాలపు పరిశోధనలూ చెబుతున్నాయి. దాంతో ఏళ్ల ప్రపంచవ్యాప్తంగా కొవిడ్ రోగుల్ని పరిశేలించగా వాళ్ల ప్లాస్టాన్సుల్లో డి-విటమిన్ శాతం తక్కువగా ఉన్నట్లు తేలింది. అలాగే కొవిడ్ టెస్టుల్లో నెగెటివ్ వచ్చినవాళ్లతో పోలిస్టే పాజిటివ్ వచ్చినవాళ్లందరికి డి-విటమిన్ శాతం తక్కువ ఉన్నట్లు గుర్తుంచారు. సో, అంతో ఇంతో సూర్యార్థశ్శి ఒంటికి తగలాల్సిందే అన్నది అన్నట్లు మర్చిపోకండి. ఇంట్లోనే మహిళలు ఉదయంపూట ఎండలో కాస్త నడిస్తే మంచిది. అన్ని వయసుల వారికి డి విటమిన్ ఇప్పుడు తప్పనిసరి అంటున్నారు వైమ్యులు..

‘సంఘీ’భావం

నాలాలపై కబ్బాలతోనే ముంపు సమస్య

నీటిపారుదల వ్యవస్థను చిన్నాఖిన్నం చేస్తూ నాలాలపై కబ్బాలకు పొల్పడటం వల్ల అనేక సమస్యలు ఎదురొతున్నాయి. ప్రధానంగా చిన్నపాటి వర్షం కురిసినా సరే అనేక ప్రాంతాల జలమయం ఆవుతాయి. తెలుగు రాష్ట్రాల్లోనీ ప్రధాన నగరాలు వర్షాకాలంలో ముంపు సమస్యను ఎదుర్కొవడం సర్వసాధారణంగా మారింది. ప్రభుత్వాలు మారినా ఈ సమస్యను మాత్రం పరిష్కరించలేకపోతున్నారు. గతంలో కట్టిన కట్టడాలను తొలగించలేకపోగా కొత్తవిషయాలు పుట్టుకువస్తున్నాయి. రాజకీయ పలుకుబడి, స్థానికంగా ఉన్న పట్టను ఆసరాగా తీసుకుని అక్రమ కట్టడాలకు సిద్ధపడుతున్నారు. ఎప్పటికప్పుడు ఈ విషయాలపై పరిశీలన జరిపి అడ్డుకోవాలిన మున్సిపల్ అధికారులు చూసేచూడనట్లు వ్యవహరిస్తున్నారు. ఇందులో కొండరు అవినీతికి పొల్పడుతుంటే, మరికొండరు రాజకీయ నేతల ఒత్తిడిలకు తలవంచుతున్నారు. కారణం ఏదైనా చివరకు చూసేసరికి కబ్బాల వర్యం మాత్రం యదేచ్చగా కొనసాగుతోంది. ఇటీవల కురిసిన వర్షాలకు ప్రాదర్శాబాద్ తో పాటు వరంగల్ నగరం కూడా జలమయం అయ్యింది. గతంలో ఎన్నడూ లేనివిధంగా వరంగల్ నగరంలోకి నీరు ప్రవహించింది. కాల్యాల నుంచి ప్రవహించాలిన నీటికి అడ్డుకట్టి వేసి ఇష్టారాజ్యంగా నిర్మాణాలు చేపట్టడంతో ఈ సమస్య తలెత్తింది. మంత్రి కేటిఆర్ వరంగల్లో పర్యాటించినప్పుడు ప్రధానంగా కబ్బాల సమస్యను ప్రస్తావించారు. ఒక్క వరంగల్, ప్రాదర్శాబాద్ లలోనే కాదు రెండు తెలుగు రాష్ట్రాల్లోనీ అనేక ప్రాంతాల్లో ఈ కబ్బాల సమస్య పెరిగిపోతోంది. నిర్మాణం సమయంలో వీటిని అడ్డుకోవడంతో ఆ తరువాత తొలగించడంలో సమస్యలు ఎదురొతున్నాయి. ప్రాదర్శాబాద్ నగరం మీదుగా అనేక ప్రాంతాల్లో నాలాలు ప్రవహిస్తున్నాయి. మూసీ నది కూడా నగరం మీదుగా నల్గొండ జిల్లాకు వెళుతోంది. మూసీ నది పరివాహక ప్రాంతంలో కబ్బాలు అత్యధికంగా ఉన్నాయి. నగరానికి సమీపించకముందే బడా నేతలు ఫామ్స్ హాస్పిటలను నిర్మించుకున్నారు. ఏరిని చూసి మరికొండరు ఇళ్ళను నిర్మించుకున్నారు. మొత్తం మీద పరిశీలన జరిపితే నీరు ప్రవహించడానికి అవకాశం లేకుండా పోయింది. ఉదాహరణకు గండిపేట చెరువును పరిశీలించవచ్చు. ఎగువ ప్రాంతంలో చిన్నపాటి వర్షం కురిసినా ఉన్నాన్నసాగర్కు జలకళ సంతరించుకునేది. ఈ ప్రాంతంలో నిర్మించిన గండిపేట రిజర్వాయర్ ద్వారా ప్రాదర్శాబాద్ నగరంలో ప్రజలకు సమృద్ధిగా నీరు అందేంది. అయితే ఈసారి అనుహ్య రీతిలో గండిపేట ఎండిపోయింది. ఎగువ ప్రాంతంలో వర్షాలు కురుస్తున్నప్పటికే ఇప్పటి వరకు ఒక్క చుక్క నీరు కూడా రాలేదు. ఎగువ ప్రాంతంలో జరిగిన ఆక్రమణల వల్ల ఈ పరిస్థితి ఏర్పడింది. ఉన్నాన్నసాగర్కు నీరు చేరకపోతే ప్రాదర్శాబాద్ కు రాబోదే వేసవిలో నీటి ఎద్దడి ఏర్పడుతుంది. 1908వ సంవత్సరంలో భారీ వరదలతో ప్రాదర్శాబాద్ నగరంలో చాలా భాగం నీటమునిగింది. అప్పటి నిజాం ఈ సమస్యను పరిష్కరించాలని నిర్ణయించారు. మొక్కగుండం విశ్వేశ్వరయ్యను పిలిచి సమస్య వివరించారు. కొంతకాలం పాటు నగరంలోనే మకాం వేసి విశ్వేశ్వరయ్య గండిపేట నిర్మాణానికి శ్రీకారం చుట్టూలని సలహా ఇచ్చారు. మూసీ నదికి పరవళ్ల తొక్కుతూ వచ్చే వరద నీటిని అడ్డుకట్ట

వేయడానికి గండిపేట కీలకంగా ఉంటుందని నిర్ణయించారు. దీనితో ఆయన వచ్చిన ప్లాన్స్ గండిపేట నిర్మాణం జరిగింది. దీనివల్ల రెండు సమస్యలు పరిష్కరించబడ్డాయి. గండిపేట నిర్మాణం తరువాత వరదల తాకిడి తగ్గింది. మరీపక్క సంవత్సరం పొడవునా తాగునీరందించే అవకాశం కలిగింది. అప్పటి నుంచి ఎటువంటి సమస్యలు లేకుండా గండిపేట పూర్తి స్థాయిలో నగరానికి ఉపయోగపడింది. అయితే అయిదారు ఏళ్లగా ఈప్రాంతంలో కబ్బాలు పెరిగిపోయాయి. అధికారుల దృష్టికి ఈ విషయం వచ్చినా పెద్దగా పట్టించుకోలేదు. ప్రస్తుతం గండిపేటకు నీరు రాని పరిస్థితి ఏర్పడింది. ఇక మరీపక్క నగరంలో నాలాలపై కబ్బాలు పెరిగిపోయాయి. ప్రస్తుతం సిఎస్ గా ఉన్న సోమేష్ కుమార్ నగరపాలక సంస్థ కమిషనర్గా ఉన్న సమయంలో నాలాలపై కబ్బాలపై సర్వే నిర్వంపించారు. మూసీతో పాటు సుమారు ఆరేడు నాలాలపై జరుగుతున్న కబ్బాలకు సంబంధించి సమగ్ర నివేదిక తయారుచేశారు. సుమారు మూడు వేల కట్టడాలు నాలాలపై అక్రమంగా నిర్మించారని స్పష్టం చేశారు. దళలవారీగా వీటిని రెండేళ్లలో పూర్తిగా తొలగించాలని నివేదికలో స్పష్టంచేశారు. ఈ నివేదికను ఆధారం చేసుకుని మూడేళ్ల క్రితం కబ్బాల తొలగింపు కార్యక్రమాన్ని యుద్ధప్రాతిపదికన చేపట్టారు. 20, 30 కట్టడాలు తొలగించే సరికి అధికారులపై రాజకీయ ఒత్తిడిలు ప్రారంభమయ్యాయి. తమ అనుచరులు నిర్మించుకున్న కట్టడాలను తొలగించరాదని కొండరు రాజకీయ ప్రతినిధులు అడ్డుతగిలారు. దీనితో అధికారులు కబ్బాల తొలగింపు కార్యక్రమాన్ని అర్థాంతరంగా నిలిపివేశారు. అప్పటి నుంచి మళ్ళీ ఈ కార్యక్రమం నిర్వంపించలేదు. సోమేష్ కుమార్ బదిలీ అయిన తరువాత ఇచ్చరు కమిషనర్లు మారినప్ప టికీ ఫలితం లేకుండా పోయింది. ప్రస్తుతం మళ్ళీ భారీ వర్షాలు కురియడంతో కబ్బాల తొలగింపు అంశం తెరపైకి వచ్చింది. ప్రతి సంవత్సరం వర్షాలు కురియడం, లోతట్టు ప్రాంతాలు జలమయం కావడం, బాధితులకు సహాయక కార్యక్రమాలు నిర్వంపించడం సర్వసాధారణంగా మారింది. ఎటూ కోట్లాది రూపాయలు ఈ కార్యక్రమానికి వినియోగిస్తున్నారు. అయితే ముంపునకు ప్రధాన కారణమైన కబ్బాల జోలికి వెళ్లిందుకు ఇటు అధికారులు కాని, అటు ప్రభుత్వం కాని ముందుకు రాలేకపోతోంది. నాలాలపై కబ్బాల తొలగించే విషయంలో ఆధికారులు ఆసక్తి చూపకపోవడంతో కొత్తగా కబ్బాల పర్యం కొనసాగుతోంది. ప్రతి ఎటూ నాలాలపై కట్టడాల సంఖ్య పెరుగుతున్న ఉంది. దీనివల్ల చిన్న పాటి వర్షానికి అనేక కాలనీలు చెరువులను తలపించే విధంగా మారుతున్నాయి. ఇకనైనా ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం కలిన నిర్ణయం తీసుకుని కబ్బాల తొలగింపు కార్యక్రమాన్ని చేపట్టాలి. కొన్ని ప్రాంతాల్లో నిరుపేదలు కబ్బాలకు పాల్గొండి ఇళ్ల నిర్మించుకుని జీవనం సాగిస్తున్నారు. ఏరికి ప్రత్యామ్మాయు స్థలాలు కేటాయించి నాలాల్లో నీరు ఎటువంటి అడ్డంకి లేకుండా పారే విధంగా చర్చలు తీసుకోవాలి. ఇదే సమయంలో బడాబాబులు నిర్మించుకున్న భవనాలను కూడా తొలగించాలి. అప్పుడే ముంపు సమస్య పరిష్కారం అవుతుంది.

- డాక్టర్ గిరీష్ కుమార్ సంఘీ

వ్యక్తిన్నకు ఎందుకంత దొమండి?

కరోనా ప్రపంచాన్ని వణికిస్తోంది. గత తొమ్మిదినెలలుగా మానవుడిని కంటిమీద కుసుకలేకుండా చేస్తున్నది. మందు లేదు, వ్యక్తిన్ అంతకన్నా లేదు. ప్రపంచశాస్త్రవేత్తలు, వైద్యనిపుణులు మిలియన్ డాలర్లను ఖర్చుపెట్టి పరిశోధనలు చేస్తున్నారు. అయినా ఆశించిన ఫలితం కనిపించడం లేదు. వ్యక్తిన్ వస్తుంది కానీ అది ఎప్పుడో చెప్పడం మాత్రం కష్టమని అంటున్నారు ఆరోగ్యసంస్థలు. అన్ని దేశాలు వ్యక్తిన్నపైనే కోటి ఆశలు పెట్టుకుని ఎదురు చూస్తున్నాయి. ఈ సందర్భంగా వ్యక్తిన్ అంటే ఏమిటి? దీని పుట్టు పూర్వోత్తరాలను ఒకసారి గమనిచ్చాం. ఒకవిధంగా చెప్పాలంటే ఇది వ్యక్తిస్థ సీజన్సగా పరిగణిచువచ్చు.

విషాసికి విషమే విరుగుడని పెద్దలు సామెత చెప్పేవారు. వ్యక్తిన్ కూడా అలాంటిదే. ఒక వ్యాధి రాకుండా నిరోధించడానికి అదే వ్యాధికారకాన్ని చిన్న మొత్తంలో ఆరోగ్యవంతుల శరీరంలోకి ఎక్కిస్తారు. దాంతో వ్యాధికి సంబంధించిన లక్షణాలు కొద్దికొద్దిగా కన్నిస్తాయి. అది చూసి శరీరంలోని వ్యాధి నిరోధక వ్యవస్థ అప్రమత్తమై ఆ వ్యాధి కారకాలతో పోరాడి పైచేయి సాధిస్తుంది. భవిష్యత్తులో శరీరం ఆ వ్యాధి బారిన పడకుండా నిరోధక శక్తిని సంతరించుకుంటుంది. మనిషి వైద్యం చేసుకోవడం మొదలెట్టినప్పటి నుంచే వ్యాధులు రాకుండా ఉండటానికి ఏం చేయాలన్న విషయంలోనూ పరిశోధనలు చేస్తానే వచ్చాడు. బౌద్ధ సన్యాసులు పాముకాటు వల్ల మృత్యువాత పడకుండా ఉండటానికి పాము విషాన్ని తాగేవారని చరిత్ర చెబుతోంది. ఆ తర్వాత స్క్యూల్పాట్స్ (మశూచికం) వైరస్ వ్యాప్తిని నియంత్రించడానికి వైద్యులు చాలా రకాలుగా ప్రయత్నాలు చేశారు. ఒకసారి మశూచికం వచ్చి తగ్గినవాళ్ల మరోసారి ఆ వ్యాధి బారిన పడకపోవడాన్ని వారు గమనించారు. అందుకని వ్యాధి బాధితులకు సహాయకులుగా గతంలో వ్యాధి వచ్చి తగ్గినవారిని నియమించడం క్రీస్తుపూర్వమే మొదలైంది. ఆ తర్వాత చాలా చిన్నమొత్తంలో రోగుల శరీరం నుంచి వ్యాధిసోకిన కణాల్ని తీసి ఆరోగ్యవంతుల చర్చం కింది పొరల్లో ప్రవేశపెట్టి వ్యాధి వచ్చిన అనుభూతికి గురిచేసేవారు. దాంతో వారి శరీరంలో వ్యాధి నిరోధక శక్తి పెరుగుతోందని గుర్తించారు. ఈ విధానం రిస్క్సుతో కూడకున్నది కావడమూ కొంతమంది చనిపోవడమూ కూడా అందుక కారణం. చైనా, మిడిల్

చైన్స్, ఆఫ్రికాలాంటి పలుప్రాంతాల్లో గుట్టుగా సాగిపోతున్న ‘వేరియోలేషన్’ అనే ఈ విధానం పదిహేడో శతాబ్దిలో ఓ మహిళ ద్వారా బ్రిటన్కి రావడంతో ప్రపంచం దృష్టిని ఆకర్షించింది.

కుమారుడికి కోసం మేలీ మాంటేగ్ ప్రయత్నం

మేరీ మాంటేగ్ సంపన్న కుటుంబానికి చెందిన చదువుకున్న మహిళ. మశూచికం అమె సోదరుడి ప్రాణాల్ని తీసింది. అమె అందాన్ని హరించింది. ఆ తర్వాత రెండేళ్లకు అమె భర్త టర్మ్ములో రాయబారిగా నియమితుడయ్యాడు. అక్కడ ఉన్నప్పుడు ఈ వేరియోలేషన్ గురించి తెలుసుకున్న అమె తన కొడుకునైనా మహమ్మారి నుంచి రక్కించుకోవాలని ఆ

చికిత్స చేయించింది. సరిగ్గా అప్పుడే ఇంగ్లండ్లోనూ వ్యాధి ప్రబలడంతో పిల్లలకు ఈ చికిత్స చేయించమని తన స్నేహితురాలైన బ్రిటిష్ రాకుమారికి సలహ్ ఇచ్చింది. ఎంతైనా రాజకుటుంబం కదా..నేరుగా తమ పిల్లలకు కాకుండా ముందు కొందరు ఔదీల మీద ప్రయోగం చేయించారు. ఆ తర్వాత కొందరు అనాధపిల్లలకు చేయించారు. అందరూ ఆరోగ్యంగా ఉండడంతో అప్పుడు రాకుమారి తన కూతుల్కు చేయించింది. ఆ తర్వాత పలు దేశాల రాజకుటుంబాలకు తమ పిల్లలకు వేరియోలేషన్ చేయించాయి. ఓ పక్క వివాదాస్పదం అంటూనే చాలామంది ఆ చికిత్స కొనసాగించడానికి కారణాలు ఇప్పుడు కరోనా వైరస్‌లాగే ఆరోజుల్లో మశూచికం కూడా ప్రపంచదేశాలన్నిటినీ చుట్టుబెట్టడమూ, వేరియోలేషన్ వికటించి చనిపోయేవారికన్నా మశూచికంతో చనిపోయేవారు ఎన్నో రెట్లు ఎక్కువ ఉండేది.

మనవాళ్ల స్టోటకం అని పెద్ద అమ్మువారు అని పిలిచిన ఈ అంటువ్యాధి సోకిన ప్రతి ముగ్గురిలోనూ ఒకరు మరణించేవారు మరొకరు శాశ్వతంగా చూపు కోల్పోయే వారు. దక్కిణ ఆఫ్రికాలోని వ్యవసాయ సమాజాల్లో ఎప్పుడో పదివేల సంవత్సరాల క్రితం సహజంగా పుట్టిన ఈ షైరెస్ ప్రపంచవ్యాప్తంగా తన ప్రభావాన్ని చూపిందనడానికి ఆనవాళ్ల ఉన్నాయి. క్రీస్తుపూర్వకం నాటి ఈజిష్పియన్ మమ్ముల ముఖాలమీద కూడా స్టోటకం మచ్చలు కనిపించాయి.

ఈ వైరస్ లాలాజలం ద్వారా వ్యాపించేది. చిన్న తుంపరలో లెక్కలేనన్ని వైరస్లు ఉండి శరవేగంగా వ్యాప్తి చెందేది. వైరస్ సోకినవారికి తీవ్ర జ్వరమూ ఒళ్లంతా దద్దుర్లూ వచ్చి అవి పుండ్లు అయిపోయేవి. అంగుళం భూళీ లేకుండా శరీరమంతా వచ్చే ఈ పొక్కులు బాధితులకు నరకం చూపేవి. దాన్ని తట్టుకుని బతికి బట్టకట్టినా వారి రూపం అందవిహినంగా తయారయ్యాది. కొలంబస్ మొదటిసారి అమెరికా వెళ్లినప్పుడు అక్కడ స్థానిక అమెరికన్లు ఏడుకోట్లపైన ఉండేవారట. దానికి కారణం యూరోప్ నుంచి అక్కడికి వెళ్లినవారి వల్ల మశూచికం సోకడమే. ఇలాగే ప్రతి దేశంలోనూ ఏదో ఒక సమయంలో అది విశ్వరూపం చూపుతూ వచ్చింది. మరే ఇతర అంటువ్యాధి వల్ల సంబధించని ఎక్కువ మరణాలు దీనివల్ల సంబధించాయి.

మశూచికంపై మొదటి వ్యక్తిన్

మనదేశంలో మశూచికం చాలా తీవ్రంగా ఉండేది. నిజానికి 1802లోనే మనదేశంలో మశూచికం వ్యక్తిన్ మొదటిసారి వేశారు. అయితే బ్రైటన్ నుంచి దిగుమతి చేసుకున్న వ్యక్తిన్నని నిలవుచేయడమూ, రవాణా పెద్ద సమస్యగా ఉండేది. పైగా వ్యక్తిన్ వేయించుకున్నందుకు డబ్బు చెల్లించాల్సి వచ్చేది. దాంతో ఇది ప్రజల్లోకి వెళ్లేదు. హండోమ్యూదో శతాబ్దం చివరలో ప్రభుత్వం ఆ బాధ్యత తీసుకుంది. తప్పనిసరి వ్యక్తినేషన్ చట్టాన్ని, అంటు వ్యాధుల నిరోధక చట్టాన్ని తెచ్చింది. ఆ తర్వాత కలరా వ్యాపించ దంతో అప్పటికే కలరా వ్యక్తిన్ తయారు చేసిన డాక్టర్ హాఫ్కిన్నని ఇండియా వచ్చి దాన్ని పరీక్షించవలసిందిగా కోరింది ప్రభుత్వం. అది బాగానే పనిచేయడంతో ఫ్లోగ్ వ్యక్తిన్పై పరిశోధన చేయమని అడిగింది. 1897లో ఆయన దాన్ని తయారుచేశారు. మనదేశంలో తయారైన మొదటి వ్యక్తిన్ అదే. ఆ తర్వాత ప్రపంచయుద్ధాల వల్ల వ్యక్తినేషన్ ప్రక్రియ బాగా వెనకబడింది. 1974 నాటికి ప్రపంచంలోని 86శాతం మశూచికం కేసులు ఇక్కడే ఉండేవి. దాంతో 1975లో ‘టారెట్ జీరో’ పేరుతో యుద్ధప్రాతిపదికన మశూచికం నిర్మాలనకు నడుం బిగించారు. ఆ ఎడాది జనవరి నుంచి మే వరకూ ఐడు నెలల్లోనే మొత్తం దాదాపు 62వేల కేసులోన్నే అందులో 15వేలమంది మరణించారు. దీంతో ఆరోగ్యశాఖ శక్తులన్నీ కేంద్రికరించి పనిచేసి టీకాలు వేసి వైరస్‌ని నియంత్రించింది. వ్యక్తిన్ పుణ్యమూ అంటూ 1980కల్లా మొత్తంగా ప్రపంచం నుంచే మశూచికం వైరస్‌ని తరిమేయగలిగాం. మశూచికం పోయింది కానీ ఇంకా ధనుర్వాతం, మెదడువాపు, మీజిల్స్, ప్లౌపట్టెటిస్ లాంటి చాలా జబ్బులు ఉన్నాయి. వాటికోసం వ్యక్తిన్ను వేయించాల్సి ఉంది. పోలియో అయితే 1990వ దశకం మొదట్లో కూడా మనదేశంలో రోజుకు వెయ్యివరకు కేసులు వచ్చేవి. వ్యక్తినేషన్ ప్రక్రియని ప్రభుత్వాలు స్క్రమంగా అమలుచేయడం వల్ల ప్రజల్లోనూ అవగాహన పెరిగింది. దాంతో ఇప్పుడు పోలియోని పూర్తిగా నిర్మాలించగలిగాం. ధనుర్వాతంతో 1988లో లక్షా 60వేల మంది పిల్లలు చనిపోయారు. తీవ్రత తగ్గినా ఇది ఇప్పటికీ ఉన్న సమస్య. ఇవి కాక కొత్తకొత్త వైరస్‌లు ఎప్పటికప్పుడు వస్తున్నాయి. కాబట్టి వ్యక్తిన్న సంఖ్య పెరుగుతోందేకానీ తగ్గడం లేదు. ఇప్పుడు కరోనా కూడా వాటికి తోడవబోతోంది.

స్క్రోపాక్స్ మళ్ళీ రాదు..

18వ శతాబ్దం నాటి సంగతిది. పదహారేళ్ళ ఎడ్వర్డ్ జెన్సన్ ఒక వైద్యుడి దగ్గర మందులు తయారుచేసే సహాయకుడిగా ఉండేవాడు. ఓసారి పాలు తీసుకువచ్చిన యువతి నీరసంగా కన్సిస్టే స్క్రోపాక్స్ వచ్చిందేమోని అడిగాడట. ‘నాకు కొపాక్స్ ఉందిగా స్క్రోపాక్స్ రాదు’ అని చెప్పిందట ఆ యువతి. ఆపులకు పొదుగు మీద చిన్నచిన్న నీటిపుండ్లు పడడాన్ని కొపాక్స్ అనేవారు. ఒకోగ్నారి అలాంటి పుండ్లే పాలుతీసే వారి చేతులమీదా పడేవి. ఆ మాట జెన్సన్‌కి బాగా గుర్తుండిపోయింది. తర్వాత లండన్లో వైద్యుడిగా ఇక్కణ పొందేటప్పుడు ఆ విషయాన్ని తోటి వైద్యుడికి చెప్పాడు. దాన్ని లోతుగా పరిశీలించమని ఆయన సలహా ఇచ్చాడు. 1766 మేలో జెన్సన్‌కి ఆవకాశం వచ్చింది. కొపాక్స్ సోకిన మహిళ చికిత్సకు రాగా ఆమె చేతి పుండి నుంచి కొద్దిగా రని తీసి ఉనిమిదేళ్ళ పిల్లాడి చేతికి ఇంజెస్ట్ చేశాడు. మరో ఆరువారాల తర్వాత స్క్రోపాక్స్ వచ్చి తగ్గిన వ్యక్తి పుండునుంచి కూడా అలాగే తీసి ఆ పిల్లాడికేక్కించాడు. అలా ఎక్కించిన చోట పుండుపడింది. కొద్దిగా జ్వరం వచ్చింది. అంతే, ఆ తర్వాత ఆ అబ్బాయి ఎప్పటిలా ఆరోగ్యంగా ఉన్నాడు. అలా ఒకసారి కాదు ఇరవైసార్లు చేశాడు. అయినా ఆ అబ్బాయికి ఏం కాకపోవడంతో కొపాక్స్ వస్తే

స్క్రోపాక్స్ రాదన్నది నిజమేనని అర్థమైంది. తన ప్రయోగం గురించి జెన్సన్ రాసిన లేఖను రాయల్ స్టోన్స్ తిరస్కరించింది. దాంతో సవివరంగా ఓ పుస్తకం రాసి తానే ప్రచురించాడు. అది బయటకు వచ్చిన ఏడాదికల్లా పలు భాషల్లోకి అనువాదం అవడమే కాక డ్యూరాల్ అందురూ ఆ విధానాన్ని అవలంభించడం మొదలుపెట్టారు. లాటిన్ భాషలో అవుని ‘వాక్సా’ అంటారు. వ్యక్తినేషన్ అన్న పదానికి మూలం అదే. తాను కనిపెట్టిన ఈ విధానం అందరికి ఉపయోగపడాలని జెన్సన్ స్వయంగా వ్యక్తిన్ సేకరించి అడిగివాళ్ళకి అడగని వాళ్ళకి కూడా పంచేవాడు. ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఎంతో పేరూ ఎన్నో అవాళ్లలూ వచ్చినా జెన్సన్ పొంగిపోలేదు. పేదలకు ఉచితంగా వ్యక్తిన్ వేసేవాడు. చివరికి కుటుంబసభ్యులు క్షయతో చనిపోగా జెన్సన్ గుండెపోటుతో మరణించాడు. అప్పటికే మశూచికం వ్యక్తిన్నని అన్ని దేశాలు వాడటం మొదలెట్టాయి. ఆ తర్వాత లూయిపాశ్చర్ దీన్ని మరింత ముందుకు తీసుకెళ్లాడు. రాబీన్, ఆంత్రాక్స్ తదితర వ్యక్తిస్సను తయారుచేయడం ద్వారా వైద్యంలో వ్యక్తినేషన్ల విఫ్లవానికి తెరలేపాడు. కొత్తకొత్త వ్యక్తిన్న ఎన్నో తయారవడమేకాదు, వాటి తయారికి వాడే పదార్థాల్లోనూ మార్పులు వచ్చాయి.

మరణ్ణ రకాల వ్యక్తిస్సు

జెన్సన్ స్క్రోపాక్స్ కి దాని లాగే ఉండే కొపాక్స్ నుంచి లింఫ్ ద్రవాన్ని సేకరించి వ్యక్తిన్లా వాడితే ఇప్పుడు మరణ్ణ రకాలుగా ప్రయోగశాలలో వ్యక్తిస్సను తయారు చేస్తున్నారు. అయితే ప్రాణాంతక వ్యాధుల నుంచి కొపాడుకోడానికి ఇలా రకరకాలుగా వ్యక్తిస్సను తయారు చేయడం పలు వివాదాలకూ కారణమైంది. ఆధునిక వైద్యంలో వ్యాధి నిరోధకత అత్యంత ముఖ్యమైనదే కాదు, విజయవంతమైన విభాగం కూడా. ప్రజారోగ్యానికి సంబంధించి చాలా తక్కువ ఖర్చుతో అత్యధిక ప్రభావం చూపే విభాగమూ ఇదే. ఇటీవల జరిగిన ఒక అధ్యయనం ప్రకారం-94 దేశాల్లో పదిరకాల వ్యక్తిస్సు వేయడానికి రెండున్నర లక్షల కోట్లు ఖర్చు పెట్టడం ద్వారా 44 లక్షల కోట్ల వైద్య ఖర్చు ఆదా అయినట్లు తేలింది. పలురకాల అంటువ్యాధుల దగ్గర నుంచి కేస్సుర్ వరకూ ఈ వ్యక్తిస్స ద్వారా నివారించగలుగుతున్నాం. ఐదేళ్ళలోపు పిల్లల మరణాల్ని ఏటా 30 లక్షల వరకూ తగ్గించగలిగాం. నిరుపేద దేశాలన్నట్లోనూ వ్యక్తినేషన్నని సరిగ్గా అమలు చేస్తే ఇంకో పదిపేను లక్షల మరణాల్ని తప్పించుటంది ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థ. గత రెండు దశాబ్దాలుగా వ్యాధి నిరోధకతకు సంబంధించి పరిశోధన మరింత విస్తృతమైంది. మాలెక్యులార్ జెనెటిక్స్, మైక్రోబియాలజీ, జీఎస్టీఎస్టీలాంటి వాటిని వెనిపుటికప్పుడు వస్తున్నాడు. గింజెస్ట్ పిల్లల మరణాల్ని ఏటా 30 లక్షల వరకూ తగ్గించగలిగాం. నిరుపేద దేశాలన్నట్లోనూ వ్యక్తినేషన్నని సరిగ్గా అమలు చేస్తే ఇంకో పదిపేన

ఆర్థికీ దక్కవు?

రవాణారంగంలోనే అద్వితీయప్రతిభను అసమానసేవానిరతిని కనబల్లి గిన్స్‌బుక్‌లో రికార్డు సంపాదించిన మన ఆర్థికీ కరోనాగ్రహణంతో కనుమర్గైపోతుందేమోనని ఆవేదన కలుగుతున్నది. ఇప్పటికే స్వార్థం, స్వలాభాపేక్ష వీటన్నింటికి మించి కొందరు నేతలు తీసుకున్న నిర్దయాల ఫలితంగా అందోళనకరంగా తయారైన ఆర్థికీని ఈ కరోనారక్షసి కోలుకోకుండా చేస్తున్నది. కోట్లాదిమంది ప్రజలకు సేవలందించి ప్రజల హృదయాలలో దేబిష్టమానంగా వెలుగొంచిన ఆర్థికీ ఇప్పట్లో పూర్వవైభవం తెచ్చుకునే ఆశలు అడుగంటిపోతున్నాయి.

లక్ష్మారావు కార్బూకుల శ్రేమ, ప్రజల ఆదరాభీమూనాలు దూరదృష్టి కలిగిన కొందరు అధికారులు, నేతలు చేపట్టిన చర్యలు, మరికొందరి త్యాగనిరితితో అంచెలంచెలుగా ఎదిగిన రోడ్స్టూరవాణాసంస్థ సమ్మేళు, సప్పాల ఊబిలో కొట్టుమిట్టాడుతున్న ఈ తరుణంలో కరోనా రక్కుసి విసిరిన పంజాలో చిక్కుకుని బయటపడే పరిస్థితి కానరాక విలవిలలా దుతున్నది. రవాణారంగంలోనే అద్వితీయప్రతిభను అసమానసేవానిరతిని కనబల్లి గిన్స్‌బుక్‌లో రికార్డు సంపాదించిన మన ఆర్థికీ కరోనాగ్రహణంతో కనుమర్గైపోతుందేమోనని ఆవేదన కలుగుతున్నది. ఇప్పటికే స్వార్థం, స్వలాభాపేక్ష వీటన్నింటికి మించి కొందరు నేతలు తీసుకున్న నిర్దయాల ఫలితంగా అందోళనకరంగా తయారైన ఆర్థికీని ఈ కరోనారక్షసి కోలుకోకుండా చేస్తున్నది. కోట్లాదిమంది ప్రజలకు సేవలందించి ప్రజల హృదయాలలో దేబిష్టమానంగా వెలుగొంచిన ఆర్థికీ ఇప్పట్లో పూర్వవైభవం తెచ్చుకునే ఆశలు అడుగంటిపోతున్నాయి.

ఇప్పటికే పీకల్లోతు అప్పులు..నప్పులు..నప్పుల్లో ఉన్న సంస్కు ‘మూలిగే నక్క పై తాటిపండు పడ్డట్లు’గా కరోనా విజ్ఞంబించడంతో మరింత ఆర్థిక సంక్షోభంలోకి కూరుకుపోయింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ విభజన జిరిగి ఆరేళ్లు దాటినా రోడ్సు రవాణా సంస్థ ఇంకా అధికారికంగా విభజన జరగలేదు. కానీ తెలుగు రాష్ట్రాల్లో వేర్చేరుగానే ఆయా ప్రభుత్వాల పర్యవేక్షణల్లో పనిచేస్తున్నాయి. ఆంధ్రప్రదేశ్లో ఆర్థికీని ప్రభుత్వంలో విలీనం చేసుకుంది. దీంతో ఆర్థికీ లాభసప్పాలన్నింటినీ ప్రభుత్వమే భరిస్తుంది. తెలంగాణలో ఆ పరిస్థితి లేదు. ఆర్థికీ వచ్చే లాభ సప్పాలు ఆ సంస్థపై మనుగడపై పూర్తిగా ప్రభావం చూపుతున్నాయి. కరోనా కారణంగా రెండు రాష్ట్రాల్లోనూ ఆర్థికీ బస్సులు నడవడం కత్తిమీద సాములా మారింది. లాక్డోన్ సడవింపులు ఇవ్వడంతో రెండు రాష్ట్రాల్లోనూ ఆర్థికీ బస్సులను నడవడం ప్రారంభించినా వాటిల్లో ప్రయాణించేందుకు

ప్రయాణీకులు బెంబేలెత్తు తున్నారు. కొవిడ్ కారణంగా ప్రయాణీకులు ఏ బస్సులోనైనా సగం సీట్లకే సంస్థ అధికారులు అనుమతిచ్చారు. అయితే

కూక్కుప్పు

- కావటి వెంకటేశ్వర్రు,
స్టేట్బ్యూరో, హైదరాబాద్

అవి కూడా ఇప్పుడు భర్తీ కావడం లేదు. ప్రజలు సొంత వాహనాలను వినియోగించుకోవడం అలవాటు చేసుకుంటున్నారు. గత్యంత రం లేక, అత్యవసరం అనుకుంటే తప్ప బస్సుల్లో ప్రయాణించడం లేదు. దీంతో ఆదాయం తగ్గిపోయి రెండు రాష్ట్రాల్లో ఆర్థికీ వ్యవస్థలు కుదేలయ్యాయి. కరోనాతో తెలంగాణ రాష్ట్ర వ్యవస్థంగా టీఎస్‌ఆర్టీసికి రోజువారీగా రావాల్సిన రూ.12 కోట్ల ఆదాయంలో ప్రస్తుతం సగటున రూ.2 కోట్ల వరకు కూడా రావటం లేదు. రాసున్న నెలల్లో ప్రభుత్వం ఆదుకోకపోతే సంస్థ ఉద్యోగులకు వేతనాలు కూడా చెల్లించే పరిస్థితి కనిపించడం లేదు.

బస్ ఎక్కులంటే భయం భయం: టీఎస్ ఆర్థికీని కరోనా కోలుకోకుండా దెబ్బతిసింది. కరోనాకు ముందే పీకల్లోతు నప్పుల్లో ఉన్న సంస్కు.. సమ్మేళించాలని అనంతరం సిఎం కేసిఆర్ నిర్వహించిన సమావేశంలో తీసుకున్న సానుకూల నిర్దయాలతో కొడ్డికొడ్డిగా గాడినపడుతున్నట్లు కనిపించింది. ఈనేపథ్యంలో ఆరునెలల క్రితం ప్రభుత్వ గ్యారెంజీతో బ్యాంకు నుంచి రూ.750 కోట్ల రుణాన్ని టీఎస్‌ఆర్టీసి పొందింది. కొత్త బస్సుల కొనుగోలు తదితర అభివృద్ధి పనులకు ఈమెత్తాన్ని వినియోగించాలని సంస్థ యాజమాన్యం భావించింది. ఈ పరిస్థితుల్లో మార్కెట్ చివరి వారం నుంచి కరోనా దెబ్బతి లోక్డోన్ విధింపు..బస్సుల రాకపోకలు మూడు నెలలు నిలిపివేయడంతో సంస్కు మళ్ళీ ఆర్థిక కప్పాలు మొదలయ్యాయి.

మూడు నెలల తర్వాత ఎట్టకేలకు జిల్లాలకు కోవిడ్ నిబంధనల ప్రకారం బస్సులను నడవటం ప్రారంభించినా ప్రయాణీకులు లేక వెలవెల బోతున్నాయి. దీంతో గత రెండు నెలలుగా జిల్లాలకు నడవుతున్న బస్సు సర్వీసుల్లో 50 శాతం ఆక్యూపెన్సీ రేటు (ఒక్యూ) ఉండటం లేదు. ప్రస్తుతం నడవుతున్న జిల్లా సర్వీసుల ద్వారా రోజువారీ టికెట్ ఆదాయం రూ.12 కోట్ల నుంచి రూ.1.80 కోట్లకు పడిపోవడంతో రానున్న రోజుల్లో జీతాలు చెల్లించే పరిస్థితి కూడా కనిపించడం లేదు. ప్రతినెల జీతాలకు రూ.125 కోట్ల అవసరం ఉంటాయి. ఇప్పుడు అంత ఆదాయం లేకున్నా ఉద్యోగులకు వేతనాలు చెల్లించాల్సి రావడంతో బ్యాంకు నుంచి తీసుకున్న రుణాన్ని అందు కు వినియోగిస్తున్నారు. ఈ పరిస్థితుల్లో బ్యాంకుల నుంచి తీసుకున్న రుణం రూ.650 కోట్ల కాస్తా అయిపోయాయి. మరోపక్క నష్టాలను అధికమించేందుకు ప్రత్యేమాయాల వైపు సంస్కరణల్లో కొన్నింటిని తెలంగాణ రాష్ట్రంలో కొరియర్ సర్వీసులుగా తిప్పుతున్నారు. కాగా అరకొరగా వస్తున్న ఆదాయం బస్సుల డిజెల్ నిర్వహణకే సరిపోతోంది. ఈనేవధ్యంలో జిల్లాలకు బస్సులు నడుతున్నా, కొరియర్ సర్వీసులుగా తిప్పుతున్నా వస్తున్న ఆదాయం వాటి నిర్వహణకే సరిపోతుంది. ఇక ఉద్యోగులకు జీతాలు చెల్లించటం కోసం అప్పులు చేయాల్సి వస్తోంది. ఈ పరిస్థితుల్లో బడ్జెట్లో ఆర్టీసికి కేటాయించిన రూ.వెయ్యి కోట్లలో నుంచి తాజా త్రైమాసికానికి రావాల్సిన రూ. 250 కోట్ల ఇవ్వాలని ఆర్టీసి యాజమాన్యం ఇటీవలే ప్రభుత్వాన్ని కోరింది.

ఇందులో ఆర్టీసికి ప్రభుత్వం రీయంబర్స్ చేయాల్సినవి ఉండగా, మరో రూ.100 కోట్లను ప్రభుత్వ గ్యారెంటీతో ఇచ్చే రుణం ఉంది. ఇందులో రూ.100 కోట్లను ఇప్పటికే ప్రభుత్వం విడుదల చేసింది. మీటిని కూడా సంస్కరణలో ఉద్యోగుల జీతాల కోసం ఖర్చు చేసేశారు. వచ్చేనెల వస్టు తారేకున ఉద్యోగులకు జీతాలు చెల్లించేందుకు మళ్ళీ అప్పు చేయాల్సిన పరిస్థితి ఏర్పడిందని.. ప్రభుత్వం ఆదుకుంటే.. ఒడ్డున పడేదని అధికారులు వాపోతున్నారు.

ఉద్యోగ భారీలను భర్త చేయకపోవడంతో ఉద్యోగులపై పెలగిన పనిభారం.. తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పూట్నపుడు 66,640 మంది ఉద్యోగులు, సిబ్బంది ఉన్నారు. తర్వాత రిటైర్ అయినవారు, వివిధ కారణాలతో సర్వీసులోనే సుమారు 6 వేల మంది సిబ్బంది తగ్గినా వారి స్థానంలో ఒక్క కొత్త నియామకం చేపట్టలేదు. గత ఏడాది కార్బూకులు సమ్మే చేసిన తర్వాత ఆర్టీసిని విస్తరించకుండా కుదించే ప్రయత్నాలు మొదలు పెట్టారు. ఇందులో భాగంగా బస్సు సర్వీసులను సంఖ్యను గణించారు. దీంతో ఆర్టీసి సిబ్బంది మిగులు ఏర్పడడంతో వారిని ప్రభుత్వ విభాగాల్లోని వాహనాలకు ద్రోవర్గా సంస్కరణలు కొంత మందిని సర్వుబాటు చేశారు. మరోపక్క వివిధ రూట్లలో అడ్డె బస్సులను 1,400 నుంచి 5 వేలకు పెంచారు. వరంగల్ లోని టైర్ రీట్రెడింగ్ వర్క్షాపు, మియాపూర్ లోని ప్రింటింగ్ ప్రైస్ మూసి వేశారు. కళాభవన్ నిర్వహణను బోటసోర్సీంగ్ కు అప్పగించారు. కరీంనగర్ రిజియన్లో డిపో అడిట్ విభాగాన్ని కూడా బోటసోర్సీంగ్ చేశారు. ప్రమోషన్ పోస్టుల్లో అర్పుతెన ఉద్యోగులకు పదోన్నతులు ఇప్పుకుండా రిటైర్ అయిన వారికి కన్సాలిడేట్ పేమెంట్స్ పై బోటసోర్సీంగ్లో పనిచేయించున్నారు. చివరికి రెగ్యులర్ పోస్టుల్లో కూడా బోటసోర్సీంగ్లో చేయిస్తున్నారు.

కార్బూకుల సామ్మాపై యాజమాన్యం చూపు: కాగా తమ సంక్షేపం

కోసం కార్బూకులు పొదువు చేసుకున్న సొమ్మునే టిఎస్ఐఆర్టీసీ యాజమాన్యం వాడుకోవడం వివాదాస్పుదమవుతోంది. కేంద్ర ప్రభుత్వం కోవిడ్ 19 పిఎఫ్ విత్తుడాకు అనుమతించిన పిఎఫ్ డబ్బులు దాదాపు రూ.850 కోట్ల యాజమాన్యం వాడుకోవడం వల్ల కార్బూకులు పిఎఫ్ దరఖాస్తులు పెండింగ్లో ఉన్నాయి.

మరోపై సిసిఎస్ కోసం బ్యాంకుల నుండి తెచ్చిన రూ.500 కోట్లను జీతాలు చెల్లించడానికి సంస్కరణ వాడుకోవడం వల్ల వేలాది మంది ఉద్యోగుల దరఖాస్తులు పెండింగ్లో ఉన్నాయి.

ప్రభుత్వం నుంచి పూర్తిగా అందని సాయం..?!

తెలంగాణ ఆర్టీసి నుంచి ఖజానాకు పన్నులు చెల్లించడమే తప్ప ప్రభుత్వం నుంచి ఆర్టీసికి అందుతున్న పెద్ద సాయం ఏదీ లేదు. ఆర్టీసి ఎంపి ట్యాక్స్ కింద రూ.240 కోట్లల, బస్సుల విడిభాగాల కొనుగోలుపై సుమారు రూ.100 కోట్ల టోల్గేట్ ద్వారా సుమారు రూ.70 కోట్ల, బస్సు ఛాసిస్పై జీఎస్టీ రూపంలో రూ. 50 కోట్ల, డిజెల్సైపై సెల్స్ ట్యాక్స్ రూపంలో సుమారు రూ.700 కోట్ల మొత్తం రూ.1190 కోట్లను పన్నుల రూపంలో ఆర్టీసి ప్రభుత్వానికి చెల్లిస్తోంది. అయినా బడ్జెట్లో ఆర్టీసికి రూ.వెయ్యి కోట్ల కేటాయించినా ఇప్పటి వరకు సుక్రమంగా విడుదల చేయలేదు. చివరికి

రియంబర్స్ మెంట్ డబ్బులు కూడా ఉద్యోగులకు ఇవ్వటం లేదు. ప్రస్తుతం ఆగస్టు నెలలో చెల్లించాల్సిన వేతనాలకు ఆర్టీసి కటకట ఎదుర్కొంటుంది.

మరోపై కేంద్ర ప్రభుత్వం రూ.20 లక్షల కోట్లతో కరోనా నష్టానివారణకు ప్యాకేజీ ప్రకటించినా.. రవాణా రంగానికి ఒక్క రూపాయి కూడా కేటాయించలేదు.

హమీల అములులో నత్తనడక

ఆర్టీసిలో నష్టాలు రోజురోజుకు పెరిగిపోతున్నా వాటిని కొంతమేరకు అయినా తగ్గించేందుకు ప్రభుత్వం ప్రయత్నాలు చేయడం లేదు. గతంలో పలు సందర్భాల్లో ఆర్టీసికి ఇచ్చిన హమీలన్నీ అమలు చేయడంలో ప్రభుత్వం విఫలమైంది. సిసిఎస్కు యాజమాన్యం ఇవ్వాల్సిన డబ్బులలో రూ.200 కోట్లలను 40 రోజుల్లోగా చెల్లించాలనే ప్లాకేర్టు ఆదేశాలను సైతం అమలు చేయడం లేదు. కనీసం సమ్మే కాలపు వేతనం కూడా ఇంకా ఇవ్వకపోవడంతో కార్బూకులు, వారి కుటుంబాల పరిస్థితి దయనీయంగా ఉన్నాయి.

ఆదాయ పెంపునకు కొత్త మార్గాల అన్వేషణ..

మరోపై కోట్ల సమ్మే తర్వాత ముఖ్యమంత్రి కేసిఆర్ నిర్వహించిన ఉద్యోగుల ఆత్మియ సమావేశంలో అనేక నిర్ణయాలు తీసుకున్నారు. అందులో ప్రధానంగా గతంలోని ఆప్పులు.. నష్టాలను పక్కనపెట్టి.. ఇప్పటి నుంచి ఆదాయం పెంపు మార్గాల ను అన్వేషించాలని సిఎం మార్గనిర్దేశం చేశారు. అందుకు అనుగుణంగా కార్బో, కొరియర్ సర్వీసులను సంస్కరణగా నిర్వహించేందుకు నిర్ణయిం తీసుకుని ఇప్పుడు అమలు చేస్తున్నారు. ప్రయోజకరంగా మారతుందని అధికారులు ధీమా వ్యక్తం చేస్తున్నారు. అలాగే వస్తు రవాణా కోసం కార్బో సేవలను ప్రవేశపెట్టడం కూడా ఆర్టీసికి అదనపు ఆదాయాన్ని సమకూరుస్తోంది. బస్టాండ్ల ల

నప్పులలో ఉన్న
ఆర్టీసీని కట్టిక్కించా
లంటే తీసుకోవాల్సిన
చర్యలపై అనంత

పురం జిల్లాలోని పలు ఆర్టీసీ యూనియన్ నేతల
అభిప్రాయాలు ఈ విధంగా ఉన్నాయి.

ప్రత్యామ్మాయంతోనే ఆర్టీసీ అబ్బావుధి(విశ్వనాథరెడ్డి, వైఎస్‌ఆర్ ఎంప్లాయిస్ అసోషియేషన్ డిపార్ట్ అధ్యక్షులు):

నప్పులలో ఉన్న ఆర్టీసీని గట్టిక్కించాలంటే ప్రత్యామ్మాయ మార్గాలను వినియోగించడం ద్వారానే సాధ్యమవుతుంది. ఆర్టీసీ ఖాళీ స్థలాలలో పెట్రోల్ బంకులను ఏర్పాటు చేసి అదనంగా ఉన్న సిబ్బందిని వీటికి కేటాయించడం వల్ల సిబ్బంది భారం తగ్గించుకోవడంతోపాటు సంస్కు ఆదాయం చేకూరే అవకాశం ఏర్పడుతుంది. అదనపు సిబ్బందిని పెట్రోల్బంక్లో ఏర్పాటు చేసి డిప్యూటీఎస్ పైన కేటాయించడం ద్వారా ఆదాయంతోపాటు పూర్తిస్థాయిలో సిబ్బందిని వినియోగించేందుకు ఉపయోగపడుతుంది.

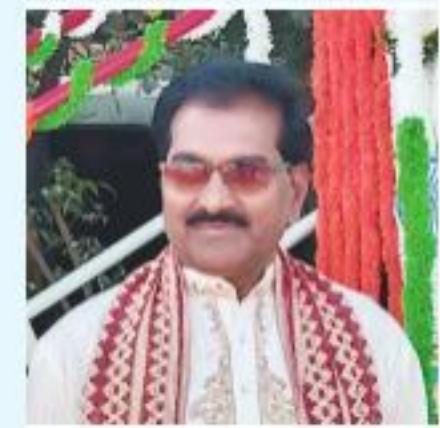
**మట్టిపైక్కుల నిర్మాణంతో ఆర్టీసీకి ఆదాయం (భాస్కర్ నాయుడు,
ఎన్ఱిఎం టీజనల్ సెక్రెటరీ):**

ఆర్టీసీకి విలువైన ఆస్తులు ఎన్నో ఉన్నాయి. ప్రధానంగా వాణిజ్య

ప్రయోజకరంగా మారుతుందని అధికారులు ధీమా వ్యక్తం చేస్తున్నారు. అలాగే వస్తు రవాణా కోసం కార్గో సేవలను ప్రవేశపెట్టడం కూడా ఆర్టీసీకి అదనపు ఆదాయాన్ని సమకూరుస్తోంది. బస్సాండ్లలోని ప్రయాణికులు సరుకు రవాణానే కాకుండా ప్రభుత్వ సంస్లపు కూడా సరుకుల రవాణాను ప్రస్తుతం కార్గో బస్సుల ద్వారా చేస్తున్నారు. దీనివల్ల కూడా ఆర్టీసీకి ఆదాయం పెరుగుతోంది. ఇంకోవైపు ఆర్టీసీ స్థలాల్లో పెట్రోల్ బంకులు నిర్మించి ఆర్టీసీనే నిర్వహిస్తోంది. నప్పులల్లో ఉన్న తెలంగాణ ఆర్టీసీని లాభాల బాట పట్టించేందుకు తీసుకుంటోన్న చర్యల్లో భాగంగా ఇక నుంచి సంస్ ద్వారా రిటైల్ పెట్రోల్ అమ్మకాలను కూడా చేయసున్నారు. సంస్ పరిపుష్టికి తాజాగా రిటైల్ ఇంధన వ్యాపారాన్ని టీఎస్ ఆర్టీసీ చేపట్టింది. ఇందులో భాగంగా అవుటోట్ (పెట్రోల్బంక్)ను ప్రారంభించారు. ఆర్టీసీ స్వయం సమృద్ధిని సాధించడానికి ఉన్న వనరులన్నింటిని అన్వేషించి ముందుగా కార్గో సేవలను ఇంతకుముందే ప్రారంభించారు. ఇంకా మాన్యకొండ, మహాబూబాబాద్, బిచ్చుంద, బిరూర్, అసిఫాబాద్ మొత్తం 5 అవుటోట్లను ఆర్టీసీ ఈసెల 15 వరకు పూర్తిస్థాయిలో ప్రారంభించనుంది. టీఎస్ ఆర్టీసీ, హెచ్సిసిఎల్, ఐసిసిఎల్ భాగస్వామ్యంతో ఇంధనం అమ్మకాల వ్యాపారాన్ని ప్రత్యేకంగా నిర్వహించడానికి ఒప్పందం చేసుకున్నారు. రిటైల్ ఇంధన కార్యకలాపాలను టీఎస్ ఆర్టీసీ స్వయంగా నిర్వహించడం వల్ల రిటైల్ ఇంధన కార్యకలాపాల నిర్వహణలో ఆర్టీసీకి సుమారు రూ.నెలకు 26.65 లక్షల అదనపు ఆదాయాన్ని పొందవచ్చని అంచనా. హెచ్సిసిఎల్, ఐసిసిఎల్ ద్వారా ఏర్పాటు చేయనున్న 92 పెట్రోల్ బంకుల నిర్వహణ కోసం, గ్రేటర్ ప్రైండరాబాద్ జోన్, ప్రైండరాబాద్ జోన్, కరీంనగర్ 3 జోన్లకు ఒపెన్ టెండర్ ద్వారా జోన్ వారీగా సర్వీసు ప్రోవడ్రెఫ్టను కార్బోరేషన్ నియమించింది. కానీ కరీంనగర్ జోన్ కాంట్రాక్టర్ తన కాంట్రాక్టను రద్దు చేసుకోవడం

ప్రాంతాలలో అనేకంగా ఉన్న ఆర్టీసీ ఆస్తులలో షాపింగ్ కాంప్లెక్సులు నిర్మించడం ద్వారా ప్రజలకు సౌకర్యంగా ఉండటంతోపాటు సంస్కు ఆదాయం చేకూరుతుంది.

ఆర్టీసీకి ఎంతో ఆదాయం చేకూరే అవకాశం ఉంది. దీంతోపాటు ఆర్టీసీ బస్సాండ్లలలోనే మట్టిపైక్కులను నిర్మించడం ద్వారా ప్రజలకు సౌకర్యంగా ఉండటంతోపాటు సంస్కు ఆదాయం చేకూరుతుంది.

**బస్సాండ్లలలో వ్యాపార సముదాయాలు నిర్మించాలి (పిఎస్.బ్రాన్,
ఎంప్లాయిస్ అసోషియేషన్ డిపార్ట్ అధ్యక్షులు):**

నప్పులలో ఉన్న ఆర్టీసీకి బస్సాండ్ ఆవరణలలో షాపింగ్ కాంప్లెక్సులు నిర్మించడంతోపాటు బస్సాండ్లలపై భాగంలో మట్టి పైక్కులు నిర్మించేందుకు చర్యలు తీసుకోవాలి. ఒకే చోట అన్న సౌకర్యాలు ప్రజలకు అందుబాటులోకి రావడంతోపాటు ఆర్టీసీకి కూడా ఆదాయం చేకూరుతుంది. ఆర్టీసీకి ఉన్న విశాలమైన స్థలాలు, బస్సాండ్లు ప్రైవేట్ వ్యక్తులతో పోల్చు కుంటే ఎంతో విశాలంగా ఉంటాయి. వ్యాపార సముదాయాల ద్వారా కొంత వరకు ఆర్టీసీని లాభాల బాటులో నడిపించేందుకు ఉపయోగపడుతుంది.

- రాచమల్లు బోగేశ్వరరెడ్డి, అనంతపురం

వల్ల మిగులు సిబ్బందితో టీఎస్ ఆర్టీసీ వాటి నిర్వహణను తన చేతుల్లోకి తీసుకుంది.

చమురు కంపెనీలు లీటరు పెట్రోలుపై

రూ.2.83 పైసలు, హెచ్చెఎస్ డిలర్ లైట్ కమిషన్గా చెల్లిస్తారు. కరీంనగర్ జోన్లో ప్రతిపాదించిన మొత్తం 45 లేపుట్లలో మిగిలిన 39 అవుటోట్లకు ఎన్ఱిసి పొందాల్సి ఉంది. ఇది ప్రభుత్వం వద్ద అనుమతి దశలో ఉన్నాయి. ఈ అవుటోట్లను కూడా ఆర్టీసీ ప్రారంభించిన తర్వాత ఆదాయం మొత్తం నెలకు 83.58 లక్షలుగా ఉంటుందని అంచనా వేస్తున్నారు. టీఎస్ ఆర్టీసీ పెట్రోల్ బంకులు నిర్వహించడం ద్వారా ప్రజలకు నాణ్యమైన, పరిమాణం గల చమురు లభిస్తుంది. దానివల్ల ఇంజన్ జీవితకాలం పెరడటం, ఎక్కువ మైలేజ్ పొందడం వంటి ప్రయోజనాలు సమకూరునున్నాయి.

ఆర్టీసీ మనుగడకు చర్యలు

తెలంగాణ ఆర్టీసీకి లాభాలను ఆర్జించే అంతర్రాష్ట్ర సర్వీసులను పక్క రాప్రోలతో ఒప్పందం చేసుకోవాలని రవాణా శాఖ నిపుణులు చెబుతున్నారు. రాష్ట్ర వాటాకు వచ్చే బస్సుల కొనుగోలుకు ప్రభుత్వం ఆర్ధిక సాయం చేయాలి. ఆర్టీసీకి సప్టం కలిగిస్తున్న అక్రమ రవాణాను అరికట్టాలి. అక్రమంగా స్టేజీ క్యారేజ్గా నడుపుతున్న టాక్సులు, వైట్స్ప్లైట్ ఉన్న కార్లు, కాలేజీ బస్సులు, సాప్ట్వేర్ బస్సులు తదితర వాహనాలను ప్రభుత్వం నివారించాలి. అంతర్జా తీయ స్థాయిలో క్రూడ్ అయిల్ థరలు తగ్గినప్పుడు కేంద్ర ప్రభుత్వం ఎక్కుట ద్వారా తీటిని తగ్గించడంతోపాటు, ఆర్టీసీకి నప్పులు తెచ్చే పల్లెవెలుగు, సిటీ బస్సులపై మోటారు వెహికిల్ ట్యాక్సు మినహయింపు ఇచ్చి ప్రజా రవాణాను ఆదుకోవాలి. ఎమ్ముల్యేలతోపాటు ప్రజా ప్రతినిధులందరూ నియోజకవర్గ అభివృద్ధి నిధుల నుండి ఆర్టీసీ అభివృద్ధికి నిధులు కేటాయించాలి. ప్రభుత్వం ఒడ్డెట్లలో కేటాయించిన రూ.1000 కోట్ల నుంచి తక్కణమే రూ.500 కోట్లను విడుదల చ

పెరిగిన డిజిల్ భారాన్ని ప్రభుత్వమే చెల్లించాలి. రాయితీల డబ్బులు ప్రతినెల చెల్లించాలి. ఆర్టీసీ మనుగడకు పెద్ద అడ్డగా మారిన ప్రైవేటు వాహనాల అక్రమ రవాణాను అరికట్టాలి. పల్లెవెలుగుపై వస్తున్న నష్టాలను ప్రభుత్వమే భరించాలి. సిటీ సర్వీసులపై వస్తున్న నష్టాలను మున్సిపల్ కార్పొరేషన్లు భరించే విధంగా చర్యలు తీసుకోవాలి. ఆర్టీసీ స్థలాలను భూకబ్బాదారులు అక్రమిస్తున్నందున ఆశ్చర్యాలను వినియోగంలోకి తెచ్చి ఆర్టీసీని బలోపేతం చేయాలి. ఆర్టీసీ బస్సులకు ఇతర కంపెనీల సుండి ట్రైన్లను కొనుగోలు చేయకుండా ట్రైన్ తయారీ ఫ్యూక్షన్ కి అనుమతి ఇవ్వాలి.

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో ప్రభుత్వానికి గుణించడగా ఆర్టీసీ

కరోనా, లాక్డౌన్ నేపథ్యంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ రోడ్స్ రవాణా సంస్థలో బస్సులన్నీ ఎక్కుడికక్కడే నిలిచిపోయాయి. దీంతో ఆదాయం అంతంత మాత్రంగానే ఉంది. అసలే నష్టాల్లో ఉన్న ఆర్టీసీకి కరోనా మరింత నష్టాలను కలుగ చేసింది. ఏపీఎస్ ఆర్టీసీ 6,373 కోట్ల రూపాయల మేర నష్టాల్లో ఉంది. సిబ్బంది ఏపీఎస్ నిధుల్లో సుండి సుమారు 2,900 కోట్ల రూపాయలను సంస్థ అవసరాలకు వినియోగించారు. ఇది ప్రభుత్వంలో విలీనం కాకముందు ఉన్న పరిస్థితి. అయితే ప్రభుత్వంలో విలీనం చేసుకున్న తరువాత సంస్థ ఆదాయంపై దృష్టిసారించడంతో కొంత మేర నష్టాలు తగ్గిముఖం పట్టాయి. ఈ నేపథ్యంలో కరోనా వైరస్తో ఆర్టీసీ ఒడిందుకులను ఎదుర్కొంది. ఈ క్రమంలో కండక్టర్ సేవలను అయితే కరోనా వైరస్తో భయంతో ప్రయాణికులు బస్సులు ఎక్కుందుకు సుముఖం కనపరవడం లేదు. దీంతో టికెట్లు ద్వారా ఆదాయం అంతంత మాత్రంగానే ఉంది. ఈ నేపథ్యంలో కొన్ని రూట్లలో బస్సులు తిప్పినా కూడా లాభదాయకంగా లేకపోవడంతో డీజీల్ ఖర్చు కూడా రావడం లేదు సరికదా ఉద్యోగుల ఆర్టోగ్యం రిస్కులో పడుతోంది. దీంతో ఆదాయం రాని రూట్లలో సర్వీసులను నిలిపివేశారు. కాగా ఆర్టీసీలో కరోనా వైరస్ కేసులు అంతకంతకూ పెరుగుతున్నాయి. ఏకంగా దాదాపు 120 మంది ఆర్టీసీ ఉద్యోగులకు పైగా కరోనా వైరస్ బారిన పడ్డారు. తెలంగాణ, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రాల మధ్య కిలోమీటర్ల దూరాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకోవాలనే అంశంపై ప్రతిష్టంభన ఏర్పడింది. ఈ క్రమంలో కర్ఱాటక మినహా మిగిలిన అంతరాష్ట్ర సర్వీసులు నిలిచిపోవడంతో రాష్ట్రంలో మాత్రం బస్సులు తిప్పుతున్నారు.

నష్టాల సుండి గట్టిక్కించేదుకు

కరోనా, లాక్డౌన్ తదితర కారణాల వల్ల ఆర్టీసీ బస్సుల వినియో

ఏపీఎస్ ఆర్టీసీ ఆదాయంపై కరోనా విషప్రభావం తీవ్రంగా పడిందని ఆర్టీసీ గుర్తింపు పొందిన కార్బూకసంస్

ఎంప్లాయిస్ యూనియన్ రాష్ట్ర ప్రధాన కార్యదర్శి పాలిశెట్టి దామోదరరావు వ్యాఖ్యానించారు. కొవిడ్ ప్రభావంతో ఆర్టీసీ రోజువారి ఆదాయం దాదాపు 10 శాతానికి పడిపోయిందన్నారు. ఆర్టీసీకి గతంలో రోజుకు రూ.15 కోట్లు ఆదాయం ఉంటే ఇప్పుడు రూ.1.50 కోట్లు మించి రాని పరిస్థితి స్పష్టంగా ఉందన్నారు. ఇదే సందర్భంలో ఆర్టీసీ నెలకు ఇంధనం, ఇతర ఖర్చుల నిమిత్తం భారీగా వ్యయం చేయాలిగా వుండన్నారు. ఆర్టీసీ ప్రభుత్వంలో విలీనం కాకముందు వార్కాదాయం రూ.6000 కోట్లు వరకు ఉంటే 7500ల వరకు వ్యయం ఉండదన్నారు. ఈ క్రమంలో ఆర్టీసీకి రూ.1500 కోట్లు అదనపు భారం ఆర్టీసీపై పడి, నష్టాల్లో పడిందన్నారు. ఈ దశలో ఆర్టీసీ ఉద్యోగులను ప్రభుత్వంలో విలీనం చేయడం వలన ఉద్యోగుల వేతనాలను ప్రభుత్వం భరిస్తుందన్నారు. ఉద్యోగుల బాధ్యత ప్రభుత్వం తీసుకున్నందున ఆర్టీసీకి ఉన్న రూ.3000 కోట్లుపైగా అప్పులను నెలకు రూ.100 కోట్లు చొప్పున తీర్చుకుని వెళ్తుందని భావించామన్నారు.

ఆర్టీసీ ఆదాయంపై కరోనా ప్రభావం

అయితే దురదృష్టపూర్వాత్మక కరోనా రావడంతో

ఆర్టీసీ నష్టాలో పడిందన్నారు. ఆర్టీసీ బస్సుల నిర్వహణ తదితరంగా పరిగణనలోకి తీసుకుంటే కొవిడ్ ప్రభావం అనంతరం భారీగా ఆదాయం తగ్గి ఇప్పుడుల్లో పడిందన్నారు. ప్రభుత్వం ఉద్యోగుల తిప్పణి కింద ఆర్టీసీ వైరస్తో ఆర్టోగ్య శాఖకు సంజీవని బస్సులు, మార్కెట్‌కు మొబైల్ రైతు బజార్లుగా మార్కెట్ నారు. లాక్డౌన్ సమయంలో ఆర్టీసీ మొబైల్ రైతు బజార్లను నగరాలు, పట్టణాల్లో తెప్పింది. ఈ ప్రయోగానికి వినియోగదారుల నుండి మంచి స్పందన రావడంతో ఆర్టీసీ మార్కెట్‌లో ఒప్పుందం కుదుర్చుకుంది. అలాగే నాన్ టికెట్ రెవెన్యూ కింద ఆర్టీసీ ఆదాయం ఆర్టీంచేదుకు ఉపకరించడంతో ఆర్టీసీ వైరస్తో ఆర్టోగ్య శాఖకు సంజీవని బస్సులు, మార్కెట్‌కు మొబైల్ రైతు బజార్ల బస్సులను తిప్పిందుకు ఒప్పుందం కుదుర్చుకుంది. ఈ నేపథ్యంలోనే లాక్డౌన్ లో కోట్ల రూపాయల ఆదాయాన్ని ఆర్టీసీ ఆర్టీంచింది. ప్రైవ్ కింద ఆర్టీసీ బస్సులను తీసేయకుండా నో కాస్ట్, నో ప్రాఫిట్ విధానంలో కార్డ్ బస్సులుగా, మొబైల్ రైతు బజార్లగా మార్కెట్.

పాలిశెట్టి దామోదరరావు

మంచు ద్వారా గైగియర్ పార్కు

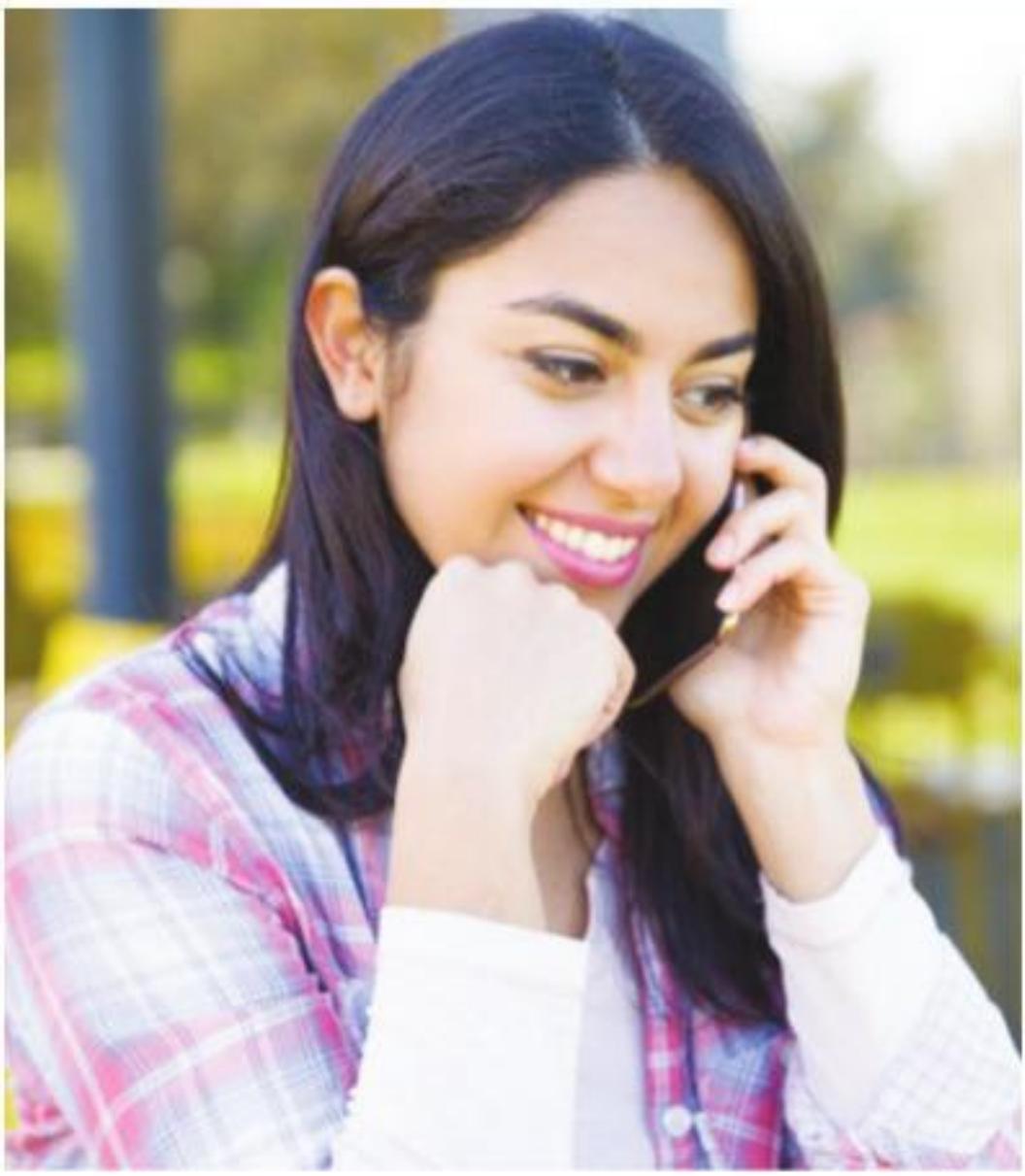
మంచు సరస్సులో కేరింతలాడాలని ప్రతివారూ కోరుకుంటారు. అంతేకాదు నీలిసరస్సులో మంచు పిండిలా కప్పుకున్న దృశ్యాన్ని చూసేందుకు రెండుకళ్ళు చాలావు. ఇటీవల పలుచోట్లు కృతిమ మంచు సరస్సులను ఏర్పాటు చేస్తున్నారు. మంచు పార్కులు, మంచు శిఖిలల పార్కులను ఏర్పాటు చేసి, పర్యాటకులను అమితంగా ఆకర్షింపజేస్తున్నారు. అర్జైంటీనాలో ఇప్పుడు ఇలాంటి పార్కు అమితంగా ఆకట్టుకుంటున్నది. అర్జైంటీనాలోని ‘లాస్ గైగియర్ నేషనల్ పార్కు’ అంతా హిమానీనదం. కొంత నీరు, కొంత మంచుగా కనిపించే ఈ ‘పెరిటో మొరెనో’ గైగియర్ ప్రపంచంలో ఉన్న అతిపెద్ద తాజా నీటి నిల్ఫాల్స్ ఒకటి.

దవళవర్షంలో కనువిందు చేసే ఈ ముంచు సోయగం దాదాపు 30 కిలోమీటర్లు ఇలాగే కనిపిస్తుందట.

అర్జైంటీనాలోని పటగోనియా నడిబోడ్డున అతిపెద్ద సరస్సుల మధ్య భారీ మంచుక్షేత్రాన్ని ఏర్పాటు చేశారు.

ఈ పార్కుకు హిమానీనదాల పేరు పెట్టడానికి ఒక కారణం ఉంది. ప్రపంచంలోని రెండవ అతిపెద్ద మంచు క్షేత్రం వాస్తవానికి దక్కిణ పటగోనియాలో ఉంది. ఇలిలాస్ గైగియారెన్ ప్రపంచ వారసత్వ హోదాను పొందింది. పెరిటో మొరెనో హిమానీనదనం అన్నింటికన్నా ప్రసిద్ధమైనది. 19మైళ్ళు (30 కిలోమీటర్లు) పొడవు, మూడుమైళ్ళు (ఐదుకిలోమీటర్లు) వెడల్పు 200 అడుగుల (60మీటర్లు) ఎత్తులో ఉంది. ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఉన్న చాలా హిమానీనదాల మాదిరిగా కాకుండా, పెరిటో మొరెనో ఘనిభవన నీటిలో పెద్ద మంచు ముక్కులు కూలిపోతుంది. ‘కాల్ఫ్యంగ్’ అనేది

ఈ కూలిపోవడానికి సాంకేతిక పదం. ఈ పార్కును చూస్తున్నప్పుడు ఉద్వేగాన్ని కలిగిస్తుంది. అంతేకాక పర్యాతాలైన మౌంట్ ఫిట్జ్రామ్, సెల్రోటోర్చె పర్యాతాలను కూడా ఇక్కడే చూడవచ్చు. లాస్ గైగియర్ నేషనల్ పార్కు చుట్టూ రియల్ ఎస్టో అందాలు కనువిందు చేస్తుంటాయి. అంతేకాక అర్జైంటీనాలోని ఎల్చల్ఫ్ అనే స్టోర్పట్టణం నుంచి ట్రైక్సింగ్ చేయవచ్చు. స్టోర్సింగా పర్యాటకులను ఆకర్షించేందుకు 1980లోనే దీన్ని నిర్మించారు. కానీ అది ఇటీవల కొన్ని హంగులను నిర్మించడంతో మరింతగా ఆకట్టుకుంటున్నది. మౌంట్ ఫిట్జ్రామ్ సాహసానికి పేరొందిన పార్కు. □

కారులో వెళ్ళున్నప్పుడు ఫోను వస్తే స్పీకర్ ఆన్ చేసి మాట్లాడటం కాన్తు కష్టమే కాబట్టి వీలైనంతవరకు స్పుందించరు చాలామంది. ఇలాంటి ఇబ్బుందికి సరైన పరిపోర్చం చెబుతుంది ‘బబో స్క్రోర్ సెన్స్ ర్వెర్లెన్ కార్ ఛార్జర్’. చూడానికి స్పీకరులా ఉండే ఈ ఛార్జర్కు రెండుమైళ్ళులా హోల్డర్లు ఉంటాయి. దాని దగ్గరకు ఫోను తీసుకెళ్ళగానే ఆ హోల్డర్లు వాటంతట అవే తెరచుకుం టాయి. వాటిమధ్యలో ఫోను పెట్టేస్తే ఎవరైనా చేసినప్పుడు హియగా మాట్లాడు

హియగా మాట్లాడుకోవచ్చు

కోవచ్చు. ఫోనుకు ఛార్జింగ్ అయిపోయినట్లు అనిపిస్తే దీనికి ముందువైపున ఉండే పవర్బట్టన్ని నోక్కితే చాలా త్వరగా ఛార్జింగ్ అయిపోతుంది. ఆ తరువాత పవర్ బట్ట న్ దానంతట అదే ఆగిపోతుంది. ఆ తరువాత పవర్బట్టన్ దానంతట అదే ఆగిపోతుంది. పూర్తిగా సెన్సార్లతో ఎనిచేసే దీన్ని కారు దాష్టబోర్డుమీద పెట్టుకుంటే చాలు ఏ ఫోను వచ్చినా హియగా మాట్లాడుకోవచ్చు. □

సూర్యచలితము-పద్యకావ్యం

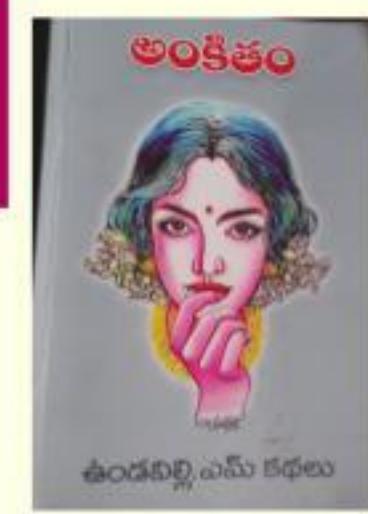
నూతలపాటి వేంకటరత్నశర్మ పద్యశిల్పం ఎదిగిన పండితకవి. గతంలో ఏరు వేంకటేశ్వర శతకం-శంకర శతకం రాసారు. పొరద్దిశతి కూడా పేరు పొందిన కావ్యం. ఏరి రచనలో వర్ణనలు, కల్పనలు, చక్కటి భావుకతలో నిండి ఉన్నాయి. దాఖీరంగాచార్య, దాఖెతవోలు రావుబ్రహ్మం, ఆచార్య టి.గౌరిశంకర్లాంటి సాహితీపెద్దల విలువైన అభిప్రాయాలు ముందుమాటలుగా అందించాడు. చైత్రం మొదలు కొని ఫాల్గుణ మాసం వరకు ఉన్న పన్నెండు మాసాలలో సూర్య గమనాగమనాల వైచిత్రిని ద్వాదశాదిత్వుల ప్రార్థనతో కావ్యం ముగించడం మంగళాత్మకమైనది. ఆరుబుతువుల వర్ణన, పెళ్ళివేడు కలు, తెలుగింటి ఆచారవ్యవహరాలు, మానవస్వభావాలు అత్యంత ప్రతిభావంతంగా చిత్రించారు. కణ్ణమహర్షి శకుంతలను అత్తవారిం టికి పంపిన సన్నిహితాన్ని శర్మగారు గుర్తు చేసారు. ఈ పుస్తకంలో ఒక చోట పెళ్ళయిన కూతురు, అత్తింటిని వదలి, పుట్టింటికి వస్తే ఆ తల్లిదండ్రులు పదే ఆవేదన, కూతురికి నచ్చచెప్పి భర్తవధుకు పంప డానికి చేసే ప్రయత్నం అద్భుతంగా ఆవిష్కరించారు.

రోమహర్షముడు సూర్యభగవానుని చరిత్రని చెప్పిన తీరును ఈ పుస్తకంలో సూర్యచరిత్రగా పద్య రూపంలో అందించిన వేంకటరత్నశర్మగారు అభినందనీయులు.
(సూర్యచరితము-పద్యకావ్యము, రచయిత: నూతలపాటి వేంకటరత్నశర్మ, వెల:100, ప్రతులకు: ప్లాట్సెం.302, ఆఫీసర్స్ కాలనీ, జయరత్నరెసిడెన్సీ, ఎ.ఎస్.రావునగర్,
హైదరాబాద్-62)

- తంగిరాల చక్రవర్తి

నేటి సందర్భానికి సరిపడే కథలు

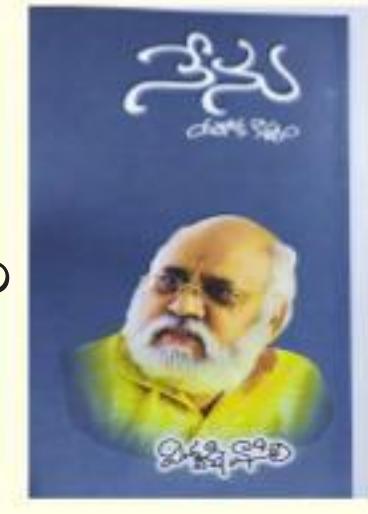

సంస్కృతి సాంప్రదాయాలను అర్థం చేసుకుంటూ, మారుతోన్న సమాజంలో సమంగా కదులుతూ, అవసరమైన, ఆరోగ్యకరమైన మార్యుల్ని ప్రతిపాదిస్తూ, ముందుకు సాగేదే మంచి సాహిత్యం. ఉండవల్లి ఎమ్గారి ‘అంకితం’ కథాసంకలనంపై ‘ముందుమాట’ రాస్తా, సుప్రసిద్ధ కథా, సవలా రచయిత పి.చంద్రశేఖర ఆజాద్ ఇదే ‘మాటను ఉటంకిస్తారు. అంతర్జాలం, కంప్యూటర్, సెల్ఫోనులు ఇప్పుడు ప్రపంచాన్ని ప్రభావితం చేస్తున్నది. ఏటిపై అవగాహన, ఏటివల్ల ప్రయోజనాలు, అప్రమత్తంగా ఉంటే ఎదుర్కొపలసిన ప్రమాదాలను రచయిత కథలరూ పంలో పారకులకు అందిస్తున్నారు. నెట్లో ఛాటింగ్, అవతల మనిషి కనిపించడు. కాని అతని వ్యక్తిత్వం, భావస్వంతి ఏక్షించగలుగుతాం. అతనెవరో, సామాజిక స్థితిగతులేమిటో అవగాహన చేసుకోకుండా వ్యక్తిగత విషయాల్ని ‘పేరో చేస్తే కలిగే అనర్థాలేమిటో ‘రహస్య స్నేహితుడు’లో తెలుస్తాయి. మేనమామ విశ్వం చింటూని అర్థం చేసుకుని సరైన దోవలో పెడతాడు ‘జనరేషన్’ కథలో. వాటా ప్లాట్ 16 మంది అమ్మాయిల నంబర్లున్నాయి. ఏ అమ్మాయికి ‘పలవ్యా’ చెప్పి జీవితంలో సెటిలయిపోవాలనుకున్న అతను చివరకు ఎవరివైపు మొగ్గాడో ‘ప్రేమకు అర్థం తెలిసింది!’ కథ చదవాల్సింది! ‘చదువుల పంజరం’ కథ. కథ-పరిశీలన అవగాహన సృజన, ఈ నాల్గింటి మీద తనదైన ముద్రవేసి మెప్పిస్తాయి ఉండవల్ల ఎమ్ కథలు. (అంకితం, రచయిత: ఉండవల్లి ఎమ్. వెల: రూ. 200, ప్రతులకు రచయిత: 23-7-20/305 శ్రీభాను అపార్టమెంట్స్, కాకినాడ)

- కూర చిదంబరం

తెలుగులో ప్రపథమ యోగిక కావ్యం ‘నేను’

‘నేను’ అంటే ఎవరు? ఈ ప్రశ్నకు సమాధానంగా ‘మనిషి’ అనీ లేదూ ఘలానా అని పేరు చెప్పుకోవడం మాములే. కానీ ఈ ‘నేను’కు అర్థం వేరే వుండని అసంఖ్యాక వ్యాఖ్యానాలు జోడించిన విజ్ఞలు అనేక మంది వున్నారు. నిజానికి ‘నేను’ ఎవరో తెలుసుకోవడానికి ఎందరో మహర్షులు, మహాత్ములు ఇంకా అన్వేషిస్తూనే వున్నారు. ‘గీత’ నుంచి మొదలుపెట్టి అనేక ప్రాక్ట్యులిమత్తుల్కు అంశాలమీద పాతికుపైగా గ్రంథాలు రచించిన విశ్వర్షివాసిలి ఇదివరలో తాను ‘వాసిలి వాకిలి’ పేరట రాసిన వ్యాసాలను కవిత్వికరిస్తూ వెలు వరించిన దీర్ఘకవిత ‘నేను’. ఈయన జన్మనామం వాసిలి వసంత కుమార్. విశ్వమోళ సాధను నేర్చే గురువు అవతారం ఎత్తాడు కాబట్టి ‘విశ్వర్షి’ అని తగిలించుకున్నాడు. రూపాతీత నేను’ను కవిత్వికరించడానికి ప్రయత్నించాడు కాబట్టి దీనిని ‘యోగిక కావ్యం’ అంటున్నాడు. ఇలాంటి యోగికకావ్యం బహుశా తెలుగులో ఇదే మొదటిది కావోచ్చు. దాదాపు 200 పుటులకుపైగా సృజించిన ఈ దీర్ఘకావ్యాన్ని పరిణామ, ప్రమోద, ప్రమాణ, ప్రస్తాన, ప్రయోగ, ప్రవిమల, పరమపథం అంటూ ఎదు విభాగాలుగా లుగా విభజించి మనముందుంచారు. ఓ పట్టాన కొరుకుడుపడని ‘నేను’ అనే యోగిక రహస్యాన్ని చేందించడానికి రచయిత చేసిన ప్రయత్నం అభినంద నీయం. సృష్టిపరిణామ క్రమంలో ప్రారంభ మైన ఈ దీర్ఘకవితలో ‘నాది నీది జనన మరణాల మధ్య బ్రతుకు/ మనిషి కాగలిగితేనే నీ, నా గెలువు’ అంటూ మనిషి జీవనలక్ష్యాన్ని నిర్దేశించడం బాగుంది. (నేను, యోగిక కావ్యం, రచయిత: విశ్వర్షివాసిలి, వెల: 150, ప్రచురణ: యోగాలాయ, ప్లాట్ 90, కృష్ణావన్క్లేవ్, కనాజీగూడ, తిరుమలగిరి, సికింద్రాబాద్-15)

- రమణ వెలమకన్ని

ఆయుర్వేద సమస్యలు-పరిపూర్వాలు అయుర్వేదం అతిప్రాచీనమైన వైద్యవిధానమైన ప్రతిపత్తి. ప్రకృతి ఆధారిత వైద్యవిధానమైన ప్రతిపత్తి. వృక్షాలను ఔషధాలు అంటారు. ప్రతి జీవి ఆరోగ్యానికి అవసరమైన అన్ని అంశాలు ప్రకృతిలో లభ్యమవుతాయి. అంటే ఆపశరం చౌపథం లాంటిది. సమప్లాట్లలో తీసుకుంటే శరీరంలో సమతల్యం దెబ్బతినదు. సమతల్యం లోపించినపుడు ఆ లోపాన్ని పూరించే ఆయుర్వేద తగ్గనీల్కాలో సేవిస్తే సమతల్యం సిద్ధిస్తుంది. ఆయుర్వేద వైద్యవోలిక సిద్ధాంతం ఇది. ఈ సిద్ధాంతం ప్రాతిపదికన పూర్వీకుల జంతు అన్వేషణ, పరిశోధన ఫలితమే ఆయుర్వేదం. ఈ పుస్తకంలో దైనందిన జీవితంలో ఎదుర్కొనే ఆయుర్వేద సమస్యలు, వాటి పరిపూర్వాల వివరాలతో పాటు ఔషధాల తయారీ పద్ధతులు, ఔషధాలను ఉపయోగించే విధానాలను సులభంగా అర్థం చేసుకునే రీతిలో వివరించారు రచయిత. తన అపార అనుభవాన్ని రంగరించి అన్నివరాల ప్రజలకు ఉపయోగపడేరీతిలో రచించిన ఈ పుస్తకం అందరికీ ఉపయోగపడుతుందనడంలో ఎలాంటి సందేహం లేదు. (ఇంటించా ఆయుర్వేద వైద్యం, రచయిత: దాఖీచిట్టిభోట్ల మధుసూడన శర్మ, వెల: రూ. 225, ప్రచురణ, ప్రతులకు ఎమెస్కో బుక్స్, 1-2-7, బానూకాలనీ, గగన్మహలరోడ్, దోమలగూడ, హైదరాబాద్-29)

- కస్తూరి మురళీకృష్ణ

కమ్మర మరళక్కష్ట

(గత అదివారం తరువాయి..)

తాపసి దగ్గర బంగారంతో సహి ఇతర విలువైన వస్తువులు దోచానని చెప్పగానే బోధిసత్యుడు నవ్వటం చూసి ‘ఎందుకు నవ్వుతున్నారు?’ అడిగాడు ఆ గ్రామ వాసి. ‘నమ్మినవాడినే ఎవరైనా మోసం చేస్తారు? నువ్వు ఆ తాపసిని నమ్మావు. అతడు నిజమైన పరిత్యాగి అని నమ్మేవు. కానీ నిజమైన వాడు నేను ఊరు వదలి వెళ్తున్నాను, నువ్వు దాచిన విలువైన వస్తువులు తీసుకుపోమ్మని చెప్పాడు. విలువైన వస్తువుల ప్రస్తకి లేకుండా గడ్డిపోచను తిరిగి ఇచ్చి తన అతి నిజాయితీని నిరూపించుకో వాలని ప్రయత్నించినప్పుడే నువ్వు అనుమానించాలి. నిజాయితీపరులు నిజాయితీని నిరూపించుకోవాలని ప్రయత్నించరు. ఎందుకంటే నిజాయితీ వారి స్వబ్ధావంలోనే ఉంటుంది. అది లేనివారే నిజాయితీపరులుగా కనిపించాలని ప్రయత్నిస్తారు. పద, ఆ దొంగతాపసి ఆశ్రమానికి వెళ్లి నీ ధనం ఉందో, లేదో చూద్దాం’ అన్నాడు బోధిసత్యుడు.

‘మీరు అతడిని అనవసరంగా అనుమానిస్తున్నారు. ఆయనకు దేనిపై కాంక్ష లేదు. నేను చాలామార్పు చూశాను. పదండి. మీ సందేహం తీరుతుంది. ఆశ్రమానికి వెళ్లాం’ అంటూ ఆ గ్రామవాసి మాట జటిలుడి ఆశ్రమానికి వెళ్లారు. అతడు ఎంత వెతికినా గ్రామస్థుడి విలువైన ధనం లభించలేదు. దాంతో అతడు బోరుమన్నాడు.

‘నీ ధనం వేరే ఎవరో తీసుకుని పోలేదు. నువ్వు తాపసిగా అనుకుంటున్న అతడే నిన్ను నమ్మించి మోసం చేసి తాపసిలా నిన్ను నమ్మించిన కుటిల జటిలుడే తీసుకునిపోయాడు. ఎంతో దూరం వెళ్లి ఉండడు. మనుషులను పంపించి వెతికించు, దొరికిపోతాడు. నీ ధనం ఖర్చుపెట్టే సమయం కూడా లభించదు.. త్వరపడు’ అన్నాడు బోధిసత్యుడు.

అతడు పరుగెత్తాడు. గ్రామంలోని వారికి చెప్పాడు.

వెతకటంలో నిపుణులయినవారు వెంటనే బయలుదేరారు.

ఎక్కువ కాలం వెతకకుండానే ఎక్కువ దూరం పోకముందే దోరికిపోయాడు జటిలుడు. తనని ఎవరూ అనుమానించరన్న విశ్వాసంతో అతడు తొందరపడలేదు.

అతడిని పట్టుకుని కాళ్లు, చేతులు కట్టేసి, అతి దగ్గర నుంచి ధనమంతా లాక్కుని బోధిసత్యుని దగ్గరకు పట్టుకుని వచ్చారు. ‘నువ్వు నేరం చేసేటప్పుడు చేస్తున్నది తప్పు’, అధర్మం అని నీకు అనిపించలేదా? ధర్మం గురించి ఆలోచించలేదా? చేసిన తప్పుకు శిక్ష అనుభవించాలన్న గ్రహింపు నీకు లేదా? పైకి తాపసి వేషం వేశావు. కానీ లోపల దురాశను నింపుకున్నావు. నీ వల్ల సర్వ పరిత్యజించినవారు అవమానా

దు బుద్ధుడు.

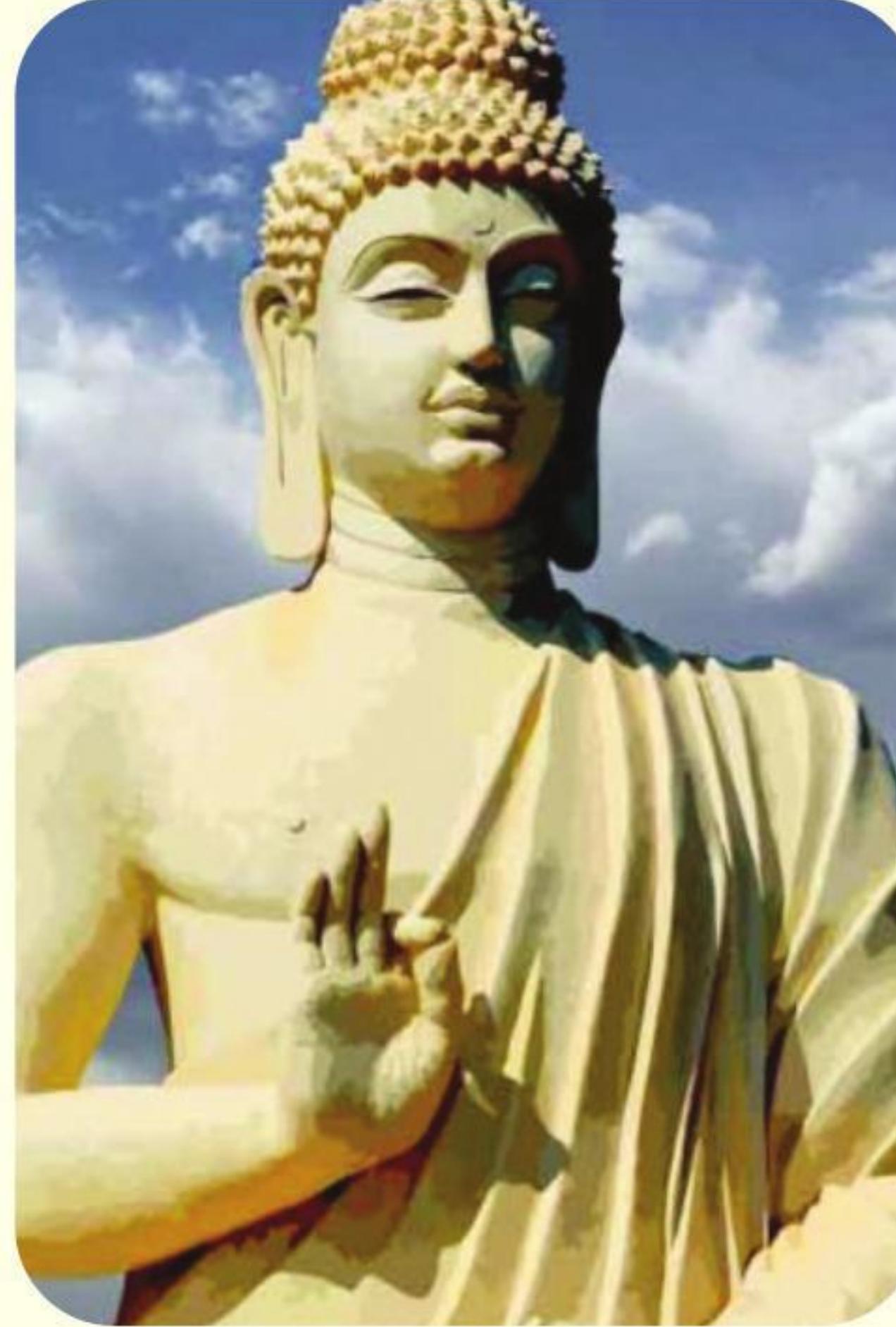
అనాటి మాటల తాపసి ఈ బీక్షువు. పండిత పురుషుడిని నేనే’.

...

ఇద్దరు వ్యాపారులు స్నేహితులు. వారికి పేర్లు తెలుసు. కానీ ఒకరినోకరు ఎప్పుడూ చేసుకోలేదు. ఒకరు శ్రేష్ఠ, మరొకరు మహా శ్రేష్ఠి. సరిహద్దు వద్ద ఉండే శ్రేష్ఠికి పంట బాగా పండింది. పండిన పంటను 500 బళ్లలోకి ఎక్కించాడు. తన మనుషులను ఆజ్ఞాపించాడు.

‘శ్రావస్తి వెళ్లండి. అక్కడ నా మిత్రుడు మహాశ్రేష్ఠ అనాథ పండికుడు ఉంటాడు. అతడిని కలవండి. అతడు సరుకులను

ధర్మంగా జీవించు..

లకు, అనుమానాలకు, హేళనలకు గురవుతారన్న బాధ నీకు కలుగలేదా? తియ్యగా మాట్లాడి, మనుషులను మోసం చేసేవారు ఎంతగా బంగారం గురించి ఆశ పడ్డా వారికి గడ్డిపోచ కూడా లభించదన్న జీవితసత్యం గ్రహించు. ఇంకోసారి ఇలాం టి పనులు చేయకు. ఆశ అనర్థదాయకం. ఆశలను అణచుకో. కోరికలను పెంచుకోకు, ధర్మబధ్ధంగా జీవితం గడుపు’ అని అతడికి ధర్మం బోధించాడు. అప్పటినుంచి అతడు ధర్మం ఆచరించాడు. మరణించి చేసిన ధర్మానికి తగ్గ గతిని పొందాడు అని గత జన్మ కథ చెప్పి అన్న

అమ్మిపెట్టి ధనం ఇస్తాడు. వాటితో ఇక్కడ దొరకని సరుకులు కొని తీసుకురండి’ అని చెప్పాడు.

యజమాని చెప్పినట్టే వారు శ్రావస్తి వెళ్లారు. మహాశ్రేష్ఠిని కలుసుకున్నారు. విషయం చెప్పారు.

మహాశ్రేష్ఠ వారిని ఆదరించాడు. వారు ఉండేందుకు చక్కటి వసతి కల్పించాడు. ఖర్చులు ఇప్పించాడు. మిత్రుడి మంచి చెడ్డలు అడిగి తెలుసుకున్నాడు. సరుకులన్నీ తగిన ధరకు అమ్మించాడు. వారు కోరిన సామాన్లను సరసమైన ధరలకు ఇప్పించాడు. ఆపై వారికి దారిఖర్చులు ఇచ్చాడు. వారు మహాశ్రేష్ఠ మంచితనానికి ఎంతో సంతోషించారు. అతడి

గొప్పతనాన్ని ప్రశంసించారు. దారంతా వారు మహాశ్రేష్ఠ మాపిన ఆదరణను స్వారిస్తానే ఉన్నారు.

సరిహద్దు ప్రాంతం చేసిన తరువాత శ్రేష్ఠి సరుకులు, ధనం అప్పగించి మహాశ్రేష్ఠి చేసిన సహాయాన్ని, చూపిన మంచితనాన్ని విపరించారు. శ్రేష్ఠి వాళ్ల మాటలు విని మానంగా ఉండిపోయాడు.

కొన్నాళ్లకు 500 బళ్లపై సామాన్ల వేసు కుని కొండరు వచ్చారు.

‘శ్రావస్తి నగరం నుండి మహాశ్రేష్ఠ పంపించాడు. మీరు వస్తువులను అమ్మించి పెడతారని చెప్పాడు’ అన్నారు.

వచ్చిన ధనంతో నచ్చిన సరుకులు కొని శ్రావస్తి ప్రయాణమయ్యారు.

శ్రావస్తి చేరి జరిగినదంతా అనాథ పండితుడికి చెప్పారు.

అనాథ పండితుడు విని ఊరుకున్నాడు. ‘అనాథ పండితుడు ఎవరు?’ అని అడిగాడు శేషి ఏమీ తెలియనట్టు.

వారు ఎంతగా గుర్తులు చెప్పినా అతడు గుర్తుపట్టలేదు. వారిని ఆదరించలేదు.

వారికి ఎలాంటి సహాయం చేయలేదు. దాంతో వాళ్ల తమ నివాసాలను తామే వెతుక్కున్నారు.

సరుకులను అమ్ముకున్నారు.

కొంత కాలం తరువాత సరిహద్దు శేషి ఇంతకుముందులాగే అయిదు వందల బళ్లలో వారు ఇంతకుముందులాగే శ్రావస్తి వచ్చి అనాథ పండితుడిని కలిశారు.

అయితే మహాశేషి గతంలో చూపిన ఆదరణ చూపలేదు.

‘మీకు ఎక్కుడ వనతి ఏర్పాటు అవుతుందో చూస్తాను’ అన్నాడు.

వారికి ఊరిబియట ఒకచోట ఒళ్ల ఆపించాడు.

‘మీరు ఇక్కడ ఉండండి, మీకు భోజనం వంటివన్నీ ఇక్కడికే వస్తాయి’ అని చెప్పాడు.

ఆ రాత్రి దొంగలు వారిని దోషుకున్నారు. మొత్తం 500 బళ్లలోని వస్తువులను కొల్లగొట్టారు. వాళ్లని కొట్టారు. వారి బట్టలను చింపేశారు. ఎద్దులను పారద్రోలారు. బళ్లను విరగ్గొట్టారు. బండి చక్కాలను ఊడదీసి తీసుకునిపోయారు.

ఇదంతా చూసి శేషి మనుషులు ప్రాణాలు అరచేతిలో పట్టుకుని, భయంతో పారిపోయారు, దెబ్బలు తిన్నవారిని వెంట తీసుకుని.

ఇదంతా మహాశేషి మనుషులు వచ్చి అయినకు చెప్పారు.

ఇదంతా చేయించాడు కానీ మహాశేషి స్వయంపోగా చెడ్డవాడు కాదు. స్వభావంలో చెడు లేనివారు, తొందరపాటు వల్లనో, పొరపాటు వల్లనో చెడుపని చేస్తే వారి మనస్సాఖీ వారిని నిలవసీయదు.

జరిగినదానికి బాధపడుతూ శేషి బుద్ధుడి దగ్గరకు వెళ్లాడు.

ప్రణామాలు ఆచరించి జరిగినదంతా వివరించాడు. క్షమాపణలు ప్రసాదించమని వేడుకున్నాడు. అతడి మాటలు విన్న బుద్ధుడు చిరునవ్వు నవ్వాడు.

‘ఇస్పుడే కాదు, పూర్వం కూడా ఆ సరిహద్దు శేషి ఇలాంటి పనే చేశాడు’ అన్నాడు.

దాని గురించి వినాలన్న ఊర్ణాహస్తి మహాశేషి వ్యక్తపరచటంతో బుద్ధుడు ఆ కథ చెప్పటం ప్రారంభించాడు.

అది వారణాసిలో బ్రహ్మదత్తుడు రాజ్యం చేస్తున్న కాలం. ఆ కాలంలో గొప్ప ధనం సంపాదించి, ప్రభాతి పొందిన శేషిగా జన్మించాడు బోధిసత్యుడు.

సరిహద్దు గ్రామవాసి అయిన శేషితో ఆయనకు సంబంధం ఉంది. ఇద్దరూ ఒకరినొకరు చూసుకోలేదు.

అయినా సరిహద్దు శేషికి బోధిసత్యుడు సహాయం చేశాడు. కానీ బోధిసత్యుడికి సరిహద్దు శేషి సహాయం చేయలేదు.

ఇది గ్రహించిన బోధిసత్యుడు ‘చూపిన దయకు బదులుగా కృతజ్ఞత చూపుతాడో వాడికి రెండోసారి సహాయం లభించదు. ఎవరయినా ఒకసారి మోసపోతారు.

రెండోసారి జాగ్రత్త పడతారు. కాబట్టి సహాయం చేసినవాడిని మరవద్దు. మోసం చేసినవాడి జోలికి పోవద్దు’ అని అందరికి బోధించాడు.

అందరికి ధర్మం బోధిస్తూ, ధర్మసహితమైన కార్యక్రమాలు చేస్తూ, పుణ్యకర్మలతో జీవితం గడిపాడు. మరణం తరువాత కర్మచిత పదవిని పొందాడు.

....

బుద్ధుడు జేత వనంలో విహారిస్తున్న సమయం అది.

ఆ సమయంలో వస్తువులు లోటు లేకుండా లభిస్తుండటంతో బోధ్య భిక్షువులలో వస్తువుల వాడకం విషయం అలసత్యం పెరిగిపోయింది. వారు ఆలోచన లేకుండా వస్తువులను వాడటం ఆరంభించారు.

ముఖ్యంగా చావరాలను అనాలోచితంగా వాడేవారు.

ఈ విషయం బుద్ధుడి దృష్టికి వచ్చింది. అయిన భిక్షువులందరినీ పిలిచాడు. ‘ఏ వస్తువునయినా అనవసరంగా వాడకూడదు. అనాలోచితంగా వాడకూడదు.

అలోచన లేకుండా, అవసరం లేకుండా వస్తువులను ఉపయోగించటం అంటే విషాస్తి వాడుతున్నట్టు. అది అనర్థదాయకం. హానికరం. పూర్వం ఇలాగే తెలియక విషం తిని ప్రజలు చాలా బాధలు పడ్డారు’ అని చెప్పాడు బుద్ధుడు.

‘మాకు ఆ విషయం తెలుసుకోవాలని ఉంది. ఆ గాధ వివరించండి’ అభ్యర్థించారు భిక్షువులు.

వారి అభ్యర్థనను మన్మించి పూర్వ జన్మ కథ చెప్పటం ప్రారంభించాడు బుద్ధుడు.

....

అది వారణాసిలో బ్రహ్మదత్తుడు రాజ్యం చేస్తున్న కాలం. ఆ కాలంలో బోధిసత్యుడు ఒక ధనవంతమైన కుటుంబంలో జన్మించాడు.

పెరిగి పెద్దవాడయ్యాడు. కానీ అతడు పెద్ద

ద్వాతకారుడయ్యాడు. పాచికలాటలో ప్రభాతి పొందాడు.

అయితే ఒక ధూర్మదు బోధిసత్యుడితో పాచికలడుతూ మోసం చేయాలని ప్రయత్నించటం ప్రారంభించాడు. ఒడిపోయినప్పుడల్లా పాచికలను నోట్లో పెట్టుకుని, పాచికలు పోయాయని చెప్పటం ప్రారంభించాడు.

బోధిసత్యుడు అతడిని గమనించాడు. ముందు పోనీ... అని ఊరుకున్నాడు. తరువాత ‘ఇది కూడదని’ పౌచ్చరించాడు. కానీ అతడు తన పద్ధతి మార్పుకోకపోవటంతో అతడికి బుద్ధి చెప్పాలని నిశ్చయించాడు. కొన్ని పాచికలకు విషం పూశాడు. స్వయంగా అతడిని పాచికల ఆటకు రమ్మని పిలిచాడు.

విషయం తెలియని ఆటగాడు వచ్చాడు. ఎప్పటిలాగే ఓడిపోయే సమయంలో పాచికలను నోట్లో పెట్టుకుని పాచికలు పోయాయని, ఆట వదలి వెళ్లబోయాడు. బోధిసత్యుడు లేచి నిలబడ్డాడు. ‘పాచికలు నోట్లో పెట్టుకుని వెళ్లిపోతే సరిపోదు. పాచికలు మింగు. వాటికి విషం పూశాను. అధర్మంగా వ్యవహారించటమంటే విషం మింగినట్టే. భవిష్యత్తులో విషపు విష ఫలితం అనుభవించే కన్నా ముందే విషం ఫలితం ఇప్పుడు అనుభవించి బుద్ధి తెచ్చుకో అన్నాడు. బోధిసత్యుడి మాటలు పూర్తి కాకమందే విష ప్రభావంతో ఆ ఆటగాడు కణ్ణు తేలవేశాడు. నేలపై పడి కొట్టుకోసాగాడు.

అతడి స్థితి చూసి జలి కలిగిన బోధిసత్యుడు అతడికి మందులు ఇచ్చాడు. వమనం చేయించాడు. ఆపై నెయ్య, తేనె, చక్కెర కలిపి ఇచ్చాడు. ప్రాణదానం చేశాడు.

అతడికి స్పృహ వచ్చిన తరువాత చెప్పాడు. ‘ఎవ్వరినీ మోసం చేయుకు. నువ్వు చేసే ప్రతి దుశ్శర్య విషం లాంటిది. అది నీ ప్రాణాన్ని హరిస్తుంది కాబట్టి ధర్మంగా జీవించ. దానధర్మాలు చెయ్య. పుణ్యకార్యాలు నిర్వహించు. జీవితాన్ని సార్థకం చేసుకో’ అని బోధించాడు.

ఆ తరువాత బోధిసత్యుడు ధర్మం బోధిస్తూ, పుణ్యకార్యాలు చేస్తూ జీవించాడు. మరణించిన తరువాత తగిన ఫలితం పొందాడు.

గత జన్మ గాధను వివరించిన బోధిసత్యుడు అప్పటి ధూర్మదను ‘నేనే’ అని చెప్పాడు. □

బుద్ధిచెప్పిన చెట్లు

కథ

ఎల్లయ్య, మల్లయ్య
అన్నదమ్ములు. పెద్దవాడైన
ఎల్లయ్య స్వార్థపరుడు.
చిన్నవాడైన మల్లయ్య

వినముతతో అందరి మన్ననలు పొందాడు. ఇద్దరికి వివాహం జరగలేదు. ఊరికి సమీపాన వున్న ఆడవిలో కట్టలు కొట్టుకుని జీవించేవారు. ఇద్దరూ కలసి ఆడవికి వెళ్లి కట్టలు కొట్టుకుని తాడుతో కట్టి నెత్తిన పెట్టుకుని ఊళ్లోకి తెచ్చి అమ్ముకునేవారు. ఇద్దరూ కలసి కట్టలు కొట్టుకున్నప్పటికీ స్వార్థపరుడైన ఎల్లయ్య నాలుగు కట్టలు ఆడనంగా తీసుకునేవాడు.

మల్లయ్య వస్తువులను సైతం ఎల్లయ్య వాడుకునేవాడు.
కానీ తను మాత్రం పూచికప్పలు
యం కూడా
తమ్ముడికి
చేసేవాడు కాదు.
చిన్నవాడైన
మల్లయ్య ఇవన్నీ
పట్టించుకునేవాడు
కాదు. అన్నయ్యతో
అణకువగా ఉండేవాడు.
ఒకరోజు చిన్నవాడైన
మల్లయ్యకు ఒంట్లో
నలతగా ఉండటంతో
ఎల్లయ్య ఒక్కడే కట్టలు
తేవడానికి ఆడవికి వెళ్లాడు.

అక్కడ ఒక విచిత్రమైన చెట్లును ఎల్లయ్య చూశాడు. ఆ చెట్లు కాయల్ని నరకడానికి ఎల్లయ్య గొడ్డలి ఎత్తాడు. ఆ చెట్లు మాట్లాడటం మొదలు పెట్టింది.
'ఆగు మిత్రమా! నువ్వు నా కొమ్మల్ని నరకకు. అలా చేస్తే నీకు నాలుగు బంగారు ఫలాలను ఇస్తాను' అని చెప్పింది చెట్లు.
అందుకు ఎల్లయ్య అంగీకరించి ఎంతో వినయంగా చెట్లుకు నమస్కరించాడు. నిమిషంలో చెట్లుకు నాలుగు బంగారు ఫలాలు ఆపిర్చివించాయి.
ఎల్లయ్య ఆనందంతో ఆ నాలుగు బంగారు ఫలాలను కోసుకున్నాడు. బంగారు ఫలాలను చూడగానే ఎల్లయ్యకు ఆశ పెరిగిపోయింది. అప్పటి వరకు వినయంగా నటించిన ఎల్లయ్యలో ఈర్ణా, ఆశ పెరిగిపోయింది. చెట్లును బెదిరించడం ప్రారంభంచాడు.

'ఓ వృక్షరాజుమా! మర్యాదగా నాకు నూరు బంగారు ఫలాలను ఇప్పుడు. లేదంటే నిన్ను కూకటి వ్రేళ్లతో పెకిలించివేస్తాను' అని బెదిరించాడు.
ఆ బెదిరింపుకు చెట్లు భయపడకపోగా ఒక్కసారిగా ఊగిపోయింది. దాంతో చెట్లుకొమ్మకు ఉన్న తేనెతొట్ట

కదిలి ఈగలన్నీ
ఒక్కసారిగా ఎల్లయ్యపై
దాడి చేశాడు. ఎల్లయ్య
స్పూహ కోల్పోయాడు.

ఎంతసేపటికీ అన్నయ్య ఆడవి నుండి రాకపోయేసరికి తమ్ముడు మల్లన్న ఆడవిబాటు పట్టాడు. అక్కడ
అన్నయ్య స్పూహ కోల్పోయి ఉండటం చూసి ఒక
తామరాకు తీసుకుని ఈపాన ఉన్న కొలను నుండి నీళ్ల
తెచ్చి అన్నయ్య ముఖంపై చల్లాడు. ఎల్లయ్య లేచాడు.
తమ్ముడు మల్లయ్య అక్కడే ఉన్న వసమూలికల
పసరును తీసుకుని
అన్నయ్య గాయాలకు
పూశాడు. విషయం
తెలుసుకున్నాడు. ఆ
వృక్షం వద్దకు వెళ్లాడు.
'వృక్షరాజుమా! మా
అన్నయ్యపై ఎంతో
కరుణ చూపించి
నాలుగు బంగారు
ఫలాలు ఇచ్చావు.
కొద్దిసేపటిలోనే
నీకు అన్నయ్యపై
ఎందుకంత కోపం
వచ్చింది' అడిగాడు

మల్లయ్య. దానికి చెట్లు బదులిస్తూ 'నన్ను
నరకపోతే నీకు నాలుగు బంగారు ఫలాలు ఇస్తానని
మొదటిసారి నేను చెప్పినప్పుడు నీ అన్నయ్య ఎంతో
వినయంగా నమస్కరించాడు. ఆ తర్వాత ఆతనిలో
దురాశతో నన్ను బెదిరించాడు. దురాశతో బెదిరిస్తే
ఫలితాలు ఇలాగే ఉంటాయి' అంది చెట్లు. 'వృక్షరాజుమా!
నా అన్నయ్య చేసిన తప్పుకు క్షమాపణలు
చెబుతున్నాను.

ఇక్కడై ఈ ఆడవిలో చెట్లును నరకమని నీకు వాగ్గానం
చేస్తున్నాను. జీవనాధారం కోసం మాత్రమే మేం కట్టలను
అమ్ముకుని జీవిస్తున్నాం. ఇక నుండి మేం ఊళ్లోనే
కాయకష్టం చేసుకుని జీవిస్తాం' అని చెప్పాడు. ఆ
మాటలకు చెట్లు ఎంతో సంతోషించింది.

'మల్లయ్య! నీ వినయానికి, మంచి మనసుకు నేను
చాలా సంతోషిస్తున్నాను. మీకు కావలసినన్ని బంగారు
ఫలాలను ఇస్తాను, వాటిని అమ్ముకుని వ్యాపారం చేసు
కుని జీవించండి' అంది చెట్లు. ఆ బంగారు ఫలాలను
అమ్మి, వ్యాపారం చేసుకొసాగారు. అనంతరం వివాహం
చేసుకుని, సుఖంగా జీవించారు.

- ప్రెక్ష అబ్బల్ హక్కిం జాని,
తెనాలి

వార్త ఆమివార్పం

బాలగీతం

బడిగంట మోగేది ఎప్పుడు!

చదువులమ్మ చెట్టునీడలో
మేము చేరేది ఇంకెప్పుడు
గురుదేవులు పాఠాలు
చెప్పేది ఎప్పుడు
మేం పాఠాలు చదివేది
ఇంకెప్పుడు
స్నేహాలను కలిసేది ఎప్పుడు
మా గురుదేవుళ్లను
చూసేది ఎప్పుడు
బడిగంట మోగేది ఎప్పుడు
బోసిపోయిన తరగతి గదులు
పుష్యలు పూసేదెప్పుడు
మా అలరి చూసి
నవ్వుకొనేదెప్పుడు
బడిలో ఆటలు, పాటలు
పాడుకొనేదెప్పుడు
ఆ చల్లని చదువుల
బడిబడిలో
వాలెదెప్పుడు
మేం వాలెదెప్పుడు
బడిగంట మోగేదెప్పుడు
చదువులమ్మ చెట్టునీడలో
మేము చేరేది ఇంకెప్పుడు

- సంపంగివారి జయచంద్రారెడ్డి,
బాహట్లు

హాలో ప్రైండ్...

చిన్నారుల ప్రశ్నలకు
వార్త సిఎండి, మేనేజింగ్ ఎడిటర్
గిరీష్ అంకుల్ సమాధానాలు

- నిషాంక, బెంగళూరు

ప్రశ్న: గిరీష్ సంఖ్య అంకుల్ గాలికి నమస్తే. నేను తొమ్మిదో తరగతి చదువుతున్నాను. అగ్ని ప్రయోజనాలు ఏర్పడటానికి లోతైన కారణాలు ఏమిటి?

జవాబు: నిషారిక! భూమి ఉపరితలానికి చాలా లోపల వుండే అత్యధిక ఉప్పొగ్రథ వల్ల అక్కడి శిలలన్నీ కరిగిపోయి, ద్రవరూపంలో ఉంటాయి. దీనిని శిలాద్రవం (మాగ్న్యూ) అంటారు. భూమి లోపల శిలాద్రవం నిల్వ అయిన చోట అనూహ్యమైన అత్యధిక ఒత్తిడి ఉంటుంది. భూమి మీద గల ఒరలో నెర్రలు ఏర్పడినప్పుడు, ఉపరితలం వివిధ కారణాల వలన బలహీనపడినప్పుడు ఈ శిలాద్రవం ఒత్తిడి కారణంగా వెలుపలికి తన్నుకొని వస్తుంది. భూమి మీద నెర్రలు, పగుళ్లు లేదా రంధ్రాలు ఏర్పడటానికి కారణం లేకపోలేదు. భూమి ఉపరితలమంతా ఒకే ఘలకంగా లేదు. దాదాపు 12 ఘలకాలుగా విడిపోయివుంది. ఈ ఘలకాల ఘర్షణవల్ల, నెమ్ముదిగా ఒకదానికొకటి నెట్టుకోవడం వల్ల పగుళ్లు, నెర్రలు ఏర్పడతాయి. వీటి ద్వారా భూమి అంతర్జాగంలోని శిలాద్రవం చిమ్ముకురావడంతో అగ్నిప్రయోజనాలు రూపుద్దిస్తుంటాయి.

- శరత్తచంద్ర, కావలి

మానవుడు రెండు కాళ్లతో నడవడం ఎలా ప్రారంభమైంది?

జవాబు: శరత్త! ప్రాచీన మానవుడు చెట్లమీద నివసిస్తున్న కాలంలోనే రెండుకాళ్ల నడకను అలవాటు చేసుకున్నారని బ్రిటిష్ శాస్త్రవేత్తలు 2007, ఎప్రిల్లలో పేర్కొన్నారు. కొంతకాలం క్రితం వరకూ మానవులు ప్రారంభంలో రెండు కాళ్లు, రెండు చేతులతో నడిచేవారని ఒక అంచనా ఉండేది. నాలుగు కాళ్లతో సంచరించే గమనం కూడా చింపాంజీలు, గొరిల్లాలలో కొద్ది శతాబ్దాల క్రీతమే వచ్చిందని, మానవులు ఎన్నడూ నాలుగుకాళ్లతో సంచరించలేదని వాటి మీదనే అత్యంత సైపుణ్యంతో నడిచి వుండి వుంటారని, చెట్లు తగిపోయి, భూమి మీదకు రావలసిన పరిస్థితి ఏర్పడినప్పుడు, ఆ అలవాటునే కొనసాగించారని బ్రిటిష్ శాస్త్రవేత్తలు నొక్కి వక్కాణిస్తూ, అంతర్జాతీయ ప్రముఖ పత్రిక 'సైన్స్'లో వివరించారు.

6 సెప్టెంబరు 2020 ఆదివారం వార్త 17

epaper.vaartha.com

అక్షరాస్యత అనేది అత్యంత
శక్తివంతమైన అభివృద్ధి
సాధనాల్లో ఒకటి
అక్షరాస్యత కేవలం
చదవటం, ప్రాయటం,

అంకగణిత నైపుణ్యం మాత్రమే కాదు
జీవితంలో నైపుణ్యాలను అభివృద్ధి చేసుకోవటంలో సహాయపడు
తుంది. ప్రజాజీవనానికి పునాది అక్షరాస్యత. అందరికి విద్య అనే
భావన ప్రపంచ ఆదరణను పొందింది. విద్య అనేది పరిణామశక్తి.
ఇది వ్యక్తిని కేవలం భౌతికత్వం నుండే కాకుండా మేధో, ఆధ్యాత్మిక
స్నేహాతో ఉన్నతమైన శిఖరాలను అధిరోహించటానికి వీలు
కల్పిస్తుంది. గత, వర్తమాన, భవిష్యత్తు మధ్య
వారధిగా నిలిచి రాబోయే తరాలకు వారసత్వ
సంపదగా లభించేది విద్య. సామాజిక
పురోగతిని సాధించడానికి సరైన
సాధనం విద్య. అందుకే యునైటెడ్
నేషన్స్ ఎడ్యూకేషనల్, సైంటిఫిక్
అండ్ కల్చరల్ ఆర్గానిజేషన్
(యునెస్కో), సెప్టెంబర్ 8న
అంతర్జాతీయ అక్షరాస్యత
దినోత్సవాన్ని ప్రకటించింది.
మొదట 1966లో జరుపుకున్నది.
దీని లక్ష్యం వ్యక్తులు, సంఘాలు,
సమాజాలను అక్షరాస్యత
ప్రాముఖ్యతను తెలియజేయటమే.

నిరక్షరాస్యలు, అక్షరాస్యతను కొంతవరకే
గల వ్యక్తులు జీవితంలో ఇప్పటికీ అనేక
ప్రతికూలతలను ఎదుర్కొంటున్నారు. పిల్లల
విద్యకు గతంలోకంటే ఇప్పుడు నాణ్యమైన విద్యావనరులు,
సాంకేతిక పరిజ్ఞానం అవసరం ఎంతైనా ఉంది. అక్షరాస్యత
ఆవశ్యకతను తెలుపుతూ సుస్థిరమైన సమాజం వైపు ముందుకు
తీసుకెళ్ళిందుకు పురోగతి ఉన్నప్పటికే ప్రపంచవ్యాప్తంగా కనీసం
775 మిలియన్ల మంది కనీస ప్రాథమిక అక్షరాస్యత నైపుణ్యాలను
పొంది ఉండలేని కారణంగా అక్షరాస్యత సవాళ్లు ఎదురొతున్నాయి.
మొదటి అంతర్జాతీయ అక్షరాస్యత దినోత్సవం నుండి ఇప్పటివరకు
విద్య, అక్షరాస్యత విషయంలో ఎంతో పురోగతి కనిపిస్తున్నా
ఎంతోమంది నిరక్షరాస్యలుగానే జీవిస్తున్నారు. సరైన వనరులు,
సాంకేతిక సహాయం, ప్రోత్సాహం, అవగాహన లేని కారణంగా
విద్య ప్రాధాన్యతను వారు గుర్తించలేకపోతున్నారు. పరసం, రచన,
అభ్యాస వనరులు బోధనాసామగ్రిని అందించటంలో నిరక్షరాస్యత
నిర్మాలనతో సహాయపడటానికి ప్రపంచఅక్షరాస్యత

ఫోండెషన్ ను స్థాపించారు. ప్రస్తుత కోవిడ-19
సమయంలో చాలావరకు కొన్ని కోర్సులు టి.వి.,
రేడియో లేదా బహిరంగ ప్రదేశాల్లో కొనసాగుతున్నాయి.
సమర్థవంతమైన విధానాలు, వ్యవస్థలు, పాలన,
అధ్యాపకులను, అభ్యాసానికి తోడ్పడే చర్యలను
విశేషించడానికి ఈరోజు అవకాశం అందిస్తుంది.
వర్షావల్ కాన్సరేన్స్, ద్వారా యునెస్కో ఎస్టేజి ఫోర్స్
సాధించిన దిశగా కోవిడ-19 సమయంలో యువత,
పెద్దల అక్షరాస్యత బోధన, అభ్యాసాలను తిరిగి
నిర్వహించడానికి సమిష్టిగా ప్రపంచ చర్చను
ప్రారంభిస్తుంది. యువత, పెద్దలకు ప్రాధాన్యతనిస్తూ
ప్రపంచవ్యాప్తంగా అక్షరాస్యతను ప్రోత్సహించడానికి

వ్యక్తిగత సాధికారతకు

అక్షరాస్యత కీలకం

యునెస్కో ఎన్నో
విధానాలను
అవలంభిస్తోంది. వాటిలో
బాల్యసంరక్షణ, విద్య
ద్వారా బలమైన పునాదులను

నిర్మించడం, పిల్లలందరినీ మెరుగైన

ప్రాథమిక విద్యను అందించటం, ప్రాథమిక అక్షరాస్యత నైపుణ్యంలేని యువత, పెద్దలకు అక్షరాస్యత స్థాయిలను పెంపాం దించడం, అక్షరాస్యతకై అనువైన వాతావరణాన్ని అభివృద్ధి చేయటం ముఖ్యమైనవి. అక్షరాస్యత వలన కలిగే ఉపయోగాలు.

రోజు చదవటం, రాయడం, సంఖ్యలతో పనిచేయటం మన

మెదడు కణాలను ఆరోగ్యంగా ఉంచుతుందని,

తరువాత జీవితంలో అల్జీమర్స్, మనోవైకల్యం

వచ్చే అవకాశాలను తగ్గిస్తుందని

అధ్యయనాలు చెబుతున్నాయి. సాహిత్య

విలువలను పెంపాందించుకోవటం

వలన ఆన్ని వయస్సుల

స్థాయిలలోని వ్యక్తులకు,

సమాజశేయస్సుకు అక్షరాస్యత

దీహాదం చేస్తుంది. చదవటం,

రాయడం మౌలిక భాషను

మెరుగుపరచుకోవటం వలన

ఇతరులతో సమర్థవంతంగా

సంభాషించే సామర్థ్యం

పెరుగుతుంది. మనభావాలు,

అలోచనలను ఇతరులతో మరింత

స్పృష్టంగా వ్యక్తికరించే అవకాశం కలుగుతుంది.

అక్షరాస్యతో ఉన్నత విద్యాభ్యాసం వలన ఉపాధిని

అభివృద్ధి చేసుకుని ఆర్థికంగా ఉన్నతిని సాధించవచ్చు.

వ్యక్తిగత సాధికారతకు అక్షరాస్యత కీలకమైనది. ఇది వ్యక్తికి

గౌరవం, స్వీయవిలువను అందిస్తుంది. ప్రపంచవ్యాప్తంగా పేదరికం,

అసమానతలను నిర్మాలించే ప్రయత్నాలను సమీకరించడానికి

అక్షరాస్యత రేటు మెరుగుపరచటం ఒక అంతర్భాగం.

ప్రపంచవ్యాప్తంగా మిలియన్లలో పెద్దలు చదవలేరు రాయలేరు

వారిలో ఎక్కువమంది మహిళలు ఉండటం గమనార్థం.

అధ్యాపకుల పారనాసైన్పెపుణ్యాలను గ్రహించటం, విద్యను

ప్రోత్సహించడానికి సమర్థవంతమైన వ్యాహాలు, ప్రక్రియలు,

చోరవలను అంచనా వేయటం ఈరోజు ముఖ్యాంశం. అంతర్జాతీయ

అక్షరాస్యతా దినోత్సవం సందర్భంగా యునెస్కో అంతర్జాతీయ

అక్షరాస్యత బహుమతులను అత్యంత వినుత్తంగా,

ఉత్తేజకరమైన అక్షరాస్యత బహుమతులను ప్రదానం చేస్తుంది. ‘అక్షరాస్యత, బహుభాషావాదం’ అనే అంశంలో అక్షరాస్యతను ప్రోత్సహించే వారికి ఈ అవార్డును ఇస్తారు. అక్షరాస్యత విద్యావికాసం ఈ రెండింటికి బహుభాషావాదం చాలా కీలకమైనది. సెప్టెంబరు 8న పారిస్లో యునెస్కో డైరెక్టర్ జనరల్ 2020 అవార్డులను ప్రకటిస్తారు. యునెస్కో కింగ్ సెజాంగ్ అక్షరాస్యతా బహుమతుల కింద 2, అక్షరాస్యత యునెస్కో కన్స్యూషియన్ ట్రైట్ కింద 3 అవార్డుల కేటగిరిలు ఉన్నాయి. ఈరెండు ప్రతిష్ఠాత్మక బహుమతుల ద్వారా యునెస్కో సమర్థవంతమైన అక్షరాస్యతను పెంపాందించడానికి సహాయపడతాయి. గణాంకాల ప్రకారం 775 మిలియన్ పెద్దలకు కనీస అక్షరాస్యత నైపుణ్యాలు లేకపోవటం, ఇందులో ఐదుగురిలో ఒకరు ఇప్పటికే అక్షరాస్యలుకాక పోవటం శోచనీయం. మూడింట రెండింతుల మంది పిల్లలు పారశాలకు దూరంగా ఉన్నారు. విద్య, సాంఘిక, ఆర్థిక పరిమితుల నుండి విముక్తిదిశగా స్వేచ్ఛవైపు మొదట అడుగు వేయిస్తుంది. ఇది వ్యక్తిగత, సమప్తి అభివృద్ధికి అవసరం. పేదరికం, అసమానతలను తగ్గిస్తుంది. పోషణ, ప్రజారోగ్య సమస్యలపై అవగాహన కల్పిస్తుంది. సమాజంలో సుస్థిరస్థానాన్ని సంపాదించడానికి, సామాజిక, ఆర్థిక, పర్యావరణ సహాక్తకు ఎదురోవుటానికి సాంప్రదాయక అక్షరాస్యత, సంఖ్యానైపుణ్యాలు సరిపోవటం లేదు. కమ్యూనికేషన్ టెక్నాలజీతో సహా సరికొత్త నైపుణ్యాలు పెంపాందించుకోవటం అవసరం. వివిధ

రకాలైన సాంకేతికతలను, లభ్యపొందే వనరుల్ని సమీకరించుకోవటం వాటిపై మెరుగైన అవగాహనను పెంపాందించుకోవటం మనందరి కర్తవ్యం. 617 మిలియన్ మంది పిల్లలు కనీస నైపుణ్యస్థాయిలో విద్య కలిగి ఉండలేదు. మహామార్గి కోవిడ్ ప్రారంభదశలో విద్యార్థుల జనాభాలో 1.09 బిలియన్లు 62.3 శాతం మంది పారశాల మూసివేయటం వలన విద్యకు దూరం అయ్యారు. డిజిటల్ సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని పెంపాందిటం వలన విద్యావిస్తరణకు, అభ్యాసాన్ని మెరుగుపరిచేందుకు మార్గం సుగమం కాగలదు.

- మల్లాది రామలక్ష్మి

ప్రపంచవ్యాప్తంగా కరోనా వైరస్ దెబ్బతో అన్ని దేశాలు అల్లాడుతున్నాయి. ఈ నేపథ్యంలో కరోనాను

నియంత్రించేందుకు రోగినోధక శక్తి (ఇమ్యూనిటీ) పెంచుకోవడమే ఏకైక మార్గమని మెజారిటీ ప్రజలు భావిస్తున్నారు. ఈ నేపథ్యంలో ఇమ్యూనాలజీ నిపుణులు రోగినోధక శక్తిపై ప్రజలకు అవగాహన కలిగించే ప్రయత్నం చేశారు. ప్రజలు రోగినోధకశక్తిను పెంచుకునేందుకు మార్కెట్లలో రకరకాల వండ్ల జ్యాన్లు, విటమిన్ ట్యూబ్లెట్లు వాడుతున్నారు. నిజంగా ఆహారపు అలవాట్లు, విటమిన్ ట్యూబ్లెట్లతో కరోనాను నివారించవచ్చా తెలుసు కుండాం. రోగినోధకశక్తి అనేది సంక్లిష్టమైన అంశమని, ప్రజలకు ఇంకా పూర్తిగా ఈ అంశపై అవగాహన రాలేదని సిఎస్పార్ (కౌన్సిల్ ఆఫ్ సైంటిఫిక్ అండ్ ఇండస్ట్రీయల్ రీసెర్చ్) ఇమ్యూనాలజీ నిపుణులు తెలిపారు. ముఖ్యంగా మనిషి తీవ్రంగా రోగిగ్రస్తులను చేసే యాంటిజెన్స్ (వ్యాధికారకం)ను ఎదుర్కొనేందుకు సహజ సిద్ధంగా శరీరంలో యాంటిబాడీస్ (యాంటీ జన్స్ ను ఎదుర్కొనేవి) ఉంటాయి. మరోవైపు సహజ రోగినోధక శక్తి (ఇర్నేట్ ఇమ్యూన్) మానవని నిరంతరం కాపాడుతూ ఉంటుంది. సహజ రోగినోధక శక్తిలో తెల్లరక్తకణాల, న్యూట్రోఫిల్, టీసెల్స్ (కణాలు), బీసెల్స్ (కణాలు), యాంటి బాడీస్లులతో కూడిన రక్తణాత్మక వ్యవస్థ కాపాడుతూ ఉంటుంది. కాగా ఈ కణాలను సైటోకైన్స్ ఉపత్రుత్తి చేస్తాయి. సైటోకైన్స్ అనేది ప్రోటీన్ ఇమ్యూన్ కణాలకు

రోగినిరోధక శక్తి పెరిగేందుకు..

సిగ్గులింగ్ వ్యవస్థ లాంటిది.

ఆహారపు అలవాట్ల ద్వారా

రోగినోధక శక్తిని

పెంచుకోలేమని అంటున్నారు.

సాధారణంగా కొండరు తమకు రోగినోధక శక్తి తక్కువగా ఉండని చెబుతుంటారు. వారికి ఎక్కువగా వ్యాధులు సంక్రమించే అవకాశం ఉంటుంది. విటమిన్ సీ, జింక్ ట్యూబ్లెట్లతో రోగినోధకశక్తి పెంచుకోవచ్చనే అపోహాలు ఉన్నాయి. మరోవైపు ఈ ట్యూబ్లెట్ల ద్వారా కిడ్స్, లివర్ తదితర వ్యాధులతో చాలామంది సత్తమతమవుతున్నారని తెలిపారు. పరిసరాలను పరిశుభ్రంగా ఉంచుకోవడమే మేలైన మార్గమని ఆ నిపుణులు అంటున్నారు.. 1962లో నోబెల్ బహుమతి పొందిన పాలింగ్ కూడా విటమిన్ సీ, జింక్ ట్యూబ్లెట్లు ఏమాత్రం ప్రభావం చూపవని తెలిపారు. కానీ ఆహారం ద్వారానే రోగినోధక శక్తి లభి స్తుందని ప్రకృతి, ఆయుర్వేద నిపుణులు గట్టిగా చెబుతున్నారు. కానీ అందరూ ఏకీభవించేది మాత్రం వ్యాయామం. జీవనశైలి మార్పులతో ఇమ్యూనిటీ పెంచుకోవచ్చ ని అందరు ఏకీభవిస్తున్నారు.

మానవ శరీరంలో రక్తణాత్మక వ్యవస్థను బలంగా ఉంచే సైటోకైన్స్, న్యూట్రోఫిల్, టీసెల్స్ కణాలు, బీసెల్స్ కణాలు వ్యాయామంతో బలోపేతమవుతాయని అల్లోపతి, ఆయుర్వేద, అన్ని రంగాల నిపుణులు ఏకీభవిస్తున్నారు. రోజుకు ఒక గంట వ్యాయామంతో రక్తణాత్మక వ్యవస్థను బలోపేతం చేసే అన్ని కణాలు ఉపత్రుత్తి చేస్తాయి. సైటోకైన్స్ అనేది ప్రోటీన్ ఇమ్యూన్ కణాలకు

తేసేపూ ఆ టీ.వి.

“ఎం ముందు కూర్చుని ఆ దల

ద్రుపు సీరియల్స్ చూడకపోతే కానేపు ఏదైనా చదువుకోకూడదుట్!”
వంటింట్లోనించే ఒక్క కేక పెట్టింది అమ్మ.

ఆవిడ మాట పూర్తుయిందో లేదో.. మా తమ్ముడు నా చేతిలోని లిమోట్ గద్దలా తన్నుకుపోయి, తనక్కువల్లిన ఛానల్ పెట్టేసుకుని క్రికెట్ మ్యాచ్ చూస్తూ సేశిఫాలో సెట్టిలైవేషియాడు.

ఎవర్రుయినా ఆపోగలంగానీ వాళ్ళి ఆపలేం. అదీ క్రికెట్ మ్యాచ్ వస్తున్న ప్పుడు అస్సలు ఆపలేం. వేసపి సెలవుల్లి తిట్టుకుంటూ లేచాను.

నా చదువుని గురించే మాటల్లాడి బోర్ కొట్టించేస్తారు. అనలా చదువంటేనే నాకు చిరాకు.

“ఆడపిల్లలకి అంతలేసి చదువులెందుకు? ఉద్యోగాలు చెయ్యాలా? ఊళ్లేలాలా?” అన్న జామ్మ మాటలకే నా ఓటు. అలా అని నేనేం చదువుకోలేదనుకోకండి. అయిదో క్లాసు దాకా చదివాను. పెద్ద పరీక్షలకి ముందు జ్వరం వచ్చి పరీక్షలు రాయలేదుగానీ రాస్తే అయిదో తరగతి ఫష్ట్ క్లాసులో పాసయ్యే దాన్ని. నాతోపాటు చదువుకున్న వాళ్లంతా కాలేజీల్లో చేరిపోయారు. అయినా కాలేజీలో చదివితే చదువు మాత్రమే వస్తుంది. కానీ ఈ టీ.వి. సీరియల్స్ వల్ల లోకజ్ఞానం చాలా వస్తుంది. అందుకే సీరియల్స్ చూడం కుడ రని వాళ్లకి, చూసిందానికన్నా చక్కగా చెప్పుంటాను. అంతేకాదు.. నాకు తెలిసిన ఏ వార్తయినా నలుగురికీ చెప్పే మంచి అలవాటు కూడా నాకుంది. గిట్టనివాళ్లు “న్యాస్ పేపర్” అంటూ నవ్వుకుంటారు.

కాలేజీలో చేరారు కదా, వాళ్లకి చదువు తప్ప మరో ధ్యాన లేదనుకొనేరు. నా లాగే వాళ్లకీ కొన్ని ఇష్టాలున్నాయి.

కమలకి నవలల పిచ్చి. కనిపించిన ప్రతి నవలా చదివేస్తుంది. శ్రీరంజని అనే రచయితి రాసిన నవలంటే దానికి మరీ ప్రాణం. ఎవరు కనిపించినా ఆ రచయితిని గురించి, ఆవిడ రచనల గురించి తెగవాయించేస్తుంది.

ఇంక విమలకి సినిమాల పిచ్చి భాషా భేదం లేకుండా రిలీజయిన ప్రతి సినిమా మొదటి రోజు, మొదటి ఆట చూడకుండా వుండలేదు. వీళందర్ను వదిలేసి నేను టీ.వి. సీరియల్స్ చూస్తానని అదో పేద్ద నేరంలా చూస్తారంతా. తమ్ముడు మ్యాచ్ చూస్తూ ఉత్సాహంగా అరుస్తున్నా ఎవరూ ఏం అనరు.

ఇంక అక్కడ వుండలేక మా కమలా వాళ్లింటికి బయల్దేరాను. మా వీధి పక్క వీధిలోనే వాళ్లిల్లు. నేను వెళ్లేసరికి ఇల్లంతా నిశ్శబ్దంగా వుంది. కమలా వాళ్ల పేరెంట్స్ ఊరెళ్లారన్న సంగతి గుర్తొచ్చి మరింత ఉత్సాహంగా లోపలికి వెళ్లాను. ఎప్పుడూ నేను రాగానే వుత్సాహంగా చేతులు పట్టుకుని లోపలికి తీసికెళ్లి తెగ

గౌహూకు సునర్మిక్కన్

కబుర్లు చెప్పే కమల బలవంతంగా నవ్వుతూ ఆహ్వానించింది. దాని కళల్లో ఏదో బాధగూడు కట్టుకున్నటునిపించింది. అంతేకాదు.. నా రాక కాస్త ఇబ్బంది కలిగించిందేమో! అని కూడా నాకనిపించింది. సర్వం పోగోట్లుకున్న ట్లున్న దాని మొహం చూస్తుంటే కాస్త కంగారుగా కూడా అనిపించింది.

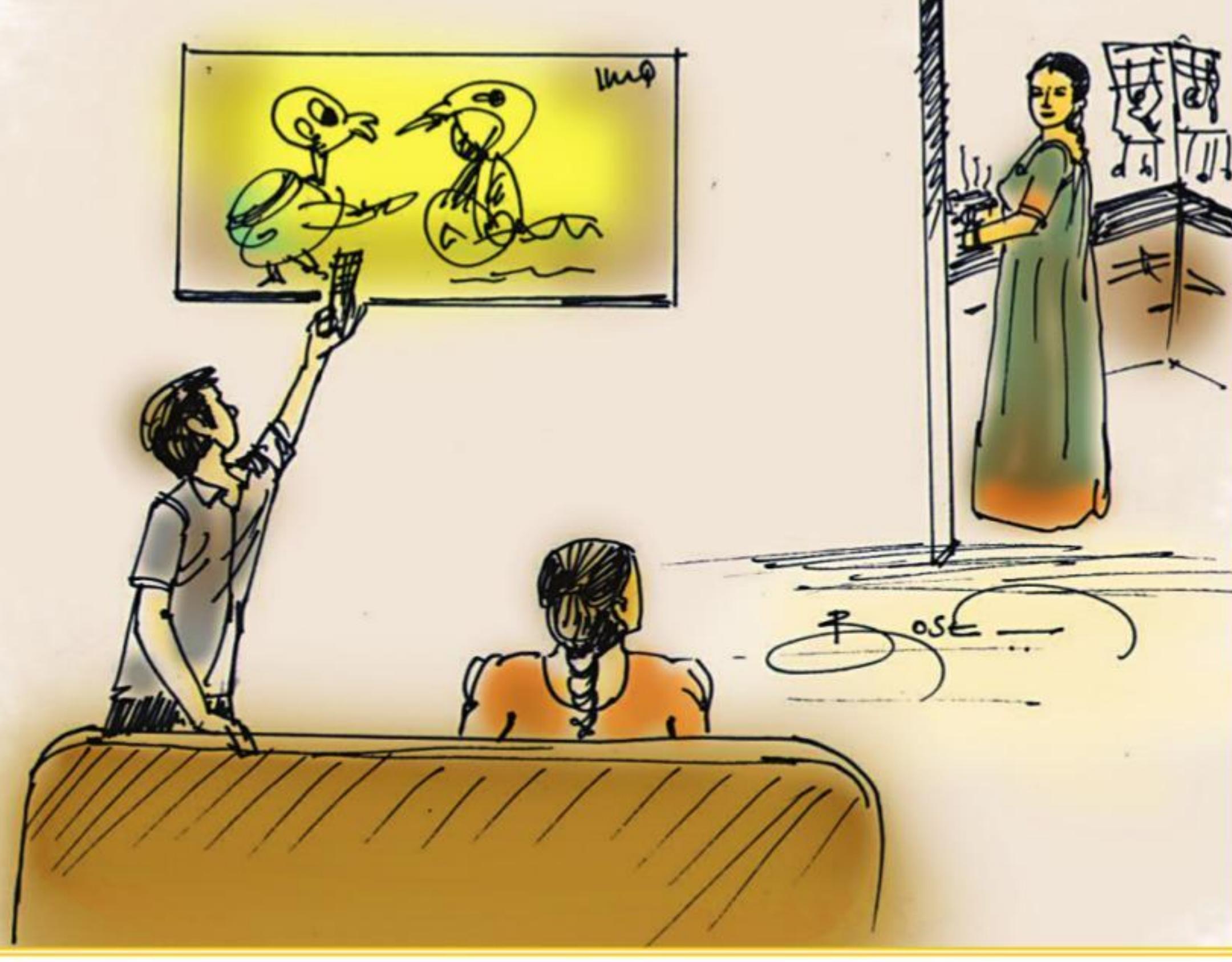
“కమీస్! అలా వున్నవేమిటే?” అన్నాను ఆదుర్దాగా. దాని మొహం మరింత దిగులుగా అయిపోయింది.

“ఏం లేదే! శ్రీరంజలిగారి అంత్యక్రియలు చూస్తే కళల్లో నీళ్లు ఆగలేదే!” అంది కమల శూన్యంలోకి చూస్తా.

నేను తుల్లిపడ్డాను. “శ్రీరంజలిగారి అంత్యక్రియలా? ఆవిడ అమెరికా వెళ్లింది కదూ!” అన్నాను, ఆదుర్దాగా.

“అవును! అక్కడి తెలుగువాళ్ల ఆహ్వానం మీద వెళ్లింది” అంది కమల పరధ్యానంగా.

“ఎలా పోయింది? శవాన్ని ఇక్కడి తీసుకురాకుండా అక్కడే అంత్యక్రియలు జరపడం ఏమిటి?” అని అడగాలను కున్నా అది మరింత బాధ పడుతుందని, మళ్లీ వస్తానని చెప్పి బైటికొచ్చాను.

ఆవిడ నవలలు నేను చదవకపోయినా అంత మంచి రచయిత్రి పోవడం, అదీ దేశం కాని దేశంలో! నిజంగా నాక్కుడా బాధని పించింది. దార్లో కనిపించిన వాళ్ళకి చెప్పే వాళ్ళు తెగ బాధపడిపోయారు.

మా ఇంట్లో వాళ్ళ మాత్రం నేనేదో టీ.వి. సీరియల్లోని సంగతి చెప్పున్నానని ఎప్ప తీలా గొఱుక్కున్నారు.

ఈ విషయం విమలకి తెలుసో, తెలియదో అని దానికి ఫోన్ చేసి చెప్పాను. అది నా కన్నా షాక్ తిని పది నిమిషాల్లో వచ్చేసింది.

నేను కమల చెప్పింది చెప్పాను. కానీ అసలే బాధ పదుతున్నదాన్ని ఇబ్బంది పెట్టడం ఇష్టంలేదు. మేం ఆలోచిస్తుండగానే ఫోన్లు వస్తునే వున్నాయి.

కొందరు “శ్రీరంజనిగారు పోయారట. మీకు తెలుసా?” అనడిగితే-

మరికొందరు “విషయం మీకెలా తెలిసింది? ఒక్క పేపర్లోగానీ, ఛానల్స్ లోగానీ వచ్చినట్టు లేదే?” అంటూ అడిగారు.

“ఇది నిజమైన వారే అంటావా?” అంది, విమల.

“నిజం కాకపోతే కమల ఎందుకలా చెప్పుంది?” అన్నాను.

“పేపర్లో వచ్చే వుంటుంది. ఆవిడ రచనలు ఎక్కువగా వేసే పత్రికలవాళ్ళువరికైనా ఫోన్ చేసి కనుక్కోండి” అన్నాడు, నాన్న.

ఆ విషయం మాకు తత్త్వసందుకు సిగ్గుపడుతూ శ్రీరంజనిగారి రచనలు ఎక్కువగా వేసే పేపర్లవాళ్ళకి ఫోన్ చేశాం. అవతల్చించి “హలో! అన్న మాట కొట్టినట్టే వినిపించింది. అదేం పట్టించుకోకుండానే-

“సార్! శ్రీరంజనిగారి...” అని ఏదో అడగబోతుండగానే-

“ఆవిడ అంత్యక్రియలు అయిపోయి మూడు రోజులైపోయింది” అంటూ రక్కున ఫోన్ పెట్టేశాడు, అవతలి వ్యక్తి. అందరం ఆతృతగా చూస్తుంటే- “నిజమే! శ్రీరంజనిగారు పోయింది. అంత్యక్రియలు జరిగిపోయాయి కూడా” అంది విమల దిగులుగా.

ఆ మాట విని అమ్మావాళ్ళు కూడా బాధ పడ్డారు. శవాన్ని ఇండియా తీసుకురాకుండా అక్కడే అంత్యక్రియలు జరిపించినందుకు బామ్మావాళ్ళు తెగతిట్టిపోశారు. అప్పటికే బిలబిల్లాడుతూ కొందరు వచ్చారు.

కమల ఒంటరిగా వుంది. ఎంత బాధ

పడుతోందో! ఇసారి వెళ్లి డైర్యూం చెప్పి వడ్డామర్లా!” అంది ఒకామె.

నిజమే! అనుకుని అర్థరాత్రి అవుతున్నా పొలోమంటూ అందరం కలిసి కమలా వాళ్ళింట కేళ్లాం. ఆ టైమ్లో అందరం దండెత్తి వచ్చినట్టు వచ్చేసరికి కంగారుపడిపోయి తేరుకుని అందర్నీ ఆహానిస్తూ..

“ఎవిటి? అందరూ కట్టుకట్టుకొచ్చారు” అంది బలవంతంగా నవ్వుతూ. దాని కట్టు మాత్రం వాచినట్టుండడమే కాదు ఎరగా జ్యోతుల్లా వున్నాయి. దాన్ని చూస్తుంటే నాకు చాలా బాధిసింది.

“కట్టు ఎరగా వున్నాయి. ఇంకా ఏదుస్తూనే వున్నావా?” అన్నాను జాలిగా.

“చ! ఏడవడం ఎవిటి? మంచి నిద్రలో లేచాను కదా! అందుకే ఎరగా వున్నాయి” అంది కమల.

“శ్రీరంజనిగారు అమెరికా వెళ్లింది కదా..”

“వెళ్లింది రేపు ఇండియాలోని ధిల్లీలో వున్న వాళ్ళింటికి చేరుతుంది” అంది, కమల విమల మాట పూర్తి కాకుండానే.

“ధాంక్ గాడ్! శవాన్ని ఇండియా తీసుకొ స్తున్నారన్న మాట!” తేలిగ్గా ఊపిరి తీసుకుంటూ అంది విమల.

“చ! శవాన్ని తీసుకురావడం ఏవిటి?” కస్తు మన్నట్టు అంది కమల.

“అదే! ఆవిడ అంత్యక్రియలు అక్కడే జరిగిపోయాయని విన్నామే! ఆఫీసులోవాళ్ళు కూడా అదే చెప్పారు” అంది విమల.

“చ..చ.. పాపం క్షమించుగాక! మీరేం అడిగారో? వాళ్ళేం చెప్పారో! శ్రీరంజనిగారు క్షేమంగా తిరిగొస్తున్నారు” అంది కమల కంపరంగా.

“అదేవిటి కమలా? ఆవిడ పోయిందని ఆమె అంత్యక్రియలు చూసి నువ్వు తెగ బాధపడిపోతున్నావనీ సువ్వే చెప్పావుగా!” అన్నాను.

క్షణం ఆలోచించి కమల పక్కన నవ్వుంది. తర్వాత లోపల్చించి ఓ నవల తెచ్చి వాళ్ల ముందర పెట్టింది. దానిమీద

మూళ్యానికి స్తుతి మీకప్ప వేసుక్కుపెట్టి?

-వెటు.

“అంత్యక్రియలు” శ్రీరంజని అని వుంది.

అయిమయంగా చూశారంతా.

“ఈ నవలంతా ట్రాజెడీ. చూడగానే బాధనిపించింది.

యమున అడిగితే “శ్రీరంజనిగారి అంత్యక్రియలు చూస్తే బాధనిపించిందని అన్నాను. ఈ న్యాస్ పేపర్ ఏదేదో వూహించుకుని ప్రచారం చేసిందన్నమాట.

పత్రికవాళ్లు కూడా శ్రీరంజనిగారి అంత్యక్రియలు మూడు రోజుల కిందే అయిపో యాయి అనడానిక్కారణం.. వాళ్ల పత్రికలోనే ఆ నవల వచ్చింది. శ్రీరంజనిగారి పట్టిష్ట ముందుగానే ట్రింట్ చేసేసి సీరియల్ అయి పోగానే పుస్తకం రీలీస్ చేశారు. కాబట్టి మైడియర్ ఫ్లైంట్! శ్రీరంజనిగారు క్షేమంగా రేపు ఇండియా చేరబోతోంది. దీని మాటలు పట్టుకుని దుక్కలా వున్న మా రచయిత్రిని చంపేసి అంత్యక్రియలు కూడా చేసేశారు. నవ్వుతూనే అంతా విపరించింది, కమల.

అందరూ నాకేసి ఓ హంతకురాల్లా చూస్తూ లేచారు.

“ఇందులో నా పొరపాటూ వుందర్చా. శ్రీరంజనిగారి నవల అంత్యక్రియలు అంచే ఇంత గొడవ జరిగేదే కాదు” అంటూ అందరికి సారీ చెప్పింది కమల. నాకు వెన్ను లోంచి ఒఱకొచ్చేసింది.

“చూడు ముస్తు! విషయం పూర్తిగా తెలుసుకోకుండా ప్రచారం చేస్తే ఎన్నో ప్రాబ్లమ్సు రావచ్చు. ఇదంత పెద్ద విషయం కాకపో వచ్చు. కానీ నీ వూహల ప్రపంచంలో విహరిస్తూ ప్రాబ్లమ్సు రావచ్చు. ఏం చేసినా కాస్త ఆలోచించి మరీ చెయ్యి. కాస్త గంభీరంగానూ, కాస్త అనున యంగానూ అంది, కమల.

నా నోటం మాట వస్తేగా! నాతో వచ్చినవాళ్లు సారీ చెప్పి, నన్నో పురుగులా చూస్తూ వెళ్లిపోయారు.

కమల నన్ను అనునయించింది. పదిమందితో వుత్సాహంగా వచ్చిన నేను వున్నారుమంటూ ఒంటరిగా ఇంటిమొహం పట్టాను.

త్రినేతుడీ నారసింహాదు

గో కకంటకుడైన హిరణ్యకశ్యపుని సంహరించిన తరువాత శ్రీ సృసింహస్వామి ముపై (రెండు క్షేత్రాలలో వివిధ రూపాలలో కొలువుదీరి కొలిచిన వారిని కాపాడుతున్నారని భక్తుల విశ్వాసం). ఈ ముపై రెండు క్షేత్రాలలో మొదటిది అహాంకిలం కాగా చివరిది విశాఖ జిల్లాలోని సాగరతీర పట్టణం భీమిలిలో సామ్యగిరి మీద ఉన్న ఆలయం. చివరి ఆలయంలో సృసింహాదు మానవ రూపంలో కనపడతారు. మిగిలిన వాటిలో అధిక శాతం మన రాఘవంతో పాటు తమిళనాడులో ఉన్నాయి.

వాటిల్లో ఒకటి చెంగల్పట్టుకు చేరువలో ఉన్న సింగ పెరుమాళ్ కోయిల్. గతంలో పాదాలాదిపురం, ఆళ్వార్ నరసింగ దేవర, నరసింగ విన్నగర్ ఆళ్వార్, పాదాలాది నరసింగ పెరుమాళ్ కోయిలగా పిలువబడి చివరికి సింగపెరుమాళ్ కోయిలగా స్థిరపడింది. ఇక్కడ కొలువు తీరిన శ్రీ సృసింహస్వామి వారి మూలంగానే ఈ ఉండికి ఇన్ని పేర్లు వచ్చాయి.

ప్రతియ భీకర రూపంలో అసురుని సంహరించిన శ్రీహరి అవతార రూపం గురించి విన్న జాపాలి మహర్షిలో ఆ దివ్య మంగళ స్వరూపాన్ని ఒకసారి దర్శించు కోవాలి అన్న కోరిక తలెత్తింది. దట్టమైన అటవీ ప్రాంతమైన ఈ క్షేత్రానికి చేరుకొని ఇక్కడి శుద్ధ పుష్టికి ఒడ్డున తీవ్ర తపస్సు

చేశారు. సంతమ్మలైన వైకుంఠవాసుడు మహర్షికి తన సృసింహ రూపంలో సాక్షాత్కారం ప్రసాదించారు. కానీ స్వామివారి భీకర రూపాన్ని చూడలేక శాంతించమని స్తోత్ర పారాలు చేశారు జాపాలి మహర్షి. భక్తుని కోరికను మన్మించిన స్వామి రాళ్చ రక్తంతో తడిసిన తన హస్తాలను పుష్టిరిణిలో పుష్టం చేసుకొని పక్కనే ఉన్న కొండగుహలో స్థిరపడ్డారు. ఈ కారణంగా కోనేరులో నీరు నేటికి రక్తవర్షంలో కనపడతాయి.

మూలవిరాట్టు కొలువుతీరిన కొండగుహ చుట్టూ రెండు ఎకరాల విస్తరణలో నిర్మించ బడింది ఆలయం. ధ్వజస్థంభం, బలిపీతాలు, గరుడ, ఆంజనేయ సన్మిధులతోపాటు మహా మండపం, కల్యాణ మండపం, అర్థ మండపం, ఉపాలయాలు ఉంటాయి ప్రాంగణంలో. మండపాల పైన దశావతార, భిన్న సృసింహ రూపాలను ఏర్పాటు చేశారు.

గర్భాలయంలో శ్రీ ఉగ్రసారసింహ స్వామి ఉపస్థితులై శంఖుచక్రాలను ధరించి, అభయ, ఉరు(తొడ మీద చెయ్యి వేసుకోవడం) హస్త భంగిమలలో స్వర్ణ పుష్పాలంకరణలో నేత్రపరయంగా దర్శనమిస్తారు. మరే సృసింహ లేదా శ్రీమన్నారూయణ స్వామి ఆలయంలో కనపడని విశేషం ఇక్కడి మూలవిరాట్టులో కనపడుతుంది. అది స్వామి మూడో నేత్రం. పాల భాగాన ఉన్న కంటిని పాపటి బీళలాంటి ఆభరణంతో కప్పి ఉంచుతారు. హరతి సమయంలో అర్థక స్వామి అభరణాన్ని తొలగించి భక్తులకు నేత్రదర్శనం కలిగిస్తారు.

ఇక్కడ ప్రదక్షిణ అంటే గిరి ప్రదక్షిణమే. కొండచుట్టూ తీరగాల్చిందే. మరో ప్రదక్షిణమార్గం లేదు. తమ కోర్కెలు తీరిన తరువాత భక్తులు కనీసం నలభై ఒక్క ప్రదక్షిణలు చేసి నేతి దీపాలను వెలిగిస్తారు. ప్రదక్షిణా పథంలో కొండ వెనక పక్కన అనేక ఆయుర్వేద సుగుణాలు కలిగిన అంకోల వృక్షం కనిపిస్తుంది. ఈ వృక్షం తాలూకు బెరదు, ఆకులు, కాయలు, గింజలు, వేర్లు అన్ని ఆరోగ్యప్రదాయనులే. ముఖ్యంగా కీళనోప్పులు, రక్తపోటు, జంతువుల కాటు, కుష్మాంధి నివారణలో ఈ వృక్షం అపరసంజీవని అని ఆయుర్వేద వైద్యులు పేర్కొండించారు. ఈ చెట్టుగింజలు ఒక గమ్మతి యిన ప్రక్రియను కనపరుస్తాయి. నేల మీద రాలిన తరువాత అవి ఆకాశం మేఘావృ

తమై మెరువులు మెరుస్తున్నప్పుడు నెమ్ముదిగా వృక్షం వైపుకు కదులుతాయి. అలా కదిలి కదిలి చివరకు వృక్ష కాండానికి లేదా కొమ్ములకు అంటుకొనిపోతాయి. మరే చెట్లు గింజలు ఇలా కదలవు. వివాహం లేదా సత్యంతానం కోసం భక్తులు నూతన వాస్త్రాలతో బంధాలను ఈ చెట్టుకు కదుతుంటారు. ఈ వృక్షం గురించి గోదాదేవి(ఆండాళీ) తన నాంచారీ తిరుమెళిళిలో వర్ణించినట్లుగా తెలుస్తోంది.

స్వామివారు అలంకార ప్రియులు. ముఖ్యంగా పారిజాత పుష్పాల అర్ఘున లేదా మూలలు అంటే ప్రీతి. వాటిని సమర్పించిన భక్తులను శీఘ్రమంగా అనుగ్రహిస్తారని విశ్వసిస్తారు. ఆలయ వృక్షం పారిజాతమే! అమ్మావారు శ్రీ అహాంకిలి వల్లి ప్రత్యేక సన్నిధిలో కొలువుతీరి ఉంటారు. ఉపాలయాలలో శ్రీ గోదాదేవి, శ్రీ లక్ష్మీనారాయణ పెరుమాళ్, శ్రీ హరిప్రియ భక్తులైన శ్రీ రామానుజ, శ్రీ మానవక మహామునితో పాటు వైకుంతునుని సేనాధ్యక్షుడు శ్రీ విష్ణుస్తుడు కొలువైనటారు.

సృసింహ, వామన, పరశురామ జయం

తలు, స్వాతి నక్కత పూజలు, శ్రీరామ నవమి, శ్రీకృష్ణ జన్మాష్టమి, ధనుశ్యాస్తమి పూజలు ఫునంగా నిర్వహిస్తారు. చైత్ర మాసంలో బ్రహ్మాంత్సు వాలను, ఆణి మాసంలో పవిత్రోత్సు వాలు, మాసి మాసంలో తెప్పోత్సు వం అంగం వైభవంగా నిర్వహిస్తారు. తమిళనాడు నుండి కాక కర్ణాటక, ఆంధ్రా ప్రాంతాల నుండి వేలాదిగా భక్తులు తరువస్తారు.

సింగ పెరుమాళ్ కోయిల్ చెచ్చే నుండి చెంగల్పట్టు వెళ్లే మార్గంలో ఉంటుంది. అన్ని లోకల రైళ్లు ఆగుతాయి. స్టేషన్కు ఒక కిలో మీటర్ దూరంలో ఉంటుంది ఆలయం, నడిచి వెళ్లవచ్చు.

- ఇలపావులూరి వెంకటేశ్వరులు

చినుకునవ్వడి

సిరివెన్నెల మదుగులో..

చెలికాని ఏకాంత ప్రేమసాగర పయనంలో

అమృతం కురిసే రేయలూ..

గోరువెచ్చని గూటిలో జవరాలి జడలోన

జాజిమల్లెల ఊసుల గుస గుసలా చిరుజల్లుల సందడి!

చల్లని మేఘాల బుతురాగాలలో

తడచి తడచి తమకంగా నవ్వే..

పువ్వుల హోయిరాగంలా..

ఎండిన కొమ్ముల రేపటి కలల చివురుల్లా

మెరిసే మబ్బుల స్వాగత గీతికలా

కురిసే జల్లుల సందడి!

చీకటి జాడల గత కాలపు అలజడుల గొడుగులపై

జాలువారుతున్న తీపి జ్ఞాపకాల ఊపిరిలా..

నీలిమేఘపు నీడలను తరిమే వేకువ వెన్నెల జల్లులా..

స్వాతిచినుకుల చిరుసవ్వడి!!

చల్లని వెన్నెల నేలను హత్తుకునే వేళ..

మట్టి పరిమళపు ఊపిరితో

జీవన చైతన్యం నింపుకొని

ప్రపంచమంతా గరికపచ్చని తివాచీలు పరిచే

అన్నదాత గుండె చప్పుడులా..

చినుక సవ్వడి!!!

- సురేఖా భాస్కర్

కృత్తి క్రమగౌటు

మనువుకు

మనువు అంటే తనువు

ఆమె మనసు

అతనికేం తెలుసు!

హరివిల్లు వర్షాలు

హరిస్సప్పి అన్నాడు

ఈ వర్షాల తేడాలు

ధర్మాలు అన్నాడు!

అణువణువునా

మహోమాయగాడు!

వాడు నాడన్నది తప్పు అని

వీడు నేడు చెప్పుడెందుకు?

వాడికి వత్తాసు పలికే వాడెవడూ

తప్పును తప్పు పట్టులేడు మరి!

- కె.వి.యస్. వర్మ

మనువు

నీ రాకును సూచిస్తూ..

అప్పుడు...

పూలమొక్కలు వయ్యారంగా

ఉయ్యాలలూగుతుంటాయి

సుమధుర సౌరభాల పరిమళాలు

అసంకల్పితంగా పరిచయం అవుతుంటాయి

భానుడి మలికిరణాలు

గడ్డిపైలపై కదులుతున్న మంచబీందువులని

ముద్దాడుతూ మురిపిస్తుంటాయి

అప్పుడు.....

అమని పలకరింపులతో

కొత్తగా చిగురిస్తున్న మావిచిగుళ్లు తింటున్న

కోయిలమ్మలు “కుహూ కుహూ..” అంటూ

కమ్మని రాగాలెన్నో ఆలపిస్తుంటాయి

సెలయేళ్లు లయబద్ధంగా

సవ్వడి చేస్తూ ఆలవోకగా...

కొండకోనల్లో పరవళ్లు తొక్కుతుంటాయి

అప్పుడు..

అపును అప్పుడే.. నీ రాకును సూచిస్తున్నట్లుగా..

ఇంద్రధనస్సు విసీల గగనసీమలో అందంగా

ఆవిష్కృతమవుతుంటుంది!

సాయంత్రవేళ గూటికి చేరే పక్కల

కిల కిలా రావాల సందళతో

మీనుల విందైన సరాగాలు ముచ్చట గొలుపుతుంటాయి!

- జి.నాగమోహన్ కుమార్ శర్మ

రచనలకు ఆప్యోనం

రచయితల నుండి కథలు, కవితలు, సమకాలీన వ్యాసాలు న్యాగతిస్తున్నాం. రచనలతో పాటు మీ పేరు, చిరునామా,

పోమీపత్రం తప్పనిసరిగా జితచేయాలి.

ఎంపిక కాని రచనలు తిప్పి పంపగోరేవారు తగిన పోస్టేజీ జిత చేసిన కవరు పంపించాలి. ఇతర పత్రికల పరిశీలనలో ఉన్న

రచనలు పంపించకండి.

రచనలు పంపించాల్సిన చిరునామా:

ఎడిటర్, ఆదివారం వార్త నం.396, లోయర్ ట్యూంకంబండ్,

డిజిటల్ మిల్ పక్కన, హైదరాబాద్-80

వర్కు ప్రమ్ హోమ్ చేస్తూ, చిన్ బైక్ తీసుకుని రూమ్ బయటకొచ్చిన నాకు మా ఆవిడ తలుపు దగ్గరే వేలా డుతూ కనిపించింది. నేను పని చేస్తుంటే డిస్ట్రీ చేయసివ్వనని, ఎప్పుడు బయటకి వస్తూనా? అని చూస్తోందన్నమాట. మొహం ఒక వంద ఎల్.ఎస్.డి.బిల్లులు ఒకేసాలి వెలిగినట్లు వెలిగిపోతోంది.

ఏంటి చెప్పా? ఎప్పుడు ఏదో ఒక సమ స్వతో నా చుట్టూ ప్రదక్షిణ చేస్తుందిగానీ ఇవ్వాళ ఏంటో తేడా ఉండే అనుకుంటూ “ఏంటి సంగతి?” అన్నాను.

“మా బాబాయ్ కూతురి పెళ్లిటండీ”

“అవునా? ఎప్పుడుట?” అడిగాను అశ్వ ర్యంగా. ఆ అయ్యాయికి పోయిన డిసెం బర్లోనే ఎంగేజ్మెంట్ జరిగింది.

ఫిబ్రవరిలో పెళ్లనుకుంటే అప్పుడేదో అడ్డం వచ్చిందని ఆగారు. ఆ తర్వాత లాక్డోన్ మొదలైంది. ఇంకేముందీ... పెళ్లి లేదు, గిల్లి లేదు.

“వచ్చే పదో తారీకుట. బాబాయ్ ఫోన్ చేశారు”

“అయినా ఇప్పుడు పెట్టుకున్నారేం? లాక్ డోన్ పూర్తి కాలేదు కదా! ఆగవల్సింది” అన్నాను.

మిరి మిరి చూసింది నాకేసి. “ఇప్పటికి నిఖితార్థం అయ్య ఆరు నెలలైంది. ఇంకె న్నాట్ల ఆగాలి” అంది.

అసలు విషయం చటుక్కున అర్థం అయింది నాకు. ఫిబ్రవరిలో ఈ పెళ్లి ఉందని నా దుంప తెంచి కాసులపేరు కొనుక్కుంది మా ఆవిడ. దానికి తగ్గ పట్టు చీరలు గుట్టా సిద్ధం చేసుకుంది. తీరా లాక్ డోన్ మొదలయ్య పెళ్లి జరగపోయేసరికి నీరు కారిపోయింది.

ప్రపంచం అంతా వఱకు పుట్టి కరోనా రావద్దవమ్మా! అని తలుపులేసుకుని కూర్చుని లాక్ డోన్ మిద లాక్డోన్లు ప్రకటిస్తుంటే, మా ఆవిడ మాత్రం లాక్ డోన్ అయిపోవాలి అని రోజు పూజలూ, పునస్కారాలు చేస్తోంది తన కాసుల పేరు ఎప్పుడు ప్రదర్శించామా! అని.

“రూల్స్ ఏవో పెట్టారట కదా. అన్ని పాటిస్తూ చేస్తారుట లెంది” అంది తిప్పుకుంటూ.

“మరింకెం రెడీ అవ్వు. ప్రైవేట్ వెహికల్స్ తిరుగుతున్నాయి కాబట్టి నీకు దిగుల్లేదు” అన్నాను, నా కారుని తల్పుకుంటూ. అదింక పెళ్లిలో ఎలా పబ్లిక్ ట్రాన్స్ పోర్టగా మారు తుందో నాకు బాగా అనుభవం.

వాళ్ల మేన మామ కొడుకు ఉపనయనం అని వెళ్లే, వాళ్ల నా కారుని వాడిన వాడకా నికి సర్వీస్ సెంటర్ వాడు వాడి ప్రతిభ

అంతా ప్రద
ర్చించి మరీ
బాగు

చెయ్యాల్సి వచ్చింది ఒక వారం రోజుల
పాటు... పైకి అనకూడదు అమ్మా!

ఆ ఉత్సాహంలో నాకు వేడి వేడి ఉల్లి పాయ పకోడి అడక్కుండానే చేసిపెట్టింది. రోజు అయితే “పాడు లాక్ డోన్.. వంటలు చెయ్యలేక చస్తున్నా” అని సహస్రం తిట్టేది. ఇవ్వాళ

పెళ్లిపిలుపు

అడక్కుండానే నాకు విందుబోజనం దొరుకుతోంది.

కాస్సే పటికల్లా వెడ్డింగ్ కార్డు వాటా వ్ఎల్ వచ్చింది. నా చేతుల్లోంచి ఫోన్ లాక్కుని ఒక పది సార్లు తనిపితీరా మాసుకుంది. ఆవిడ మురిపం అయ్యాకే దొరికింది నా ఫోన్ నాకు. అంతా చదివాక కింద కామెం టలో డబ్బుల్/1 అండ డబ్బుల్/2 అని

వుంది. అర్థంకాక మళ్లీ మొత్తం పరిశీలనగా చూశాను.

ఊహూ... బుర్ వెలగలా.

సరే... ఎందుకైనా మంచిది వాళ్లనే అడుగుదాం అని మా చిన్న మావయ్యగారికి కాల్ చేశాను.

“మొత్తం 50 మంది మాత్రమే వుండాలిట అల్లుడుగారూ! మీ అత్తగారి తరపువాళ్లే సరిపోయారు. మీ నంబర్స్ వెయిటింగ్ లిస్ట్ ఒకటి, వెయిటింగ్ లిస్ట్ రెండు. అంటే ఈ యాబైలో ఎవరన్నా రాకపోతే అప్పుడు మీ వంతు. ముందు రోజు తెలియజేస్తాం” స్వంత అన్నగారి అల్లుడుగారికి దక్కిన మర్యాద ఇదీ.

విషయం విస్త మా ఆవిడ ముందు గుడ్లు తేలేసింది, తర్వాత ముక్కు చీదింది.

“గట్టిగా చీదకే, ఎవరన్నా కంప్లెయింట్ ఇస్తే క్వారంట్ చేసేయగల్లు”

“అసలు మీమ్ముల్నాలి. రిలేషన్ మెయిం టైన్ చెయ్యకపోతే ఇలాగే ఉంటాయి. ఏనా దన్నా వాళ్ల ఇంటికి వచ్చారా, వాళ్లను పిలిచారా?” గాలి నా మీదకు తిరిగింది.

“అవ్వ..... సదరు పెళ్లికూతురు రెండేళ్లు మా ఇంట్లోనేగా వుంది ఆ కోర్చులు, ఈ కోర్చులు చదువుకుంటూ” మనసులోనే అనుకుని తలుపేసుకుని మళ్లీ పని మొదలుపెట్టేశాను.

దక్షిణ, పశ్చిమాల్స్ వీధులున్న స్తలాలను 'నైరుతి స్తలాలు' అంటారు. స్తలానికి పశ్చిమంలో వున్న రోడ్స్ దక్షిణం నుండి ఉత్తరానికి పల్లంగానూ, దక్షిణంలో వున్న రోడ్స్ పశ్చిమం నుండి తూర్పుకు పల్లంగానూ వుండే విధంగా స్తల నిర్మయం చేసుకోవటం మంచిది. స్తలంలో వాస్తు ప్రకారం అవసరమయిన మార్పులు చేసుకోవచ్చేమో కానీ రోడ్సు మార్పుటం సాధ్యంకాదు కనుక

గితే ఆ ఇంటి యజమాని, ఆ ఇంట్లో నివసించే వురుషులు హరాత్తుగా మరణించటం, చెడు అలవాట్లు కలిగి వుండటం, అంతపట్టని దీర్ఘరోగాల పాలయ్యే అవకాశాలున్నాయి.

దక్షిణ నైరుతి పెరగటం వలన ఆ చెడు

వాస్తువార్త

వాస్తు విద్యాన్ సాయిశ్రీ

డా॥ దంతూరి పండినాథ్

3-2-4, కింగ్స్ వే, సికింద్రాబాద్

సెల్పు: 9885446501/9885449458

రోడ్స్ ముందుకు సరళంగా సాగిపోవాలి.

ఇంటి నైరుతి మూలను ఏ రోడ్స్ కయినా ఎదురుగా వెచ్చేలా స్తలాన్ని ఆత్మమించి కట్టుకోకూడదు. ఒక రోడ్స్ వెడల్పు ఎక్కువ మరో రోడ్స్ వెడల్పు తక్కువ అయినప్పుడు కూడా ఇలా వీధిపోటు తగిలి వాస్తు వక్రిస్తుంది.

ఇలాంటి వౌదుమడుకులు లేకుండా నైరుతిని సరిదిద్దుకోవాలి. అలా తీర్చిదిద్దు కోలేని విధంగా గానీ స్తలం వుంటే దాన్ని కొనకపోవటం ఉత్తమం.

నైరుతి మూత

ఈశాస్వ ఆగ్నేయ, వాయు వ్యాలు మూసి ఇక్కట్లు కొని తెచ్చుకునేవాళ్లు కొందరయితే

నైరుతిని మూయక ఇక్కట్లు కొని తెచ్చుకునే వాళ్లు మరికొందరు. ఏ స్తలానికయినా నైరుతి భాగం మూసిపేసి ఉండాలి. నైరుతి స్తలానికి అంతే. అయితే నైరుతి స్తలానికి నైరుతి స్తలం మూసిలేకపోతే ఎదురయ్యా దుష్పరిణామలు మరింత తీవ్రతరంగా ఉంటాయి.

నైరుతి భాగాన్ని మూసివేయడమే ప్రధానంగా భావించి చాలామంది నైరుతి వైపున ఒక చిన్నపాప లాంటిది కట్టి పైన రేకులు వేసి కిరాయికి ఇస్తుంటారు. ఇలా కట్టడం వల్ల పైన వేసే రేకులు దక్షిణానికిగానీ, పశ్చిమానికిగానీ ఏటవాలుగా వుంటాయి.

ఈ విధంగా పశ్చిమ లేక దక్షిణాల వైపు రేకులు పల్లంగా వేయటం వలన ఆ ఇంటి స్త్రీ, పురుషుల మీద ఆరోగ్యానికి సంబంధించిన చెడు ఫలితాలు విజృంభిస్తాయి. కనుక అలా పోపులు కట్టి కిరాయికి ఇవ్వాలని అనుకున్నప్పుడు పైన రేకులు వేయకుండా సిమెంట్ స్లైచ్ వేసి తూర్పు లేదా ఉత్తరాలకు స్వల్ప ఏటవాలు చేసి వర్షపు సీటిని అటు మళ్ళించటం తప్పనిసరి.

నైరుతిలో సోర్ గదులుగానీ, మరుగుదొడ్డుగానీ కట్టినా పైన వేసే రేకులు తూర్పు లేదా ఉత్తరాలకు ఏటవాలుగా వుండేలా వేయాలి. నైరుతి భాగం దీపపూరితమయితే దానీ దుష్పరిణాలు చాలావరకు ఇంటి యజమాని మీద, యజమానురాలి మీద, పెద్దుకొడుకు మీద ప్రభావం చూపిస్తాయి. అదే నైరుతి భాగం వాస్తు వక్రతలు లేకుండా సక్రమంగా వుంటే ఆ ఇల్లు ధనధాన్యాలతో తులుతూగుతూ అష్టయశ్వర్యాలతో నిరంతరం శుభ కార్యాలతో కళకళలాడుతూ వుంటుంది.

నైరుతి స్తలాలు అంటే ఎలిట్?

ముందే ఈ విషయంలో జాగ్రత్త పడాలి.
నైరుతి మూలకన్నా ఆగ్నేయ మూల పల్లంగానూ, ఆగ్నేయ మూలకన్నా వాయువ్య మూల పల్లంగానూ, వాయువ్య మూలకన్నా ఈశాస్వమూల పల్లంగానూ సరిచేయటంవల్ల ఈశాస్వం మిగతా దిక్కుల న్నిటికంటే పల్లమవతుంది. వర్షపునీరు ఈశాస్వ మూల నుండి బయటకు వెళ్లేలా ఈశాస్వంలో తూర్పునగానీ, ఉత్తరానగానీ వీలుసుసరించి ప్రహరి గోడకు చిన్న తూమును ఏర్పాటు చేస్తే దాదాపు సగం వాస్తుమన్నిక ఆ స్తలానికి వచ్చేసినట్టే! నైరుతి స్తలానికి నైరుతి పల్లమయి అటుగా నీళ్లు బయటకు ప్రపహించటం ఆత్మహత్య సదృశ్యంగా గుర్తించాలి. ఏ స్తలానికయినా నైరుతి పెరగకూడదు. ప్రత్యేకించి నైరుతి స్తలాలకు నైరుతి పెరగటంకానీ, నైరుతి భాగంలో ఇంట్లోగానీ, అవరణలోగానీ, అవరణ బయటగానీ బాపులు, గొయ్యలూ వుండటం శ్రేయ స్వరం కాదు. అలాంటి వాటిని నిర్లక్ష్యం చేయటం ప్రాణాలతో చెలగాటమే అవుతంది. చేతులు కాలాక ఆకులు పట్టుకోవటం వల్ల ప్రయోజనం శూస్యం. వాస్తు మీద నమ్మకం వున్నా లేకపోయినా ఇలాంటి విషయాల్లో జాగ్రత్త పడటంవల్ల వచ్చే నష్టం కూడా ఏమీ లేదు. నైరుతి భాగం ఇంటి 'ప్లోరు' కంటే ఎత్తులో వుండాలి.

నైరుతి మూల సరిగ్గా 90 డిగ్రీలు వుండేలా చూసుకోవాలి. పశ్చిమ నైరుతి పెరి

ప్రభావాలు కుటుంబ యజమానురాలిపైన, ఆ ఇంట్లో వుండే స్త్రీలపైన పడి అనేక కష్టమయైలు అనుభవించవలసి వస్తుంది.
నైరుతి భాగం ఇంటి అన్ని మూలలకన్నా పల్లంగా వుంటే ఆ ఇంట్లో నివసించేవాళ్లు అహానికి మారుపేరుగా చలామణి అపుతారు. ఒకరిమాట ఒకరికి సహాయచదు. ఇంట్లో జగదాలు, అపారాలు, అనర్థాలు, కుటుంబ విభజనకు దారి తీస్తాయి. నైరుతి భాగం 90 డిగ్రీలు లేకుండా పెరిగిన స్తలాలు తీసుకోవాలి అవసరం వచ్చినా, ఆ స్తలాలు వంశపారం పర్యంగా ప్రాప్తించినా ఆ స్తలాల్లో పెరిగిన నైరుతి భాగాన్ని వదిలి వేయటం మంచిది. ఇలా పెరిగిన భాగాలను వదిలివేయటం వలన స్తలం పూర్తి చతుర ప్రాకారంగాగానీ, దీర్ఘ చతురప్రాకారంగా గానీ మారుతుంది. స్తలంలోని నైరుతి పెరిగితే దీపం హరించుకుపోతుంది. నైరుతి స్తలాల్లో అయితే ఈ వదిలివేయబడ్డ పొచ్చు భాగాలు రోడ్లలోకి గానీ, వీధుల్లోకిగానీ కలిసిపోతాయి. ఆ సర్దుబాటు నైరుతి స్తలాలకు వుంది. కానీ ఆ స్తలానికి అటు యిటు (నైరుతి బయట) ఇల్లు వుండి అది నైరుతి స్తలం కానప్పుడు వదిలివేయబడ్డ ఆ పొచ్చు స్తలం పొరుగువారు కలుపుకోవాలి. అలా కలుపుకోనప్పుడు పెరిగిన పొచ్చు నైరుతి స్తలాన్ని వదిలియేయటం వలన రావలసిన మంచి ఫలితాలు సంపూర్ణగా రావు. కొంతవరకు పరిస్థితి మెరుగుపడుతుంది.

నైరుతి స్తలాలకు నైరుతి భాగంలో ఎటు వైపు నుండి వీధిపోటు పున్నపటికే మంచిది కాదు. సాధారణంగా నైరుతి బ్లక్కుకి పశ్చిమ దక్షిణాల వైపున ఉన్న ఉన్న

వాస్తువార్త

పూర్తి పేరు : .....
పుట్టిన తేదీ: .....డారు.....
జన్మనక్షత్రం.....తల్లి పేరు .....
చిరునామా: .....ఫోన్: .....

డి.వి.యెన్ - తీరుపతి

ప్రశ్న: నా వయసు 59. నా భార్య వయసు 56. నేను రిటైర్ అయి సంవత్సరమయింది. నా జీవితంలో గడిచిన 58 ఏళ్లు ఒక ఎత్త యితే ఈ ఒక్క సంవత్సరం మరో ఎత్తు అని చెప్పవచ్చు. నేను ఉద్యోగం చేసే రోజుల్లో నన్ను ఎంతో గౌరవంగా చూసిన నా భార్య ఇప్పుడు నన్ను చులకనగా చూడటం భరించ లేకపోతున్నాను. ప్రతి చిన్న విషయానికి

మంది. ఈ రెండింటినీ మించి మీ భార్యకు ఏ విధమైన వ్యాపకం లేకపోవడం, మీ ఇద్దరికీ కామన్గా ఏ విధమైన ఆసక్తికర మైన విషయాలు (common interesting subjects) లేకపోవడం కూడా ముఖ్య కారణాలే!

బాధ్యతలు తీరిపోయాయి కనుక మీ ఇద్దరి మధ్య ఒక మంచి అవగాహన (undes-

పర్సనల్ పాయింట్

చల్లా సుబ్రహ్మయం

కొన్సలింగ్ స్కెలాజెంట్, హైదరాబాద్-500 049
బి-401, హైదరాబాద్ టప్పు, మియాపూర్
ఫోన్: 9866362224
challascounsel@gmail.com
www.challascounsel.com
Subrahmanyam Challa
Subrahmanyam Challa

న్నాయి. వాడు అడిగేవి:

* అసలు పెళ్లి అవసరమేంటి?

నా భార్యకి కోవం-ఆవేశం-అనుమానం!

గొడవ పడుతోంది. ఎంత మాట వస్తే అంత మాట అనేస్తోంది. అన్నింటికి కోపం, ఆవేశం, అనుమానం నాతో నా జీవితాన్ని కుదిపే స్తోంది. పిల్లలిద్దరికి పెళ్లిట్లు అయి అమెరికాలో వున్నారు. వాళ్లు చెప్పినా ఈమె వినే స్థితిలో లేదు. కొన్సలింగ్ ద్వారా అమెని మార్చుకోగలనా?

జవాబు: మధ్య వయస్సులోకి వచ్చిన చాలా మంది ఆడవాళ్లలో ఈ లక్షణాలు వుంటాయి. దానికి ముఖ్యంగా రెండు కారణాలు వుంటాయి. 1) మెనోపాజ్ 2) అభ్యద్రత. బహుశా మీ భార్య విపరీత ప్రవర్తనకి ఇవే కారణాలు అయ్యంటాయి.

మెనెస్ ఆగిపోయే సమయంలో హోర్స్‌న్స్ మార్పు వల్ల చాలామంది స్ట్రీలలో చిరాకు, కోపం, ఆవేశం లాంటి లక్షణాలు కన్ని స్తాయి. తర్వాత రెండవది అభ్యద్రతా భావం. వయసయిషోయింది కనుక నా పిల్లలు, భర్తనన్ను లెక్కచేయరేమో, అనారోగ్యం వస్తే చూసుకోరేమో, నా భర్త ఖాళీగా వున్నాడు గనుక ఇంకవరైనా అమ్మాయితో సంబంధం పెట్టుకుంటాడేమోనే ఆలోచనలతో సతమతమవుతూ- దాన్ని కోపం, ఆవేశం రూపంలో బయటికి ప్రవర్తిస్టుంటారు కొంత

rstanding)
కుదిరితే మీ జీవితాన్ని అమ్మితంగా ఎంజాయ్ (enjoy)
చేయవచ్చు).
అది కుదుర్చు కోకపోతే మీ మనోక్షేత్రం కురుక్కేత్రం గానూ, ఇల్లు రషక్కేత్రం (battle field)
గానూ

మారతాయి. ఆలస్యం చేయక అర్థంటుగా యాక్షన్లోకి దిగండి. ఇద్దరూ కలిసి ఒక వారం పాటు వచ్చి 'ప్రాణయోగ' ద్వారా Geriatric counselling తీసుకోండి. వృద్ధాప్యంలోని మాధుర్యాన్ని కనీసం మరో ఇరవై ఏళ్లు చవిచూద్దురుగాని!

అసలు పెళ్లెందుకు.. అంటున్నాడు!

వి.వి.ఆర్ - విజయవాడ

ప్రశ్న: నమస్కారం చల్లాగారూ! మా అభ్యాయి వయసు 32. చదువులో ఫస్ట్. చిన్న ప్పటినుంచి చాలా చురుకు. చాలా తెలివైన వాడు. మా బంధువుల్లో కానీ నా స్నేహితుల్లో గానీ మా వాడంటే అందరికి చాలా ఇష్టం. అందంగా వుంటాడు. మంచి జీతం. అన్ని జాగున్నాయి. పెళ్లి చేద్దా మని నాలుగేళ్లగా చేస్తున్న ప్రయత్నాలన్నీ వృధా అయ్యాయి.

వాడు పెళ్లి చేసుకోక పోగా వాడి ప్రశ్నలు మాకు మైండ్ భ్లాక్ అయి పోతు

* పెళ్లి చేసుకోకుండా బతకలేమా?

* స్వామి వివేకానంద, శంకరాచార్య లాంటి గొప్పవాళ్లు చేసుకున్నారా?

* విదేశాల్లో 35-40 ఏళ్ల వయసు వచ్చేవరకు పెళ్లి చేసుకోరు తెలుసా?

అంటూ ఏదేదో వాదించి పెళ్లి దాటేస్తు న్నాడు. కారణం ఏమై వుండవచ్చు.

జవాబు: ఎవరైనా అమ్మాయిని ప్రేమించి, ఆ అమ్మాయి మాటకోసం ఎదురుచూస్తూ వుండవచ్చు.

* ప్రేమించిన అమ్మాయి దక్కపోవడంతో నిరాశలో వుండి వుండవచ్చు.

* శారీరకంగా ఏదైనా లోపం వుండవచ్చు.

* పెళ్లికి లింక్ అయివున్న జీవితాశయం ఏదైనా వుండవచ్చు.

* పెళ్లికి సంబంధించిన సుస్థిరమైన అభ్యాయాలు వుండవచ్చు(చిన్నతనంలో ఏర్పడినవి లేదా చదువుకునే రోజుల్లో ఏర్పడినవి కావచ్చు)

వివేకానంద, ఆదిశంకరుడిలా ఓ గొప్ప ఆధ్యాత్మిక, తాత్క్విక, సమాజ ఉద్ధరణ దృక్పతిలో వుండి వుండవచ్చు. ఏది ఏమైనా అసలు కారణం తెలుసుకోకుండా కంగారు పడటం, అతన్ని కంగారు పెట్టడం లాంటి పనులు చేయకండి. మంచి కొన్సెలర్ సహాయం తీసుకోండి. గుడ్ లక్!

నోదరుని సలహా

అయోధ్యలో

హిందీ: శ్రీకాంత్ చౌదరీ

ప్రజాస్వామ్య
ప్రభుత్వం వేళ్లు

చాలా లోతుగా పాతుకుపోయాయి. దేశం ఆర్థిక, సామాజిక రంగాల్లో సాధించిన ప్రగతి చివరి స్థాయికి చేరుకుంది. ఎగుమతి, దిగు మతుల దృష్ట్యై చూస్తే పరిస్థితి సమతూ కంలో ఉంది. ప్రజల జీవనస్థాయి సంతోష జనకంగా ఉంది. ప్రభుత్వ ప్రకటన ప్రకారం నలు వైపుల సుఖ సంతోష వాతావరణం నిండి ఉంది. నిత్యం ఉన్నటువంటి ఈ నీర సమైన, మార్పు లేని పరిస్థితి చూసి రామ చంద్రుడు, వారి మంత్రివర్గ సభ్యులు బోరెత్తి పోయారు. ఈ రోజున ఆయన ప్రభుత్వ సలహాదారుడైన లక్ష్మణ సింహోని పిలిచి యిలా అన్నాడు:

“మన పరిశ్రమలన్నీ ఎలాంటి యిబ్బం దులు, గొడవలు లేకుండా శాంతియతంగా లాభాల్లో నడుస్తున్నాయి. ఈ అయోధ్యలో నివిస్తున్న ప్రతీ హారుని సగటు ఆదాయం వృద్ధి చెందింది. ప్రజలు వినియోగించే వస్తువుల ఉత్పత్తి చెప్పుకోదగిన రీతిలో ఉంది. నేను

మాత్రం చాలా దిగులుగా

పొరుగింటాయన భార్య ఆస్పత్రిలో జాయిన యారు. పగలంతా ఆయన అక్కడే వార్టలో ఉంటారు. సాయంత్రం వచ్చి అక్కడి విశేషాలు మాతో చెప్పుంటారు. ఈ రోజున సాయంత్రం “చాలా రోజులనుంచీ ఆస్పత్రిలో ఉన్న ఈ రోగి అన్నయ్య నన్ను పిలిచి యిలా చెప్పాడు: కొంచెం ఈ స్తంభానికి ఆనుకొని నిల్చోండి, ఇప్పుడు స్తంభానికి చెపి ఆన్ని చూడండి. ఏదో మీకు వినబడు తుంది కదూ! ఈ ఆస్పత్రి స్తంభం కూడా డబ్బులడుగుతుంది. విన్నారా మీరు?”

అన్నాడు. మరో రోజు సాయంత్రం ఆయన యిలా సంఘటన తెలియజేశారు. ఈ రోజున యిద్దరు గ్రామీణ యువకులు జబ్బుతో ఉన్న వాళ్లమ్మగారిని తీసుకువచ్చారు. ఆమెను ఆస్పత్రిలో జాయిన చేశారు. ఇక డాక్టర్లు, నర్సులు రావడం ప్రారంభించారు. కొడుకు లిద్దరూ తల్లి మంచం దగ్గరే కూర్చున్నారు. అయితే, ఆ ముసలమ్మ పదహారు అణాల పల్లెటూరు మనిషి. మంచి మరుకైన స్వభావం కలది. ఆమె కొడుకులతో డాక్టర్ చెప్పాడు: “ఈమెకు ఆపరేషన్ చేయాలి” అని. వెంటనే ముసలమ్మ అంది “ఆ..ఆ.. అలాగే చెయ్యండి ఆపరేషన్. కాకపోతే మీ ముఖం చూడానికి వచ్చానా ఏమిటి?”

నర్సు వచ్చింది, టెంపరేచర్ చూసింది “నీకెందరు పిల్లలు?” నర్సుని అడిగింది

ఉన్నాను. ఎన్నో ఏళ్లు గడిచిపోయాయి. కానీ లోటుబడ్డెట్ ప్రవేశ పెట్టునేలేదు. మనంగానీ కొన్ని కొత్త ప్రయోగాలు, మార్పులు చేయకపోతే మనం ప్రజల్ని ఉపేక్షించామని, వారి గురించి పట్టించుకోలేదని భావిస్తారు. ఈ పరిస్థితి

మార్చాలి. ఇందుకు సంబంధించి నీ బుర్రలో ఏడైనా ప్లాన్ ఉంటే చెప్పు!” అన్నాడు.

చిరునవ్వుతో లక్ష్మణసింహో యిలా అన్నాడు: “అన్నయ్యగారూ! నేనూ, మిగతా పెద్ద పెద్ద ఆఫీసర్లు కూడా చైతన్యం లేని పరిస్థితి వల్ల విసిగిపోయి చికాకెత్తిపోయాం. తమ పేరున రామబాణం లాంటి ఈ ఉపాయం ఆలోచించాను”.

“ఏమిటా ఉపాయం?” ఆనందంతో రామచంద్రుడాడు.

“చూడండి అన్నయ్యగారూ! ఇవి నా ప్రణాళికలు. కానీ, ఈ మధ్య పభ్లిసిటీలో నా పేరు యివ్వోద్దు. ఎందుకంటే కార్బ్రూక్రమాల్లో..”

మీకు, మాకు
చెడు

ముసలమ్మ.
“ఎవరూ లేరు”

నర్సు చెప్పింది.

“అయ్యా.. ఇంత వయసు వచ్చింది. ఎవరూ పిల్లలు లేరా? నువ్వు డాక్టరమ్మువు కదా, అందరికి పిల్లలనిస్తాపు, మరి నీకు పిల్లలు లేరా?” ముసలమ్మ అంది. వయసులో వున్న నర్సు చిరునవ్వు నవ్వి వెళ్లిపోయింది.

“మీ అమ్మకు రక్తం ఎక్కించాలి, రెండు సీసాలు మీరు

రక్తం యివ్వపలసి
వుంటుంది” అని

**హిందీ: హరి శంకర్ పరసాయా
తెలుగు: కాలిపు కూర్చువతారం**

డాక్టర్ యిద్దరబ్బా యిలతో అన్నపుడు ముసలమ్మ చురుకున లేచి కూర్చుంది.

డాక్టర్తో గట్టిగా అంది, “ఏమయ్య డాక్టరుబాబూ! మా అబ్బాయిలు రక్తం యివ్వరు”

“రక్తం యివ్వనిదే ఆపరేషన్ జరుగదమ్మా” డాక్టరన్నారు.

“అయితే ఆపరేషన్ ఒప్పులెండి. నా పిల్లలు రక్తం యివ్వరు. మా గొప్పవాళ్లు వచ్చారు. నా పిల్లల రక్తం తీసుకోడానికి, ఎంత రక్తం కావాలో నా రక్తం తీసుకోండి. తరువాత నా వోంట్లో పోద్దురుగానీ” ముసలమ్మ చెప్పింది.

“అలా జరగదు. అబ్బాయిలు తప్పక రక్తం యివ్వాలి. ఆపరేషన్ చెయ్యకపోతే మరి నువ్వు బతకవు” డాక్టరన్నారు.

“చ్చే చస్తానుగానీ, పిల్లలు మాత్రం రక్తం

పేరు రాకుండా ఉంటుంది” తన తాత్ప్రికమైన ముద్రలో లక్ష్మణసింహో అన్నాడు.

రామచంద్రునికి ఒడార్పు కలిగింది.

“మొదటి స్టేప్లో మనం స్వదేశ, విదేశ పరిశ్రమల్ని జాతీయకరణ చేయాల్సి ఉంటుంది. రెండో స్టేప్లో తమరు ప్రణాళికా కమిషన్, పరిపాలనకు సంబంధించిన కమిషన్ మొదలైనవి పక్షపాటిగా ఏర్పాటు చేయాలి”. రామచంద్రుడుడునే చేసాడు.

లక్ష్మణసింహో ప్రణాళికలు విజయవం

తంగా అమలయ్యాయని చెప్పాల్సిన పని లేదు. సగటు ఆదాయం, జాతీయ లాభాలతో భారీగా లోటు వచ్చింది. మొదటి సారిగా ప్రభుత్వం లోటు బడ్డెట్ ప్రవేశ పెట్టడంలో సఫ లీకృతమయింది.

యివ్వరు,

రేపో ఎల్లుండో

ఏళ్లు పొలంలోకి వెళ్లి

విత్తనాలు జల్లుతారు, వీళ్ల రక్తం తియ్యాలని చూస్తున్నావా?”

“ఇలా అయితే చాలా కష్టమే. వయసులో ఉన్న యిద్దరు కొడుకులున్నారు. మీకు మరి మీ కోసం కొద్దిగా రక్తం యివ్వలేరా?”

వెంటనే ముసలమ్మ అంది “ఏమయ్య డాక్టరూ! నువ్వు వదువుకున్నావు. పిల్లలరక్తం పని చెయ్యడానికా, మరి చచ్చేముసలిదాని వంట్లో పోయడానికా చెప్పవయ్యా. రేపటి సుంచి వీళ్ల పొలంలోకి వెళ్లి విత్తనాలు జల్లుతారు. వీళ్లను నువ్వు రక్తం అడుగుతున్నావు బాగుందయ్య మీ వరసన!

విసిగెత్తిపోయాడు డాక్టర్. కొంతసేపటికి అక్కడకు చుట్టుపక్కల వాళ్లు చేరారు. మెడికల్ కాలేజీ స్కూడెంట్స్ (విద్యార్థినీ విద్యార్థులు) కూడా అయిదారగురు అక్కడకు వచ్చారు.

“నువ్వేలాంటి డాక్టరు చదువు చదివాయ్య డాక్టరూ? రక్తం వోంటి నిండిన మను

వారఫలం

పాలకుర్తి సంతోష శర్మ, స్నార్ట పండితులు
సుబ్బరాజు ఉవర్స్, 11-10-10/308
విజయపురి కాలనీ, కొత్తపేట,
హైదరాబాద్. ఫోన్: 9490694133

మేఘం

వృత్తి వస్తువులపై వ్యాపారం తగ్గుతుంది. వృత్తి వ్యాపారస్తులకు లాభదాయకంగా ఉంటుంది. వివాహాది శబ్ద కార్య చర్చలు ఫలించే అవకాశాలున్నాయి. ఉద్యోగులకు పదోన్నతి లభిస్తుంది. మొండి బకాయిలు వసూలవుతాయి. ప్రత్యర్థులు సృష్టించిన సమస్యలను సమయస్నార్థితో ఎదురొంటారు. ఆరోగ్య సమస్యలు తీరి ప్రశాంతత లభిస్తుంది. వాహన యోగం.

వ్యాపారస్తులకు పోటీ అధికమవుతుంది. ఆక్సిక్ ప్రయాణం చేయాల్సి వస్తుంది. సంతానాభివృద్ధి ఆనందం కలిగిస్తుంది. చోర భయం పొంచివుంది కనుక విలువైన వ్యతించు, వస్తువుల పట్ల అప్రమత్తంగా ఉండండి. ఆహార, ఆరోగ్య సలహాలు, సూచనలు తూచ తప్పకుండా పాటించండి. ధార్మిక కార్యక్రమాల్లో పాల్గొంటారు. క్రయ-విక్రయాలు సామాన్యం.

పృష్ఠం

మధునం

శారీరక, మానసిక అలసటకు లోనవుతారు. ఉద్యోగులకు పైఅధికారుల వత్తించి అధికమవుతుంది. ఇతరులకు ఆర్థికంగా బాగుంటుంది. విద్యార్థులు అధిక శ్రమ చేయాల్సి ఉంటుంది. ఫలితాలు కూడా అందుకు త్రగ్గట్టుగానే ఉంటాయి. వృత్తి విద్యార్థులు అభ్యసించేవారికి అధిక అవకాశాలు.

కర్మాంశం

ఉద్యోగులకు స్థాన చలన సూచనలున్నాయి. వ్యాపారస్తులకు పోటీ పెరిగినా లాభాలకు కొదువ ఉండదు.

కీర్తి ప్రతిష్టలు పెరుగుతాయి. అకారణంగా మానసిక ఆందోళనకు లోనవుతారు. విద్యాభివృద్ధి బాగుంటుంది. దుష్ట సాంగత్యం మంచిది కాదని స్వీయానుభవంతో తెలుసుకుంటారు. కుటుంబ సభ్యుల్లో ఒకరికి ఉన్నతోద్యోగం లభిస్తుంది. ధన వృద్ధి.

సింహం

బాల్య మిత్రులకు సహాయం చేస్తారు. ధర్మ రక్షణకై పాటుపడతారు. ప్రభుత్వ సంబంధమైన వసులు వాయిదా పడతాయి. కళాకారులకు ఉపాంచి ఆహ్వానం అందుతుంది. ప్రారంభించిన వసులు పట్టుదలతో సకాలంలో పూర్తి చేసింద అందరి మన్మసులు పొందుతారు. నూతన పెట్టుబడులకు శబ్దయోగం. దేవాలయాలు సందర్శిస్తారు. ధన వృద్ధి.

కన్సు

ఆక్సిక్ సంఘటనలు జరుగుతాయి. వ్యాపారులకు ఆర్థికంగా బాగుంటుంది. జీవిత భాగస్వామి ద్వారా స్థిరాస్తులు లభించే సూచనలున్నాయి. దూర ప్రాంతప్రయాణం కొంత కాలం వాయిదా వేసుకుంటే మంచిది. సహనంతో ప్రవర్తిస్తే మరింత లాభపడతారు. స్త్రీలతో మాట్లాడేటప్పుడు ఆచిత్రాచి మాట్లాడండి. చిరు వ్యాపారులకు సామాన్యంగా ఉంటుంది.

తుల

గతంలో ఆగిపోయిన వసులు వారాంతంలో పూర్తవుతాయి. ఆరోగ్య సమస్యలను నిర్లక్ష్యం చేయడం ఏమాత్రం మంచిది కాదు. సంఘంలో పేరు ప్రతిష్టలు పెరుగుతాయి. మొండి బకాయిలు వసూలవుతాయి. దూర ప్రాంతప్రయాణం వాయిదా వేసుకుంటారు. శబ్ద కార్యాలకు హజరపుతారు. బాల్య మిత్రులకు ఆర్థిక సహాయం చేస్తారు. ఆక్సిక్ బంధువుల రాక ఆనందం కలిగిస్తుంది. ఉపాంచి ధనయోగం.

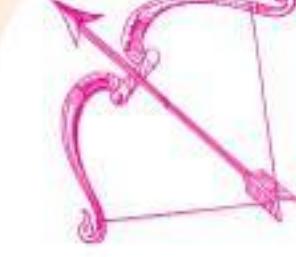

పుష్టికం

కంటి సమస్యలు వచ్చే సూచనలున్నాయి. వైద్య లను సంప్రదించడం మంచిది. కుటుంబంలో కలతలు తగ్గి ప్రశాంతత ఏర్పడుతుంది. ఉద్యోగులకు బాధ్యతలు పెరుగుతాయి. సాహిత్య సబ్బలు వాయిదా పడతాయి. దేశాంతర ప్రయాణాలు వాయిదా వేసుకుంటారు. ధార్మిక చింతన అలవడు తుంది. వృద్ధా ఖర్చులను నియంత్రించి పొదుపు పాటిస్తారు. చిరు వ్యాపారులకు బ్యాంకు రుణాలు మంజూరపుతాయి.

ధనస్తు

స్థిరాస్తులు కొనుగోలు చేసే సూచనలున్నాయి. గొప్పవారితో పరిచయం ఏర్పడుతుంది. స్త్రీలతో మాట్లాడేటప్పుడు ఆచిత్రాచి వ్యవహరించండి. ఉపాంచి సంఘటనలు జరిగినా దైర్యంతో ఎదురొంటారు. వృత్తి వ్యాపారస్తులకు ఆర్థికంగా బాగుంటుంది. సంతానాభివృద్ధి గురించి అందోళన చెందాల్సిన అవసరం లేదు. దేవాలయాలు సందర్శిస్తారు. క్రయ-విక్రయాలు సామాన్యంగా ఉంటాయి. ధన వృద్ధి.

మకరం

వ్యాపారస్తులకు యథాతథంగా ఉంటుంది. వ్యాపారాన్ని మరింత విస్తరించే ఆలోచనలు ఫలిస్తాయి. దూర ప్రాంతాల్లో ఉన్న ఆతీశ్యముల రాక ఆనందం కలిగిస్తుంది. అన్ని వ్యవహారాల్లో మీద పైచేయిగా ఉంటుంది. స్థిరాస్తులు కొనుగోలు చేసే ఆలోచన ఫలించే అవకాశాలు అధికంగా ఉన్నాయి. అనారోగ్య సమస్యలను నిర్లక్ష్యం చేయడంది. అనాధారమాలను సందర్శించి ఇతోధికంగా సహాయం చేస్తారు. ఉద్యోగాభివృద్ధి బాగుంటుంది. శారీరక, మానసిక శ్రమకు లోనవుతారు.

కుంభం

ఉద్యోగులకు పదోన్నతి లభిస్తుంది. ఉపాంచి వార్తలు వింటారు. కోర్టు వ్యవహారాలు వాయిదా పడతాయి. సేవ కార్యక్రమాల్లో చురుకుగా పాల్గొంటారు. సామాజిక సంఘర్షణకు లోనవుతారు. వృద్ధాశ్రమాలు సందర్శించి ఇతోధికంగా సహాయం చేస్తారు. అనుకోని వార్తలు వింటారు. ఆప నువ్వులకు అభయహస్తం అందిస్తారు. వ్యవసాయదారులకు అనుకూలమైన సమయం. చిరు వ్యాపారులకు బ్యాంకు రుణం లభిస్తుంది.

మీనం

మీ చిరకాల వాంఛ నెరవేరుతుంది. శబ్ద కార్యాలకు హజరపుతారు. ధార్మిక కార్యక్రమాలు నిర్వహిస్తారు. ఉద్యోగులకు స్థాన చలన సూచనలున్నాయి. సంతానాభివృద్ధి సంతోషం కలిగిస్తుంది. కోర్టు తీర్పులు మీకు అనుకూలంగా ఉంటాయి. భూ వివాదాలు తీరి లభించి పొందుతారు. స్వగృహ రుణం పూర్తిగా చెల్లించి ఉండట పొందుతారు. ఎదురుచూస్తున్న సమాచారం అందుకుంటారు. ప్రయాణం లాభిస్తుంది. నూతన వాహన యోగం.

పెలుగులో హిట్ అయిన కొన్ని పాటలకు హాస్య, వ్యంగ్య వ్యాఖ్యానాలు..

- * “వీడు ఆరదుగుల బుల్లెట్టూ..” (అత్తారింటికి దారేది)
- కదా మరి... తుపాకీ సైజెంతో?
- * “పువ్వాయ్.. పువ్వాయ్.. ఓ ఆటో ఆప్సారావూ...” (దూకుడు)
- సారీ.. రాంగ్ నెంబర్! నేను అప్పుల అప్పారావుని!!
- * “నీరు... నీరు... నీరు...” (షైదీ నెంబర్ 150)
- ఆపు... ఆపు... ఆపు...!” (కొళాయి)
- * “పుట్టుటయు నిజము.. పోవుటయు నిజము...” (అన్నమయ్య)
- మధ్యలో ఆస్తులు కూడబెట్టుటయు నిజము!
- * “నీవేనా నన్ను తలచినదీ... నీవేనా నను పిలిచినదీ...” (మాయాబజార్)
- నా చెప్పే నిను తలచి, తలచి పిలిచిందిరా! అది నీ అదృష్టమురా!!
- * “వందనం... అభివందనం...” (ప్రేమాభీషేకం)
- చందనం.... నా జేబుకి కన్నమూ... మిగిలేది సున్నమూ!
- * “పాడవోయి భారతీయుడా...” (పెలుగునీడలు)
- సరే... పాడతాను! కానీ ఒక పిట్టయినా ఉంటే ఒట్టు!!
- * “ఉండిలే మంచికాలం ముందూ ముందూనా..” (రాముడు భీముడు)
- ఇది వింటూనే ఉన్నాంగా గత అరవైయ్యేళ్లగా!

- కూర్పు: అత్తివిల్లి బాలసుబ్రహ్మణ్యం, హైదరాబాద్

చిన్నిల్లు వయ్యారి
పెద్దిల్లు వగలమారి
నేను చుప్పునాతిని
పెద్దిల్లు ప్రేమించి
పెళ్లి చేసుకున్నా
చిన్నిల్లు పెళ్లి చేసుకొని ప్రేమించా
చిన్నిల్లు అద్దాల మేడ
పెద్దిల్లు అరిటాకుల
మేడ
చిన్నిల్లు చరవాణి
పెద్దిల్లు స్థిరవాణి
చిన్నిల్లు ఉరిమితే
పెద్దిల్లు మెరుస్తుంది
చిన్నింటిపై వాన పడితే

చిన్నిల్లు.. పెళ్లిల్లు

పెద్దిల్లు తడుస్తుంది
చిన్నింట్లో కరెంటుబుడ్డీ
పెద్దింట్లో కిరోసినబుడ్డీ
చిన్నింట్లో టేకుమంచం

పెద్దింట్లో రేకుమంచం
పెద్దింట్లో ఈటింగు
చిన్నింట్లో స్లీపింగు
చిన్నిల్లు జేబు చూసి అన్నం పెడుతుంది
పెద్దిల్లు కడుపు చూసి అన్నం పెడుతుంది
మరి చిన్నిల్లు పెద్దిల్లు కడా!
నవ్వుతూ సరదాగా వుంటాం
అందరినీ నవ్విస్తాం!

- సంపంగివారి జయచంద్రారెడ్డి,
బావట్లు

సరదా రచనలకు అప్పోనం

ప్యారడ్స్ పాటలు, సరదా అనుభవాలు, పంచ డైలాగులు వగైరాలు పంపితే,
పరిశీలించి, బాగుంటే ప్రచురిస్తాం. దయచేసి కాపీ రచనలు పంపకండి.
మీ రచనలు పంపించవలసిన చిరునామా:
నవ్వుల్.. రువ్వుల్, ఎడిటర్, ఆదివారం వార్త, నం. 396,
లోయర్ ట్యూంక్ బండ్, హైదరాబాద్-500 080.

ఈ ఫాటోకి చమత్కారమైన వ్యాఖ్య రాసి పంపించండి.
ఎంపిక చేసిన వ్యాఖ్యలు ఇదే పేజీలో ప్రచురిస్తాం.

అంద్కై క్రమాలు

అంద్మైన పూలమాల.. అందుకో
నరసింహ అవతారమా!

- కౌండిన్య, చిట్టాల,
నల్గొండ జిల్లా

స్వయంవరంలో ఇంతకూ నీకు నచ్చిన
వరదు దొరుకుతారంటావా?

- ఎస్.ఎమ్.సాదామిని,
చిన్న చింతకుంట

పూల ఉయ్యాల ఊతుతోంది మూడిక
రాజమా? చెవులపిల్లి నేస్తమా?

- ఎ.బాలసుబ్రహ్మణ్యం,
హైదరాబాద్

జ్ఞాన

భార్య: ఏమండీ! ఇడ్డి చేయనా, ఉప్పు
చేయనా, దోశ చేయనా?

భర్త: మాటిమాటికి అలా చైనా చైనా
అనకే! వండనా? అని అడుగు. అసలే
కరోనా భయంతో ఉన్నాను.

* * *

తండ్రి: చిన్నా! అమ్మా చాలా సేపటి
నుండి మాట్లాడటం లేదు, అలిగిందా?

కొడుకు: అమ్మ లిప్సిక్ అడిగితే నేను
ఫెవిస్టిక్ ఇచ్చాను.

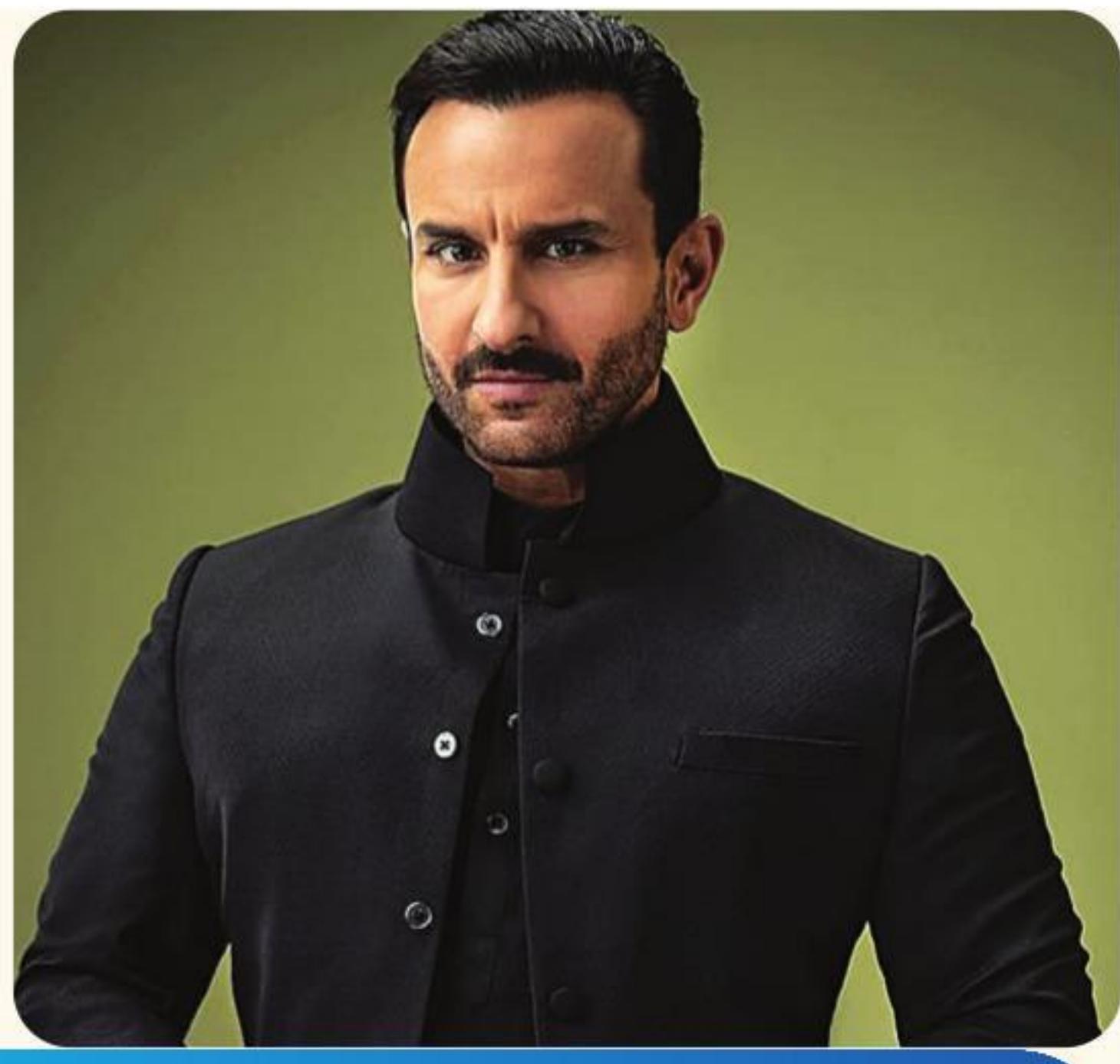
చిత్రభాగం

వారి రాజు ప్రకాశం

హిందీ తారాపథంలో రాణించటా నికి 'వారసత్వం' చాలా వుపుకలిస్తున్ దని చెప్పటానికి అందమైన ఉదాహరణ సైఫ్ అలీఖాన్.

ఇప్పుడే ఏషై సంవత్సరంలో ప్రవేశించారన్న విషయం నిజంగా ఆశ్చర్యం కలిగి స్తుంది. ఇండియన్ క్రికెట్ దిట్టు నవాబ్ ఆఫ్

చాయ. ఉదాహరణ: కహీ నహాలో, దిల్ చాహతా హ, హామ్ తుమ్, సలాం నమ్స్తే మొదలయిన చిత్రాలు సైఫ్ ప్రతిభను హిందీ రంగానికి సన్నిహితంగా పరిచయం చేశాయి. కళాకారులకు ఒకసారి ప్రతిభను వ్యక్తపరచుకోగలిగే అవకాశం లభిస్తే నిజానికి అదే గొప్ప వరం. అన్ని సినిమాలు విజయవంతం కానవసరం లేదు. అయినా, ప్రతిభా వంతుల పయనం ఆగదని సైఫ్ అలీఖాన్ నిరూపించాడు.

ఆగస్టు వింసంలో సైఫ్ అలీఖాన్

వట్టాడీ, హిందీ సినిమా అగ్రతార షర్మిలా టాగోర్ల తనయుడు 1970 సంవత్సరం ఆగస్టు 16న జన్మించాడు. తండ్రి క్రికెటర్ కావటం, తల్లి వెండితెర వెలుగు కావటం అనే రెండు అంశాలు సైఫ్ అలీఖాన్కు చాలా ఉపకరించాయి. అంతమాత్రాన వారి సహాయం ఒక్కటే అతణ్ణి ఈనాటి చక్కని స్థాయికి తీసుకురాలేదు. సైఫ్ స్వతహోగా నటన మీద అభిరుచి కలవాడు. ఆ సంగతి ఆనాటి హిందీ సినిమా రంగం త్వరగా గ్రహించింది.

1993లో సైఫ్

తోలి చిత్రం 'పరంపర'. యుష్మిప్రా దర్జకుడు, నిర్మాత. 'పరంపర' చిత్రం విజయానికి మూలకారణమైన రెండు కుటుంబాలు, కుటుంబ వైరుద్యం కథ చాలా తోడ్పడింది. ఆ కథకు సైఫ్ తనదయిన మెరుగులు దిద్దటంతో హిందీ సినిమా రంగాన్ని బాగా ఆకర్షించారు. ఆ సినిమా సక్కెన్స్‌తోనే ఆ యువ నటుడికి మంచి పునాదులు పడ్డాయి. అయినప్పటికీ, ఆ చిత్రం విజయం తరువాత ఏడెనిమిది సంవత్సరాల కాలం చెప్పుకోదగిన గొప్ప చిత్రాలు రాకపోయినా ఆయన నిరుత్సాహ పడక తన నట పయనం సాగించారు. ఆశ ఎప్పుడూ గొప్పదే. ఆ తరువాత పరుసగా చిత్రాలు ధారావాహికంగా రావటం ఆరంభిం

సైఫ్ అలీఖాన్ ఒకవైపు నటనా పయనం నిర్విరామంగా సాగిస్తా మరోవైపు సంగీతం మీద ఆకర్షణ, ఆసక్తి పెంచుకున్నారు. మధ్య మధ్యలో ఎన్నో సార్లు విదేశీ ప్రయాణాలు చేసి అభిమానులకు చాలా సన్నిహితుడు య్యాడు. తండ్రి నేర్చిన క్రమశిక్షణ, తల్లి నేర్చిన ప్రతిభ కలబోయగా ఆయనకంటూ ఒక చక్కని వ్యక్తిత్వం ఏర్పడింది. ఆ ప్రయ త్వరంలో సినిమా రంగానికి ఆయన చాలా

సంబర్ వన్, దర్నా మనా ప్లౌ, ఎల్.ఓ.సి కార్ల్ వంటి చిత్రాలతో సైఫ్కు జాతీయ స్థాయి లభిం చింది. ఒక స్థాయిలో, ఒక సౌకర్యమైన బడ్జెట్కు ఆయన వుపయోగ పడతారన్న నమ్మకమే ఆయన్ను పరిశ్రమలో నిలిపింది. నేటికీ ఆయన అందరికీ ఆత్మీయుడే.

హిందీ రంగంలో నిలదొక్కుకోవటం చాలా కష్టం. దాదాపు ఇరవై సంవత్సరాల కాలం హిందీ సినిమా సామ్రాజ్యాన్ని పరిపాలించిన దేవానంద్, రాజ్జకపూర్, దిలీప్ కుమార్లు వాళ్ళ తారాపథం ఒకవైపు వెలిగిపోతున్న సైఫ్ అలీఖాన్ మాత్రం "ఒకరితో తనకు పోటీ లేదు. తన స్థానాన్ని తాను ఎలా కాపాడు కోవాలో బాగా తెలిసిన వ్యక్తి

సైఫ్. మరో కారణం తండ్రి గణసీయమైన చరిత్ర, తల్లికి సినీ రంగంలో వున్న గౌరవ స్థానం ఆయనకు మంచి బలాన్ని చేకూర్చాయి.

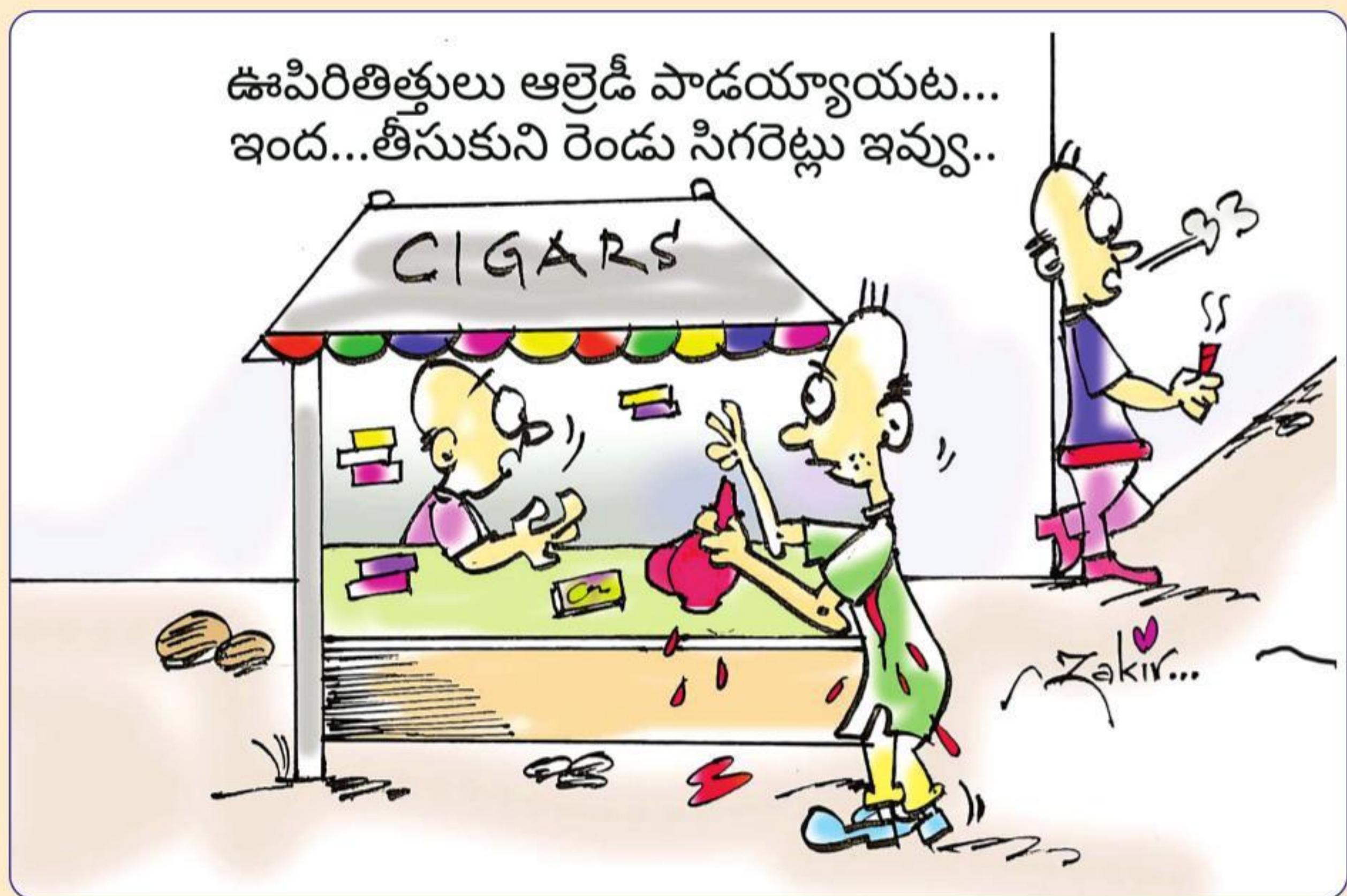
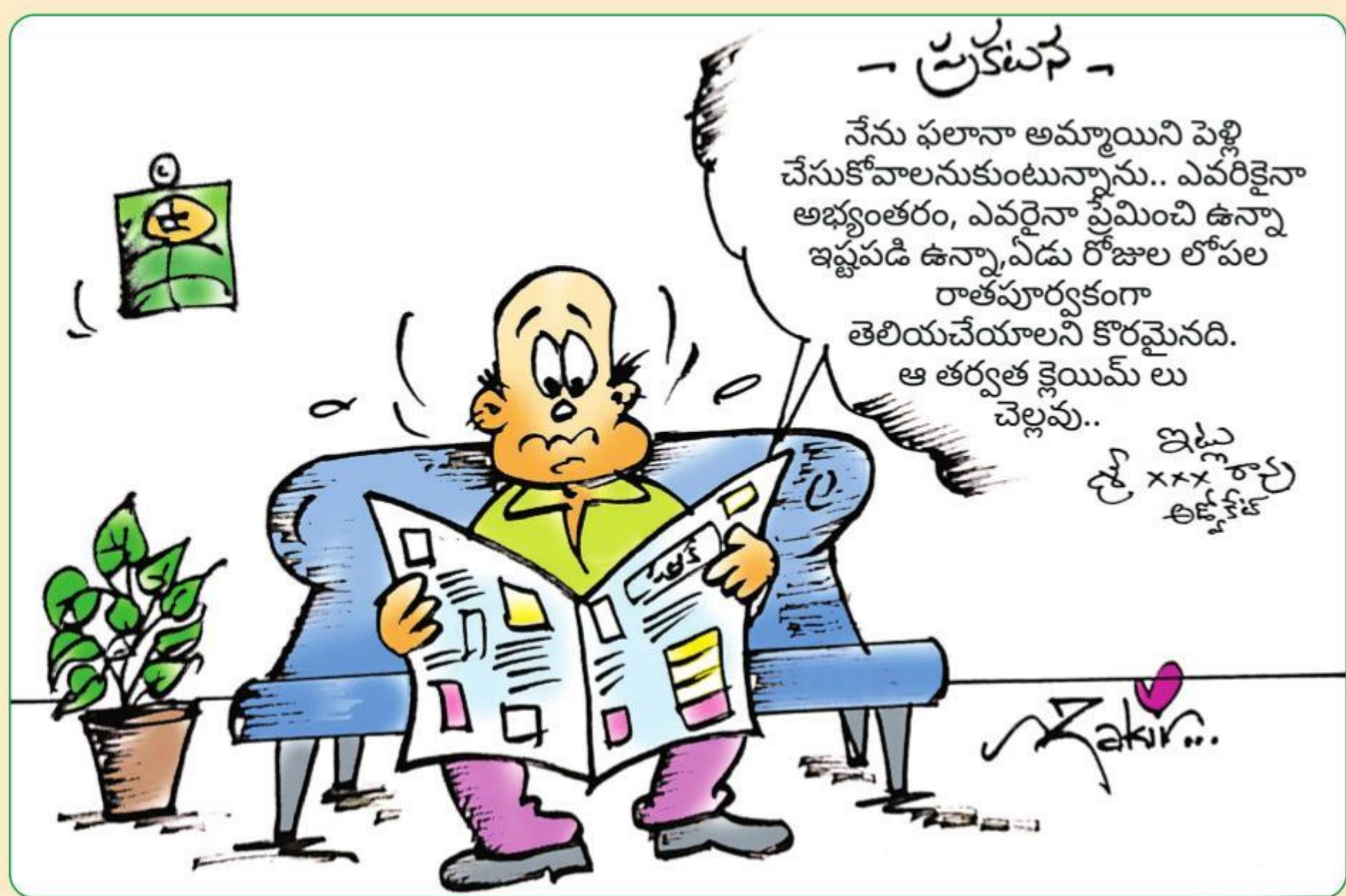
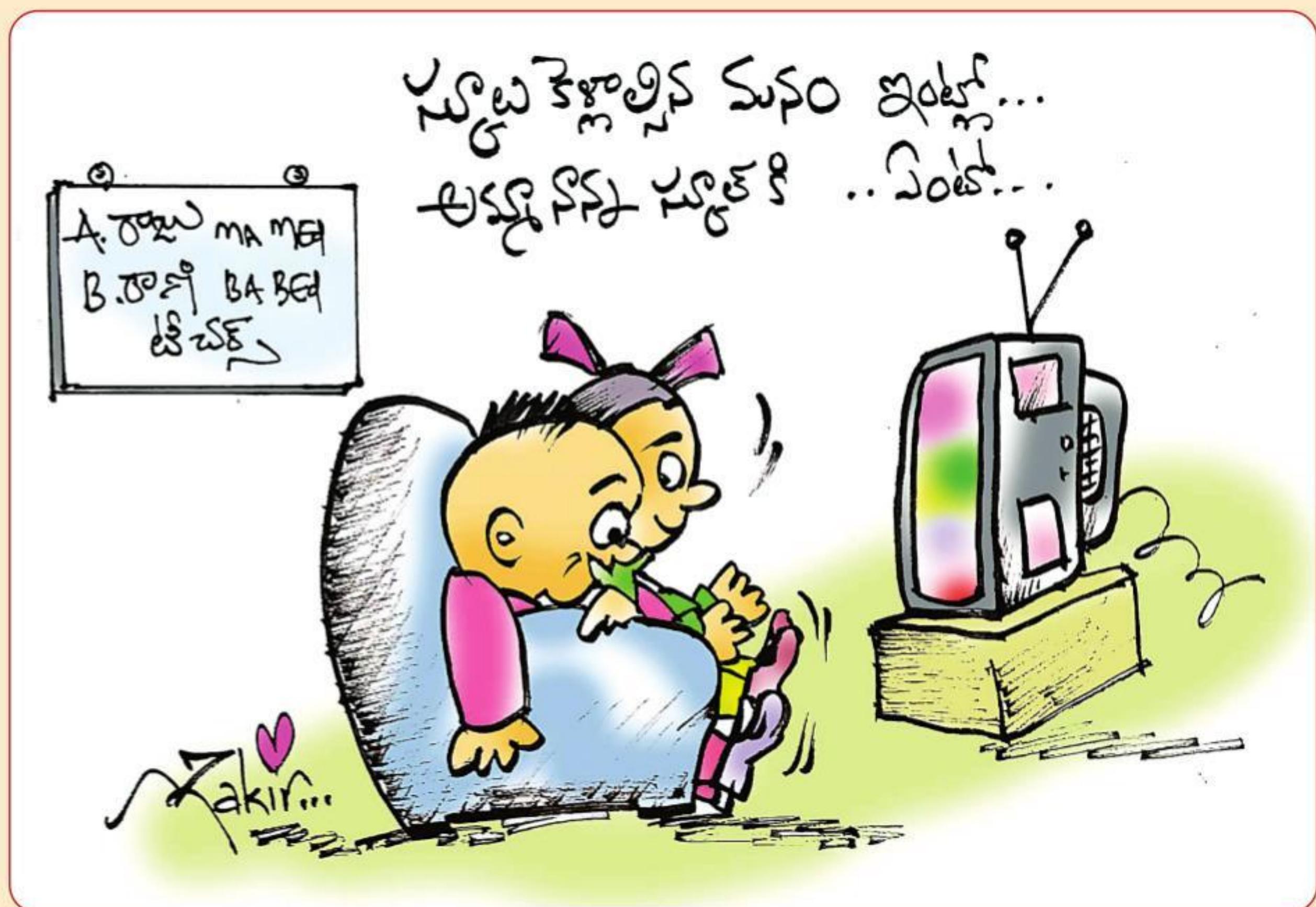
హిందీ సినిమా వ్యాపార సరళికి అంద దండగా వుండటం ఆయనకు ఆనవాయితీ. అలాంటి వారికి పరాజయం వుండదు. అందుకే సైఫ్ సినీ పయనం, వేగంతో నిమిత్తం లేకుండా నవ్వుతూ, హాయిగా సాగు తోంది. హిందీ సినిమా రంగానికి సైఫ్ అలీఖాన్ ముద్దుబిడ్డ, గారాబు తనయుడు.

దగ్గరై,
అందరికీ ఆత్మీయుడయ్యారు.

ఇంతవరకు ఆయన అరవై సినిమాల్లో నటించినా, సూపర్ స్టార్డమ్ స్థాయికి ఇంకా దూరంగా పున్నా మొత్తానికి ఈయన హిందీ బాక్స్ ఫీసుకు ప్రయోజకుడే.

ఆర్థికంగా సిని మాలు నిలుస్తాయి, నిలు పుత్తారన్న ఇమేజ్ రావటంతో ఆయన నేటికీ సిని పయనంలో 'బిజీ' ఆర్టిస్టుగా వెలుగు తూనే పున్నారు. దానికి పుదాహరణగా బీఫీ

శ
 రు
 క
 రు

గ్రీస్ దేశంలోని పార్గా అనే ఈ జిల్లా వేసవి విడిదిగా పేరు పొందింది. టెర్రకోట్ పైకప్పులుండే ఇత్తల్లు, రిసార్టులు, చుట్టూ అడవి, బోటు షికారు పార్గా ప్రత్యేకతలు!

